

Warszawa, dnia 16. stycznia 2020 r.

MINISTER KLIMATU

BKA-I.0945.1.2018.KZ

Pan
Dr inż. Mateusz Damrat
Dyrektor
Państwowy Instytut Geologiczny –
Państwowy Instytut Badawczy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Ministra Środowiska nr 7/2018 z 1 października 2018 r., zmienionego aneksami¹ zespół kontrolujący Ministerstwa Środowiska przeprowadził w dniach 1 października 2018 r. – 28 lutego 2019 r. kontrolę sprawdzającą w Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie (PIG-PIB) w zakresie:

- 1) *Wybranych obszarów funkcjonowania jednostki, w tym w zakresie gospodarowania nieruchomościami z uwzględnieniem planów inwestycyjnych;*
- 2) *Stanu realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez Ministra Środowiska oraz inne organy kontroli;*
- 3) *Prawidłowości gospodarowania środkami finansowymi;*
- 4) *Realizacji zadań Państwowej Służby Geologicznej oraz innych zadań powierzonych w zakresie geologii przez Ministra Środowiska;*
- 5) *Realizacji zadań PIG-PIB w kontekście koncepcji powołania Polskiej Agencji Geologicznej.*

w okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych.

Kontrola została przeprowadzona przez zespół kontrolujący Ministerstwa Środowiska w składzie:

- Małgorzatę Keller-Boroszko – Dyrektora Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego;
- Joannę Matusiak – Głównego Specjalistę w Biurze Kontroli i Audytu Wewnętrznego;
- Andrzeja Smolińskiego – Zastępcę Dyrektora w Biurze Dyrektora Generalnego,
- Pawła Tudka – Naczelnika w Biurze Dyrektora Generalnego,
- Katarzynę Żebrowską – Starszego Specjalistę w Biurze Kontroli i Audytu Wewnętrznego,

¹ z 17 października 2018 r., z 18 października 2018 r., z 18 grudnia 2018r., z 15 stycznia 2019 r.,

- Małgorzatę Żurowską – Naczelnika w Departamencie Geologii i Koncesji Geologicznych.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej².

W okresie objętym kontrolą funkcję Dyrektora PIG-PIB pełnili:

- P.o. Dyrektora Pan Andrzej Gąsiewicz w okresie 27 listopada 2015 r. – 22 lutego 2016 r.
- P.o. Dyrektora Tomasz Nałęcz w dniach 23-24 lutego 2016 r.
- P.o. Dyrektora Pan Andrzej Gąsiewicz w okresie 24 lutego 2016 r. – 5 marca 2017 r.
- Pan Sławomir Mazurek w okresie 6 marca 2017 r. – 11 stycznia 2018 r.
- Pan Tomasz Nowacki w okresie 12 stycznia 2018 r. – 23 listopada 2018 r.
- Pani Agnieszka Wójcik od 24 listopada 2018 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję Zastępcy Dyrektora PIG-PIB ds. państwowej służby geologicznej/służby geologicznej³ pełnili:

- Pan Andrzej Przybycin w okresie 1 czerwca 2012 r. – 12 stycznia 2016 r.
- P.o. Zastępcy Dyrektora Pani Edyta Majer w okresie 12 stycznia 2016 r. – 20 marca 2016 r.
- Pani Edyta Majer w okresie 21 marca 2016 r. – 7 sierpnia 2017 r.
- Pani Agnieszka Wójcik w okresie 7 sierpnia 2017 r. – 23 listopada 2018 r.⁴

W okresie objętym kontrolą funkcję Zastępcy Dyrektora ds. administracyjno-ekonomicznych pełnili:

- Pani Maria Stacewicz w okresie 21 marca 2016 r. – 31 grudnia 2016 r.
- Pan Grzegorz Głowacki w okresie 1 marca 2017 r. – 14 maja 2017 r.
- Pani Natalia Tarczyńska od 31 lipca 2017 r.

[Dowód akta kontroli: 258-289]

Ocena ogólna kontrolowanej działalności

Przeprowadzona kontrola wykazała słabości i nieprawidłowości w funkcjonowaniu Państwowej Służby Geologicznej (dalej: PSG lub Służba). Podkreślenia wymaga fakt, że we wszystkich latach objętych kontrolą PIG-PIB pełniący Państwową Służbę Geologiczną terminowo przekazywał do Ministerstwa Środowiska projekty planu prac PSG na dany rok, stanowiący po akceptacji podstawę do złożenia wniosku do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: NFOŚiGW) o dofinansowanie realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Zidentyfikowane przypadki wielomiesięcznego przekraczania terminów zatwierdzania planów prac PSG określonych w *Działaniach nadzorczych Ministra Środowiska wobec Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego* uniemożliwiało następnie Instytutowi składanie wniosków na dany rok m.in. w związku z limitowanym dostępem do generatora wniosków NFOŚiGW. Powyższe jak i skomplikowana procedura zapewnienia finansowania zadań PSG, jak i innych zadań z zakresu geologii powierzanych do realizacji Służbie powodowała w większości przypadków konieczność długotrwałego prefinansowania zadań powodującego m.in. wyższe koszty zadań chociażby z uwagi na koszt odsetek od zaciągniętego na ww. zadania kredytu na warunkach komercyjnych.

Dodatkowo, na przedłużanie procesu uzyskania dotacji na realizację zadań wpływ miały zmiany stanowiska Ministerstwa Środowiska co do zakresów zadań ujętych w planach prac PSG, bądź innych

² Dz.U. nr 185, poz. 1092

³ Do 1 marca 2017 r. Zastępca ds. państwowej służby geologicznej, po 1 marca 2017 r. Zastępca ds. służby geologicznej

⁴ Po 23 listopada 2018 r. nie powołano Zastępcy Dyrektora ds. służby geologicznej

zadań państwa powierzanych w zakresie geologii. Do zidentyfikowanych błędów nie usuniętych w trakcie procesu powierzania innych zadań w zakresie geologii należy m.in. powierzenie zadania o zakresie tożsamym z zadaniem mającym być realizowanym przez jeden z departamentów obsługujących Głównego Geologa Kraju (dalej: GGK), co powodowało wystąpienie ryzyka podwójnego finansowania tych zadań. Powyższe miało wpływ na późniejsze wielokrotne opiniowanie wniosku powodujące przekładanie terminu podpisania umów.

Sygnały dotyczące trudności w zapewnieniu finansowania w okresach rocznych, w wysokościach wnioskowanych na zadania PSG oraz inne zadania państwa w zakresie geologii były zgłaszane przez Zastępcę Prezesa Zarządu NFOŚiGW. Podnosił on, m.in. że istotną kwestią dla gwarancji zapewnienia finansowania zadań PSG z planu prac oraz innych zadań państwa w zakresie geologii jest fakt, że po analizie wniosku, pomimo uzyskania akceptacji Ministra, to Zarząd NFOŚiGW i ewentualnie Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o udzieleniu dofinansowania i podpisaniu umowy.

Stwierdzono również wykonywanie zadań przez pracowników bez aktualnych zakresów obowiązków. Nieprawidłowości dotyczyły zawierania umów o dzieło po ich faktycznej realizacji, brak pełnej dokumentacji realizowanych umów zlecenia, odbioru przedmiotu umowy przez osoby, które nie miały wiedzy o tym, jaka praca została zlecona. Ustalono, że w latach 2018 - luty 2019 wyeliminowano zawieranie umów cywilnoprawnych przez PIG-PIB z pracownikami Instytutu.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe obszarów objętych kontrolą.

W okresie objętym kontrolą PIG-PIB działał na podstawie statutów: z 24 lutego 2011 r. zatwierdzonego przez Ministra Środowiska, z 20 grudnia 2016 r. nadanego Decyzją nr 51 Ministra Środowiska z 20 grudnia 2016 r. w sprawie nadania statutu PIG-PIB, z 9 lutego 2017 r. nadanego Decyzją nr 1 Ministra Środowiska z 9 lutego 2017 r. zmieniającą decyzję w sprawie nadania statutu PIG-PIB, z 10 stycznia 2018 r. nadanego decyzją nr 1 Ministra Środowiska z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie nadania statutu PIG-PIB.

[Dowód akta kontroli: 14-43, 245-257]

Organizację Instytutu w okresie objętym kontrolą regulował Regulamin organizacyjny⁵, zgodnie z którym Zastępcy Dyrektora, kierowali działalnością Instytutu w części określonej zakresem powierzonych im spraw, pełnili bezpośredni nadzór nad działalnością podporządkowanych im komórek organizacyjnych oraz występowali do dyrektora Instytutu z inicjatywami w sprawach dotyczących działalności Instytutu⁶. W Instytucie obowiązywały zasady podziału czynności służbowych i indywidualnej odpowiedzialności za wykonanie powierzonych zadań⁷. Pionem PSG, realizującym zadania tej Służby, kierował odpowiednio zastępca dyrektora ds. państwowej służby geologicznej/służby geologicznej⁸.

(Dowód akta kontroli: 44-244)

⁵ ustanowiony: Zarządzeniem nr 25/2015 p.o. Dyrektora PIG-PIB z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie zmiany Regulaminu organizacyjnego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego wprowadzonego do stosowania zarządzeniem nr 6 dyrektora PIG-PIB z dnia 10 czerwca 2014 r.; Zarządzeniem nr 2/2016 p.o. Dyrektora PIG-PIB z dnia 22 lutego 2016 r. w sprawie zmiany Regulaminu organizacyjnego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego; Zarządzeniem nr 32/2016 p.o. Dyrektora PIG-PIB z dnia 15 grudnia 2016 r. w ustalenia Regulaminu organizacyjnego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego; Zarządzeniem nr 6/2016 p.o. Dyrektora PIG-PIB z dnia 9 maja 2016 r. w sprawie zmiany Regulaminu organizacyjnego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego; Zarządzeniem nr 24 Dyrektora PIG-PIB z dnia 5 czerwca 2017 r. w sprawie utworzenia oddziałów i ustalenia Regulaminu organizacyjnego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego; Zarządzeniem nr 18 Dyrektora PIG-PIB z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie utworzenia Oddziału Mazowieckiego i ustalenia Regulaminu organizacyjnego w Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym

⁶ § 3 ust. 2 Regulaminu Organizacyjnego PIG-PIB

⁷ § 4 ust. 1 Regulaminu Organizacyjnego PIG-PIB

⁸ § 7 Regulaminu Organizacyjnego PIG-PIB

1. Gospodarowanie środkami finansowymi

W latach 2015, 2016, 2017 PIG-PIB wykazał straty netto odpowiednio w wysokości 3 030 360,77 zł, 1 561 430,70 zł, 5 435 494,64 zł (łączna strata netto za lata 2015-2017 wyniosła 10 027 286,11 zł). W 2018 r. PIG-PIB osiągnął zysk w kwocie 4 020 540,14 zł⁹.

Pismami z 24 grudnia 2018 r. i 31 grudnia 2018 r. Dyrektor PIG-PIB informowała Ministra Środowiska, o zagrożeniu niezrealizowania planowanych przychodów i zamknięciu roku 2018 ze stratą ponad 20 000 000 zł oraz, że działania naprawcze mogą nie przynieść zadowalających skutków. Niemniej jednak ostatecznie rok 2018 zamknął się zyskiem. Na wystąpienie zysku wpływ miało rozwiązanie rezerwy na świadczenia pracownicze w wysokości 18 226,0 tys. zł. Podpisanie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy i aktualizacja wyceny rezerw na świadczenia pracownicze spowodowały, że wartość rezerw spadła o 12 014,0 tys. zł, co przyczyniło się do odnotowania przez PIG-PIB zysku.

Pomimo uzyskania zysku w 2018 r. nadal odnotowano stratę na podstawowej działalności instytutu. W latach 2016, 2017 i 2018 w PIG-PIB wystąpiła strata na podstawowej działalności PIG-PIB, jaką są zadania PSG i Państwowej Służby Hydrogeologicznej (dalej: PSH). Strata z działalności finansowanej przez NFOŚiGW (finansującego PSG i PSH) wyniosła w tych latach odpowiednio 2 561,5 tys. zł, 2 926,6 tys. zł i 3 333,3 tys. zł. Natomiast strata z działalności finansowanej przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (finansującego PSH) wyniosła odpowiednio 3,5 tys. zł, 46,3 tys. zł i 297,1 tys. zł.

[Dowód: akta kontroli str. 2872-2895, 2965-2969, 3796-3809]

W latach objętych kontrolą PIG-PIB zawarł dwie umowy kredytowe w rachunku bieżącym¹⁰. Była Zastępca Dyrektora PIG-PIB ds. administracyjno-ekonomicznych wyjaśniła, że koszty odsetek z tytułu wykorzystania otwartej linii kredytowej wyniosły odpowiednio: w roku 2017 – 44,0 tys. zł; w roku 2018 – 326,0 tys. zł, a na koniec stycznia 2019 r. – 0,04 tys. zł. Największa wartość wykorzystywanej otwartej linii kredytowej została odnotowana na przełomie lipca/sierpnia 2018 r. w kwocie 12 900,0 tys. zł¹¹.

[Dowód: akta kontroli str. 2963-2964, 2954-2962]

W sprawie przyczyn strat finansowych oraz uruchomienia linii kredytowych była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że w latach 2016, 2017 jak i według stanu na 23 stycznia 2019 r. (w odniesieniu do roku 2018) główną przyczyną powstania straty finansowej było zjawisko nieproduktywnych godzin pracowników merytorycznych, wydatkowanie kosztów niekwalifikowanych w umowach z finansującym oraz prefinansowanie zadań ze środków własnych lub z linii kredytowej w związku z brakiem bieżącego finansowania zadań PSG, w tym brak podpisanych umów lub niekorzystnymi warunkami umów tj. braku zaliczkowania przyszłych wydatków. Dodatkowo w roku 2017 do straty zaliczono część nierozliczonych wydatków (do czasu rozstrzygnięcia sprawy w Prokuraturze) w umowie 897/2013/Wn-07/FG-GO-DN/D (ZSI)¹². Czynnikiem mającym negatywny wpływ na sytuację finansową było wykonywanie zadań na podstawie zawartych umów o charakterze refundacyjnym (bez możliwości uzyskania zaliczki od finansującego), a refundacja następowała często po kilku miesiącach od złożenia rozliczenia. Powyższe według wyjaśnień przyczyniło się do podjęcia decyzji o otwarciu linii kredytowej na prowadzonych rachunkach w 2016 r. i 2017 r., i korzystaniu z niej od 2017 r., co znalazło uzasadnienie w kolejnych okresach sprawozdawczych, w których PIG-

⁹ Postanowienie Ministra Środowiska z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania PIG-PIB za 2018 r. – znak DNG-ZWN.011.18.2019.MGR

¹⁰ Umowa o kredyt w rachunku bieżącym z 9 czerwca 2016 r., umowa o kredyt odnawialny na rachunku bieżącym pomocniczym z 27 kwietnia 2017 r.

¹¹ Informacja z dnia 20 lutego 2019 r.

¹² Pismo PIG-PIB z 23 stycznia 2019 r. znak: E-091-3/2019

PIB terminowo regulował swoje zobowiązania wobec pracowników, kontrahentów i urzędów wykorzystując w tym celu, niemal w całości limit otwartej linii kredytowej¹³.

[Dowód: akta kontroli str. 2903-2953]

Były Dyrektor PIG-PIB, wyjaśnił, że w celu poprawy sytuacji finansowej PIG-PIB w 2017 r. i w pierwszej połowie 2018 r. rozpoczęto działania w zakresie poprawy organizacji, ograniczania kosztów oraz racjonalizacji gospodarowania zasobami (majątkowymi i kadrowymi), tj. m.in. wypowiedzenie zakładowego układu zbiorowego pracy (generującego w jego opinii, nadmierne koszty m.in. związane z zawiązaną rezerwą na świadczenia pracownicze); optymalizacji stanu zatrudnienia; odmładzanie kadry (co miało według niego pozytywny wpływ na wydajność pracy, a jednocześnie generowało niższe jednostkowe koszty zatrudnienia); wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania przedsiębiorstwem typu ERP, (które, w poprzednich latach bezproduktywnie pochłonęło wiele zasobów PIG-PIB, system zakupiono w 2013 r., prace wdrożeniowe przerwano z końcem 2015 r.); rozpoczęcie działań zmierzających do zbycia zbędnych nieruchomości oraz zmniejszenie skali niekorzystnego zjawiska z tytułu nierozpisanych godzin pracowników merytorycznych¹⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 2948-2953]

Według stanu na 18 stycznia 2019 r. PIG-PIB realizował 10 zadań/przedsięwzięć¹⁵, na które nie zawarto umów o dofinansowanie z NFOŚiGW, z czego 4 zadania były zadaniami PSG uwzględnionymi w planie prac PSG, 4 były zadaniami powierzonymi (innymi zadaniami państwa w zakresie geologii), a 2 były realizowane bez powierzenia przez Ministra Środowiska.

W latach 2015 - 2018¹⁶ PIG-PIB sfinansował ze środków własnych realizację ww. zadań w kwocie ok. 6 708,0 tys. zł, w tym 4 zadań z planu prac PSG oraz 4¹⁷ zadań powierzonych w trybie art. 162 ust. 2, (odpowiednio ok. 5 706,0 tys. zł i ok. 1 002,0 tys. zł)¹⁸.

Przybliżone koszty poniesione na realizację zadań, dla których na dzień 18 stycznia 2019 r. nie zawarto umów o dofinansowanie, zostały przedstawione w poniższej tabeli.

	Koszty w tys. zł				
	2015.	2016	2017	2018	Łącznie
Zadania z planu prac PSG	73	0	0	5 633	5 706
Zadania powierzone	0	0	604	398	1 002
Łącznie	73	0	604	6 031	6 708

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103]

¹³ Pismo PIG-PIB z dnia 30 października 2018 r. znak: E-091-6/208

¹⁴ pismo PIG-PIB z dnia 30 października 2018 znak: E-091-6/208

¹⁵ Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa - część II.; Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną w zakresie rozpoznania budowy geologicznej kraju dla ustalania zasobów złóż kopalin i odnowienia bazy surowcowej realizowane od 2018 roku (pgg art. 162, ust. 1, pkt. 1); Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną w zakresie kartografii geologicznej realizowane od 2018 roku (pgg art. 162, ust. 1, pkt. 7); Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną dotyczące działalności informacyjnej, szkoleniowej i współpracy zagranicznej w zakresie geologii realizowane od 2018 roku (pgg art. 162, ust. 1); Współpraca w zakresie kartografii geologicznej na przygranicznych rejonach Polski, Czech, Słowacji i Ukrainy; Rejestr zmian klimatycznych o wysokiej rozdzielczości w ostatnich tysiącletniach w świetle analiz osadów biogenicznych, badań dendrochronologicznych i izotopowych; Perspektywy gazo-i roponośne głębokich struktur karpaccich wraz z dodatkowymi badaniami sejsmicznymi i otworami pilotazowymi etap I i II; Laboratorium geologicznych uwarunkowań podziemnego składowania odpadów promieniotwórczych i niebezpiecznych. Etap I - analiza uwarunkowań i projekt przedsięwzięcia; Intensyfikacja zaangażowania Polski w poszukiwanie zasobów rud metali na dnach oceanów – etap I przygotowanie sprzętowe i logistyczne; Ochrona geologiczno-górniczego dziedzictwa kulturowego

¹⁶ Stan na 18 stycznia 2019 r.

¹⁷ Nie poniesiono kosztów w związku z realizacją jednego z zadań powierzonych.

¹⁸ Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez PIG-PIB

W latach 2016 – 2018 PIG-PIB ponosił koszty realizacji zadań PSG przed zawarciem umów o dofinansowanie z NFOŚiGW w wysokości ok. 59 553,0 tys. zł.

Po zawarciu umów z NFOŚiGW, PIG-PIB otrzymywał refundację kosztów, niemniej do momentu zawarcia umów koszty te były finansowane ze środków własnych PIG-PIB. Przybliżoną wysokość tych kosztów prezentuje poniższa tabela:

	Koszty w tys. zł				
	2015	2016	2017	2018	Łącznie
Zadania z planu prac PSG	21 886	15 562	12 931	6 219	56 597
Zadania powierzone	1 574	10 333	6 381	8 127	26 415
Łącznie	23 460	25 895	19 312	14 345	83 013

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103, 4918]

Decyzję o prefinansowaniu zadań podejmował każdorazowo w odniesieniu do każdego zadania Dyrektor PIG-PIB.

[Dowód: akta kontroli str. 3259-3297]

Odnosnie przyczyn prefinansowania zadań PSG ze środków własnych lub z linii kredytowej była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że w przypadku zadań ciągłych, takich jak np. prowadzenie rejestru obszarów górniczych czy prowadzenie Centralnego Archiwum Geologicznego, nie ma możliwości zaprzestania realizacji prac w związku z brakiem podpisanej umowy. Akceptacja zadania w ramach planu prac PSG przez Ministra Środowiska jest wystarczająca do rozpoczęcia realizacji zadania, a tym samym jego finansowania (prefinansowania). Analogiczne następstwa wywołuje także powierzenie zadania przez Ministra Środowiska zgodnie z art. 162 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze¹⁹ (dalej: ustawa pgg). Minister Środowiska akceptując lub powierzając zadanie Służbie, oprócz zakresu merytorycznego oraz finansowego, zatwierdza również termin rozpoczęcia i zakończenia zadania. Brak podpisanej umowy na realizację ww. zadań nie powoduje przesunięcia terminów ich realizacji. W umowach dotacji środki poniesione na realizację zadań przed jej zawarciem mogą zostać uznane jako niezbędne do realizacji zadania i uwzględnione, a następnie zrefundowane po podpisaniu umowy²⁰.

[Dowód: akta kontroli str. 2903-2947]

Była Dyrektor PIG-PIB, a wcześniej Zastępca Dyrektora ds. służby geologicznej wyjaśniła, że informowała ówczesnego Dyrektora PIG-PIB o braku podpisanych umów o finansowanie i konieczności finansowania realizacji zadań ze środków własnych Instytutu lub z linii kredytowej.²¹

[Dowód: akta kontroli str. 2903-2947]

Były Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił, że informował Ministra Środowiska, Głównego Geologa Kraju i Departament Nadzoru Geologicznego MŚ o negatywnym wpływie na kondycję finansową Instytutu, prefinansowania zadań PSG z planu prac oraz powierzonych przed zawarciem umów o dofinansowanie z NFOŚiGW.

[Dowód: akta kontroli str. 3003-3020]

¹⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 868

²⁰ Pismo PIG-PIB z 23 stycznia 2019 r. znak: E-091-3/2019

²¹ Pismo PIG-PIB z 23 stycznia 2019 r. znak: E-091-3/2019

1.1. Finansowanie PSG

Zgodnie z art. 163 ust. 1 ustawy pgg PSG pełni PIG-PIB. Zadania PSG, która wykonuje zadania państwa w zakresie geologii zostały określone w art. 162 ust. 1 ustawy pgg. Zgodnie z art. 163 ust. 3 ustawy pgg nadzór nad wykonywaniem zadań Służby sprawuje Minister właściwy ds. środowiska, działający przy pomocy Głównego Geologa Kraju.

Zgodnie z art. 162a ustawy pgg Służba jest finansowana ze środków budżetu państwa w części dotyczącej środowiska będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw środowiska. PSG może być dofinansowana z innych środków publicznych na zasadach dotyczących wykorzystania tych środków.

W latach objętych kontrolą PSG nie była finansowana z budżetu państwa. W Ministerstwie Środowiska nie planowano finansowania Służby z budżetu państwa. W latach objętych kontrolą zadania PSG finansowane były na podstawie zawieranych umów z NFOŚiGW na dofinansowanie przedsięwzięć ujętych w planie prac PSG lub powierzonych do realizacji przez Ministra Środowiska.

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103, 3760-3773, 3890-3893]

Były Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW w maju 2017 r.²², m.in. w odpowiedzi na wniosek o ujęcie w planie finansowym NFOŚiGW dodatkowych zadań PSG, zwracał uwagę, że środki NFOŚiGW mogą być dodatkowym źródłem finansowania Służby. NFOŚiGW informował MŚ i PIG-PIB m.in. o braku środków w 2017 r. na pokrycie wszystkich zobowiązań przewidzianych do realizacji w 2017 r., z powodu ich „skonsumowania” przez umowy realizowane i wnioski zaległe z planów prac z 2015 r. i 2016 r.²³ Dodatkowo wskazywano na zaległości w rozliczeniach w wypłatach z roku 2016 i 2017 w wysokości około 66 000,0 tys. zł oraz zawieszenie przez GGK realizacji części umów. Finansowanie zadań z planu prac PSG na 2017 r. i zadań powierzonych w 2017 r. miało być możliwe dopiero w 2018 r.²⁴

[Dowód: akta kontroli str. 3026-3028]

Na ograniczone możliwości finansowania przedsięwzięć zgłoszonych w ramach planu prac PSG w 2017 r. zwróciła uwagę Dyrektor DNG w styczniu 2017 r. na spotkaniu dotyczącym projektu Monitoring geodynamiczny Polski przedstawicieli MŚ (DNG i DGK) i PIG-PIB²⁵.

[Dowód: akta kontroli str. 3091-3094, 3561-3565]

W trakcie prowadzonej kontroli, w sprawie finansowania zadań PSG, Z-ca Prezesa Zarządu NFOŚiGW wyjaśnił, że powierzenie zadania w trybie art. 162 ust. 2 ustawy pgg nie jest jednoznaczne z otrzymaniem gwarancji dofinansowania na to zadanie ze strony NFOŚiGW. Zobowiązanie NFOŚiGW do finansowania przedsięwzięcia powstaje w momencie podpisania umowy cywilno-prawnej pomiędzy NFOŚiGW a Wnioskodawcą, co jest poprzedzone złożeniem wniosku o dofinansowanie, który przejdzie standardową procedurę obowiązującą w NFOŚiGW, zakończoną decyzją Zarządu NFOŚiGW o dofinansowaniu. W przypadku zadań PSG przedsięwzięcie musi znajdować się w corocznie akceptowanym przez ministra właściwego ds. środowiska planie prac PSG lub minister właściwy ds. środowiska musi powierzyć wykonanie dodatkowego zadania państwa w zakresie geologii, zgodnie z ustawą pgg. Akceptując plan lub powierzając realizację zadania, Minister – Główny Geolog Kraju akceptował zakresy rzeczowe przedsięwzięć, biorąc merytoryczny nadzór nad ich realizacją. Ponadto, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, minister właściwy ds. środowiska opiniuje każdy wniosek

²² Pismo NFOŚiGW z 17 maja 2017 r. znak: NFOŚiGW-DZG.071.1.2015.242 NFOŚiGW-17-43236

²³ Pismo NFOŚiGW z 9 lutego 2017 r. znak: NFOŚiGW-DZG.070.1.2015 NFOŚiGW-17-12665

²⁴ Pismo NFOŚiGW z 17 maja 2017 r. znak: NFOŚiGW-DZG.071.1.2015.242 NFOŚiGW-17-43236

²⁵ Notatka ze spotkania przedstawicieli MŚ i PIG-PIB z 12 stycznia 2017 r.

z zakresu geologii. Uwzględnienie zadania w zaakceptowanym przez MŚ planie prac PSG lub jego powierzenie jako dodatkowego zadania, jak też pozytywna opinia Ministra do wniosku o dofinansowanie, nie wiążą jeszcze NFOŚiGW w zakresie udzielenia dofinansowania. Po szczegółowej analizie wniosku i uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Środowiska, przedkładany jest Zarządowi NFOŚiGW wniosek o udzielenie dofinansowania, który w określonych ustawą Prawo ochrony środowiska przypadkach, po jego przyjęciu przez Zarząd, jest przedkładany do zatwierdzenia Radzie Nadzorczej NFOŚiGW. Po pozytywnej decyzji Zarządu i ewentualnie Rady Nadzorczej podpisywana jest umowa, która stanowi zobowiązanie NFOŚiGW do finansowania przedsięwzięcia na warunkach w niej określonych²⁶.

[Dowód: akta kontroli str. 3042-3049]

Odnosnie przyczyn niezaplanowania środków w budżecie państwa na zadania PSG była Dyrektor DNG wyjaśniła, że z uwagi na prowadzenie przez NFOŚiGW wieloletniego programu priorytetowego pn. *Geologia i Górnictwo Część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalni i wód podziemnych*, DNG nie występował o zabezpieczenie środków budżetowych na realizację zadań PSG uznając, że finansowanie z NFOŚiGW jest w zupełności wystarczające. Dlatego w 2017 r. zwrócono się do NFOŚiGW o zabezpieczenie w planie finansowym NFOŚiGW kwoty w wysokości ok. 192 000,0 tys. zł na realizację zadań PSG planowanych do realizacji od 2017 r.

Weryfikacja stanu realizacji planu finansowego dokonana pod koniec 2018 r. przez NFOŚiGW wykazała, że środki z budżetu NFOŚiGW zaplanowane i zabezpieczone na 2018 r. zostały wykorzystane przez PIG-PIB zaledwie w ok. 40%. Stan ten pozwalał stwierdzić, według wyjaśniającej, że nie było potrzeby zabezpieczania dodatkowych środków na realizację zadań PSG w budżecie państwa²⁷.

[Dowód: akta kontroli str. 3760-3773]

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że środki zabezpieczone w NFOŚiGW były wystarczające na realizację podstawowych zadań PSG (art. 162 ust. 1 ustawy pgg). W piśmie akceptującym plan prac PSG lub powierzającym realizację zadania znajduje się informacja, iż akceptacja/powierzenie jest podstawą do złożenia wniosku o dofinansowanie realizacji przedsięwzięcia do NFOŚiGW. W latach objętych kontrolą, PIG-PIB nie występował do Ministerstwa Środowiska o zaplanowanie środków z budżetu państwa w części należącej do Ministra Środowiska na realizację zadań PSG oraz nie podejmował innych inicjatyw w tym zakresie, w związku z zabezpieczeniem środków na realizację zadań PSG w ramach budżetu NFOŚiGW²⁸.

[Dowód: akta kontroli str. 3033-3038]

Planowanie i realizacja zadań PSG oraz innych zadań powierzonych w zakresie geologii przez Ministra Środowiska

Zgodnie z art. 163 ust. 1 ustawy pgg PSG pełni Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy. Zadania Służby, która wykonuje zadania państwa w zakresie geologii zostały wyliczone w art. 162 ust. 1 ustawy pgg.

Planowanie zadań PSG zaczyna się od sporządzenia i przekazania do Ministra Środowiska – Głównego Geologa Kraju w terminie do dnia 15 stycznia *Listy nowych przedsięwzięć stanowiących zadania państwowej służby geologicznej* przewidzianych do realizacji w roku następnym. *Lista* określa tytuły zadań, przewidywany czas realizacji, koszt i wysokość dofinansowania w podziale na poszczególne lata, a także stanowi syntetyczny opis każdego planowanego zadania.

²⁶ Pismo NFOŚiGW z 15 lutego 2019 r. znak: NFOŚiGW-DZG.4313.1.2019.26

²⁷ Pismo DNG MŚ z 25 lutego 2019 r. znak: 884863.2415404.1802260

²⁸ Pismo PIG-PIB z dnia 11 marca 2019 r. znak: N-28-3-2019

Minister Środowiska – Główny Geolog Kraju po zaakceptowaniu, przekazuje *Listę* do NFOŚiGW w terminie do 28 lutego roku poprzedzającego rok, którego dotyczy lista, w celu zabezpieczenia przez NFOŚiGW środków na realizację zadań PSG²⁹.

PIG-PIB sporządza plan prac PSG dotyczący zadań, o których mowa w art. 162 ust. 1 na rok następny i przekazuje go do Ministra Środowiska do akceptacji, w myśl art. 163 ust. 4 pgg. Plan prac PSG na dany rok powinien być zaakceptowany przez GGK w terminie do 15 września roku poprzedzającego rok, którego plan dotyczy.³⁰

Ponadto, zgodnie z art. 162 ust. 2 pgg PSG może wykonywać inne, niż określone w ust. 1, zadania państwa w zakresie geologii, powierzone przez ministra właściwego do spraw środowiska.

W okresie objętym kontrolą PIG-PIB realizował zadania objęte planami prac PSG oraz zadania powierzone przez Ministra Środowiska na podstawie art. 162 ust. 2 ustawy pgg³¹. Inicjatorem powierzenia ww. zadań był MŚ i PIG-PIB. Dodatkowo PIG-PIB realizował zadania w zakresie PSG, które nie zostały powierzone przez Ministra Środowiska³².

Planowanie i realizacja zadań PSG (art. 162 ust. 1 ustawy pgg)

W okresie objętym kontrolą Listy nowych przedsięwzięć stanowiących zadania Służby, będące podstawą do sporządzenia projektów planów prac PSG, były przekazywane przez PIG-PIB do MŚ terminowo. W latach 2017-2018 Listy te nie zostały przez GGK zaakceptowane. Brak decyzji co do zadań PSG, na tym etapie ich planowania, mógł w późniejszych okresach przyczynić się do powstania problemów zarówno na etapie zatwierdzania planów prac psg jaki i finansowania tych prac przez NFOŚiGW.

Szczegółowe zasady nadzoru Ministra Środowiska nad PIG-PIB w tym m.in. tryb i terminy przekazywania Listy zadań oraz projektu planu prac PSG zostały opisane w dokumencie *Działania nadzorcze Ministra Środowiska wobec Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego z dnia 10 listopada 2015 r.* (dalej *Działania nadzorcze*), przy czym dokument ten do 28 lutego 2019 r. zawierał nieaktualne zapisy dotyczące m.in. przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora Instytutu i zastępców dyrektora, które zmieniły się w skutek nowelizacji ustawy o instytutach badawczych, czy też pod kątem zmian organizacyjnych w Ministerstwie w czerwcu 2016 r., w wyniku których prowadzenie spraw z zakresu nadzoru nad PIG-PIB powierzono Departamentowi Nadzoru Geologicznego.

[Dowód: akta kontroli str. 3298-3320]

²⁹ Pkt. IV. 3 Działań nadzorczych Ministra Środowiska wobec PIG-PIB z dnia 10 listopada 2015 r. Aktualizacja tego dokumentu z dnia 31 maja 2019 r. zamiast obowiązku przekazania *Listy* do MŚ, wprowadziła obowiązek przekazania do 15 stycznia projektu planu prac PSG na rok następny, który jest opiniowany przez odpowiednie komórki Ministerstwa Środowiska. Na jego podstawie Minister Środowiska w terminie do 28 lutego przekazuje do NFOŚiGW informację o szacunkowej wartości planowanych prac w roku następny, w celu zabezpieczenia przez NFOŚiGW środków na realizację zadań/przedsięwzięć PSG.

³⁰ Działania nadzorcze Ministra Środowiska wobec Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego z dnia 10 listopada 2015 r., pkt. IV.3.5

³¹ Zadaniami powierzonymi w trybie art. 162 ust. 2 ustawy pgg były: Wsparcie informatyczne zadań służby geologicznej w okresie od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2018; Wykonanie badań dla oceny aktualnego stanu środowiska naturalnego na 7 poligonach badawczych, gdzie prowadzono prace poszukiwawcze za gazem z formacji łupkowych; Utrzymanie i rozwój systemów informatycznych PIG-PIB na potrzeby realizacji zadań PSG i PSH w latach 2015-2016; Prowadzenie baz danych geologicznych w systemie przetwarzania danych służb geologicznej - zadanie ciągle PSG; Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa; Współpraca w zakresie kartografii geologicznej na przygranicznych rejonach Polski, Czech, Słowacji i Ukrainy; Rejestr zmian klimatycznych o wysokiej rozdzielczości w ostatnich tysiącach w świetle analiz osadów biogenicznych, badań dendrochronologicznych i izotopowych; Perspektywy gazo-i ropoosno głębokich struktur karpaccich wraz z dodatkowymi badaniami sejsmicznymi i otworami pilotazowymi etap I i II; Monitoring geodynamiczny Polski; Zwiększenie powierzchni magazynowej i centralizacja magazynów rdzeni wiernicznych

³² Intensyfikacja zaangażowania Polski w poszukiwanie zasobów rud metali na dnach oceanów – etap I przygotowanie sprzętowe i logistyczne, Ochrona geologiczno-górniczego dziedzictwa kulturowego. Stan na 18 stycznia 2019 r.

W okresie objętym kontrolą PIG-PIB przekazywał plan prac PSG, w terminach wynikających z ustawy pgg, natomiast dokument ten nie był zatwierdzany przez GGK do 15 września roku poprzedzającego rok, na który plan jest sporządzany.

Plany prac PSG są m.in. podstawą do składania do NFOŚiGW wniosków o dofinansowanie na realizację zadań PSG. Zatwierdzenie planów prac na lata 2017 i 2018 przez GGK w terminach późniejszych niż prowadzone nabory wniosków o dofinansowanie uniemożliwiło, jak wyjaśniali byli Dyrektorzy, PIG-PIB składanie wniosków do generatora w roku poprzedzającym rok, na który plan był sporządzony. W skutek tego umowy o dofinansowanie na realizację zadań PSG ujętych w planie prac na dany rok były zawierane w drugiej połowie roku na który plan obowiązywał, często na koniec tego roku, lub nawet w roku następnym.

Największe trudności wystąpiły z ostatecznym zatwierdzeniem planu prac PSG na 2016 r. Przyczyny tego zostały opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego (patrz str. 12). Późne zatwierdzenie tego planu przyczyniło się do realizacji zadań PSG ze środków własnych PIG-PIB lub linii kredytowej. Plany prac PSG na lata 2017 i 2018 również były zatwierdzane ze znacznym opóźnieniem (w grudniu roku poprzedzającego, na który był sporządzany plan), co również miało wpływ na finansowanie zadań PSG ze środków własnych PIG-PIB lub w linii kredytowej. Dopiero plan prac PSG na 2019 r. został zatwierdzony przez GGK w terminie wynikającym z Działań nadzorczych.

Do 18 stycznia 2019 r. nie zostały zawarte 3 umowy na realizację zadań z planu prac na 2018 r. zawarto natomiast umowy na zadania z planów prac 2016-2017.

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103, 4716]

W sprawie opóźnień w składaniu wniosków o dofinansowanie zadań z NFOŚiGW była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że np. plan prac PSG 2016 został zaakceptowany przez Głównego Geologa Kraju 23 października 2015 r.³³, tj. na 5 tygodni przed zamknięciem GWD NFOŚiGW. W tak krótkim czasie nie było możliwości przygotowania dokumentów niezbędnych do poprawnego złożenia wniosku, w tym pozyskanie aktualnych ofert dotyczących prac kooperacyjnych i inwestycyjnych³⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 3323-3324]

Terminowość działań związanych z planami prac PSG na lata 2016, 2017 i 2018 prezentuje poniższa tabela.

Plany prac PSG w danym roku	Data złożenia projektu planu prac PSG do MŚ	Data zatwierdzenia planu prac przez GGK	Terminy działania generatora wniosków o dofinansowanie w roku, na który był sporządzony plan	Składanie wniosków o dofinansowanie do generatora	Zawarcie umów o dofinansowanie z NFOŚiGW
2015 ³⁵	-	-	Od 26 lutego 2015 r. do 30 listopada 2015 r.	-	-
2016	29 maja 2015	23 października 2015 r. Potwierdzenie ważności planu 29 stycznia 2016 r.	od 15 lipca 2016 r. do 30 listopada 2016 r.	Od 19 sierpnia 2016 do 17 października 2016	Od 23 grudnia 2016 do 15 lutego 2017

³³ pismo DGK-V.0324.1.12015.AM

³⁴ Pismo PIG-PIB z dnia 5 marca 2019 znak: N-27-03/2019

³⁵ Plan na 2015 r. nie były badany, niemniej został ujęty w tabeli ze względu na ujęcie w niej terminów naborów wniosków o dofinansowanie w NFOŚiGW

2017	31 maja 2016	30 grudnia 2016	od 12 kwietnia 2017 r. do 30 listopada 2017 r.	Od 20 kwietnia 2017 do 23 października 2017	Od 10 sierpnia 2018 do 11 grudnia 2017
2018	31 maja 2017	14 grudnia 2017	od 07 maja 2018 r. do 30 listopada 2018 r.	Od. 10 maja 2018 do 27 lipca 2018	Od 23 sierpnia 2018 do 20 grudnia 2018 ³⁶

[Dowód: akta kontroli str. 4918]

Odnosnie terminów naborów wniosków o dofinansowanie Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW wyjaśnił, że w NFOŚiGW nie jest praktykowane ogłaszanie naborów dla konkretnych Wnioskodawców, w innych niż wskazane w ogłoszeniu o naborze terminach, gdyż Fundusz kieruje się zasadą transparentności i każdy wnioskodawca traktowany jest w ten sam sposób. W latach 2015-2018 PIG-PIB nie miał zatem możliwości składania wniosków o dofinansowanie w innych terminach niż ogłoszone terminy naboru wniosków. Dodatkowo nie ma regulacji, ograniczających możliwość składania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie w roku poprzedzającym rok realizacji zadań PSG, np. zaakceptowanie GGK planu prac na 2019, 1 sierpnia 2018 r., umożliwiło PIG-PIB złożenie wniosków o dofinansowanie zadań z tego planu, w ramach naboru ogłoszonego przez NFOŚiGW w 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3042-3049]

Nieterminowe akceptowanie planu prac PSG, było jedną z przyczyn prefinansowania zadań przez Instytut. Umowy o dofinansowanie zadań PSG były zawierane ze znacznym opóźnieniem w stosunku do dnia rozpoczęcia realizacji zadania i ponoszenia kosztów. Liczbę dni jaka upłynęła od momentu realizacji zadania do momentu złożenia wniosku o dofinansowanie i podpisania umowy prezentuje poniższa tabela.

Plany prac PSG na lata	Średnia liczba dni od rozpoczęcia zadania do złożenia wniosku	Średnia liczba dni od złożenia wniosku do podpisania umowy	Średnia liczba dni od rozpoczęcia realizacji zadania do podpisania umowy
2016	282	94	375
2017	116	183	299
2018	151	120	271

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103, 4918]

Plan prac państwowej służby geologicznej, przewidzianych do realizacji w roku 2016 i latach następnych

Plan prac PSG przewidzianych do realizacji w roku 2016 został zaakceptowany przez Głównego Geologa Kraju 23 października 2015 r. W związku ze zmianą osoby na stanowisku GGK, PIG-PIB zwrócił się do nowego GGK w styczniu 2016 r. z prośbą o potwierdzenie ważności planu prac PSG na 2016 r. 23 października 2015 r.³⁷ Dyrektor Departamentu Geologii i Koncesji Geologicznych 22 lutego 2016 r. poinformował PIG-PIB o zaakceptowaniu przez GGK, *planu zadań państwowej służby geologicznej, przewidzianych do realizacji w roku 2016 i latach następnych*, z zastrzeżeniem możliwości łączenia poszczególnych zadań PSG należących do tych kategorii. Po prawie 4 miesiącach

³⁶ Do dnia 18 stycznia 2019 r. zawarto jedynie 3 umowy, przy 6 złożonych wnioskach o dofinansowanie

³⁷ Pismo znak: NPL-070-02/2016/AB

PIG-PIB tj. 7 czerwca 2016 r. przekazał do GGK propozycje wniosków o dofinansowanie nowych zadań PSG przewidzianych do realizacji od 2016 r. W lutym 2016 r. w odpowiedzi PIG-PIB pogrupował w 6 bloków tematycznych zadania z zatwierdzonego w 2015 r. planu prac. Wnioski na pogrupowane zadania miały być złożone do NFOŚiGW w lipcu 2016 r. po uruchomieniu generatora wniosków o dofinansowanie. W lipcu 2016 r. DNG negatywnie zaopiniowała łączenie zadań w bloki tematyczne oraz wniosła o oddzielne składanie poszczególnych wniosków o dofinansowanie zadań PSG.

Mimo negatywnej opinii DNG, zostały złożone do NFOŚiGW wnioski o dofinansowanie dla zadań podzielonych na 6 bloków tematycznych, które następnie zostały negatywnie ocenione przez NFOŚiGW³⁸ lub DNG³⁹. Po złożeniu wniosków o dofinansowanie PIG-PIB ponownie wystąpił do DNG o wyrażenie zgody na pogrupowanie zadań PSG w bloki tematyczne.

Ostatecznie po spotkaniu roboczym przedstawicieli PIG-PIB i MŚ, GGK wyraził zgodę na blokowanie zadań, przewidzianych do realizacji od 2016 r. w tzw. bloki tematyczne. Zaktualizowany plan zadań PSG na 2016 r. został zaakceptowany 4 października 2016 r. Dopiero zaktualizowany plan był podstawą do składania przez PIG-PIB wniosków o dofinansowanie do NFOŚiGW.

[Dowód: akta kontroli str. 3342-3398]

Odnośnie przyczyn łączenia zadań PSG w bloki tematyczne była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że łączenie zadań w bloki tematyczne pozwalało na sprawniejsze planowanie i realizację zadań wynikających z konkretnych punktów art. 162 u. 1 ustawy pgg. Dzięki takiej procedurze możliwe było systematyzowanie zadań, zgłaszanych do realizacji w ramach kolejnych planów prac PSG. Dodatkowo, zgodnie z zasadami wnioskowania o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW, blokowanie zadań umożliwiało podpisywanie umów o zaliczkowo-refundacyjnym charakterze umowy (zaliczka udzielana jest w przypadku umów na kwotę powyżej 8 mln zł.).⁴⁰

[Dowód: akta kontroli str. 3323-3324]

Odnośnie negatywnego zaopiniowania wniosków o dofinansowanie zawierających pogrupowane zadania PSG, była Dyrektor DNG wyjaśniła, że plan prac PSG na rok 2016 i lata następne, nie przewidywał i nie ujmował łączenia zadań w tzw. bloki tematyczne. Dyrektor DGK, na prośbę PIG-PIB potwierdził ważność planu prac PSG na rok 2016 i lata następne, z zastrzeżeniem możliwości łączenia poszczególnych zadań PSG, należących do tych samych kategorii. Według wyjaśniającej, aby PIG-PIB mógł składać wnioski na kilka zadań łącznie, w pierwszej kolejności należało zaktualizować plan prac PSG na rok 2016 i lata następne, zaakceptowany przez Ministra Środowiska 23 października 2015 r. i uzyskać akceptację Ministra Środowiska dla proponowanych przez PIG-PIB zmian, a dopiero potem PIG-PIB powinien składać wnioski w NFOŚiGW, zgodnie ze zmodyfikowanym planem prac. Dyrekcja DGK, pomimo wcześniejszej deklaracji z 22 lutego 2016 r. o możliwości grupowania zadań w przedstawionych opiniach, wyraziła negatywną opinię odnośnie łączenia poszczególnych zadań w bloki, wskazując w szczególności m.in. na brak merytorycznych przesłanek do łączenia zagadnień o różnej tematyce⁴¹.

[Dowód: akta kontroli str. 3342-3398]

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, że na późne zawarcie umów o dofinansowanie z NFOŚiGW zadań z planu prac PSG na 2016 r. i w konsekwencji ich prefinansowanie ze środków własnych PIG-PIB lub linii kredytowej, miały wpływ zmiany stanowiska MŚ odnośnie łączenia zadań w bloki tematyczne.

³⁸ Pismo z dnia 24 sierpnia 2016 r. UNP:16-80062

³⁹ Pisma z dnia 29 sierpnia 2016 r. znak: 1935812.386511; 194385.492481.386451; 194384.492735.386374

⁴⁰ Pismo PIG-PIB z dnia 5 marca 2019 znak: N-27-03/2019

⁴¹ Pismo DNG z dnia 25 lutego 2019 r. znak: 881815.2404339.1802001

Plan zadań państwowej służby geologicznej przewidzianych do realizacji w roku 2017 r. i 2018 i latach następnych

Projekt planu prac PSG przewidzianych do realizacji w roku 2017 r. został przekazany przez PIG-PIB do GGK 31 maja 2016 r.⁴² Uzgadnianie planu prac PSG na 2017 r. trwało do grudnia 2016 r. Pismem z 5 grudnia 2016 r.⁴³ PIG-PIB informował GGK, że brak zatwierdzonego planu prac PSG na 2017 r. spowoduje brak możliwości składania przez Instytut do NFOŚiGW wniosków o dofinansowanie nowych przedsięwzięć z planu prac PSG na 2017 r. oraz brak formalnych podstaw do uruchomienia prac związanych z realizacją zadań z planu prac na rok 2017 r. Były Dyrektor PIG-PIB zwrócił także uwagę, że bez dodatkowych środków finansowych, plan prac PSG na 2017 r., nawet po jego akceptacji, nie będzie mógł być zrealizowany w zaplanowanym zakresie prac, gdyż Instytut nie będzie w stanie zapewnić finansowania z własnych środków. W odpowiedzi 7 grudnia 2016 r. GGK zgłosił kolejne uwagi do projektu planu prac PSG na 2017 r. Ostatecznie plan prac PSG na 2017 r. został zaakceptowany przez GGK 30 grudnia 2016 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3399-3528]

Nabór wniosków o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Geologia i górnictwo część 1) Poznanie budowy geologicznej kraju oraz gospodarka zasobami złóż kopalin i wód podziemnych” trwał od 15 lipca 2016 r. do 30 listopada 2016 r. Opiniowanie planu prac na 2017 r. trwało 7 miesięcy od momentu przedłożenia jego projektu do MŚ do momentu jego zatwierdzenia przez GGK. Zatwierdzenie Planu prac PSG 20 grudnia 2016r. uniemożliwiło więc składanie wniosków w okresie naboru wniosków.

[Dowód: akta kontroli str. 3325-3341, 3399-3528]

Projekt planu prac PSG przewidzianych do realizacji w roku 2018 r. został przekazany przez PIG-PIB do GGK 31 maja 2017 r.⁴⁴ W czerwcu 2017 r. PIG-PIB dodatkowo na wniosek Dyrektora DNG zaprezentował multimedialną prezentację ujętych w projekcie planu prac PSG zadań. Ostatecznie plan prac PSG na 2018 r. został zaakceptowany 14 grudnia 2017 r.

[Dowód: akta kontroli str. 4716]

Była Dyrektor DNG wyjaśniła, że akceptacja planu prac PSG przewidzianych do realizacji na dany rok i lata następne jest procesem, wymagającym między innymi skoordynowania opiniowania poszczególnych zadań PSG ujętych w tych planach, przez właściwe merytorycznie departamenty geologiczne MŚ. Po zebraniu uwag, do PIG-PIB przekazywane były zbiorcze uwagi/opinie, w tym informacja o pozytywnej, negatywnej, bądź pozytywnej z zastrzeżeniami opinii do poszczególnych zadań. W przypadku planu prac PSG na 2017 r., przyczynami które wpłynęły na długotrwały proces jego opiniowania były braki terminowych odpowiedzi/opinii do poszczególnych zadań przez departamenty merytorycznie właściwe oraz przede wszystkim, każdorazowe przekazywanie przez PIG-PIB innej wersji planu prac PSG 2017, co wymuszało konieczność przeprowadzania w MŚ za każdym razem analizy całego dokumentu, a nie tylko poszczególnych zmian i wyjaśnień⁴⁵.

[Dowód: akta kontroli str. 3228-3258]

Planowanie i realizacja innych zadań w zakresie geologii (art. 162 ust. 2)

W okresie objętym kontrolą, PIG-PIB wystąpił o powierzenie 16 przedsięwzięć o łącznym koszcie 332 510 657,0 zł. Główny Geolog Kraju, działający z upoważnienia Ministra Środowiska, wyraził zgodę na powierzenie 10 z ww. przedsięwzięć o łącznym koszcie 83 777 127,0 zł, z czego 4 zadania zostały

⁴² Pismo z dnia 31 maja 2016 r. znak: NPL-070/10/2016/AB

⁴³ Znak: EZU-070/1210/2016/JL

⁴⁴ Pismo z dnia 31 maja 2016 r. znak: NPL-070/10/2016/AB

⁴⁵ Pismo DNG z 7 marca 2019 r. znak: 890501.2433222.1825474

odrzucone na etapie tworzenia planu prac PSG. Realizacja 2 z ww. zadań została zainicjowana przez MS⁴⁶.

Część z zadań powierzonych wpisuje się w katalog zadań PSG określony w art. 162 ust. 1 ustawy pgg. Zadania Służby wymienione w art. 162 ust. 1 ustawy pgg powinny być realizowane w oparciu o plan prac PSG⁴⁷. Wątpliwości co do powierzenia zadań PSG, o których mowa w art. 162 ust. 1 ustawy pgg zgłaszał NFOŚiGW⁴⁸.

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103, 3104-3206, 3223]

Była Dyrektor PIG-PIB w sprawie występowania do MS z wnioskami o powierzenie zadań w trybie art. 162 ust. 2 pgg wyjaśniła, że wynikały one z konieczności wykonywania prac na rzecz przedsięwzięć Służby (m. in. Utrzymanie i rozwój systemów informatycznych PIG-PIB na potrzeby realizacji zadań PSG i PSH, w latach 2015 – 2016 oraz Wsparcie informatyczne zadań służby geologicznej w okresie od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2018); z obowiązku wykonywania działań przez PSG, nałożonych przez Prawo geologiczne i górnicze (m. in. Monitoring geodynamiczny Polski oraz Prowadzenie baz danych geologicznych w systemie przetwarzania danych służby geologicznej – zadanie ciągłe PSG), które pomimo ujęcia w projekcie planu prac PSG nie zostały przez Ministra Środowiska pozytywnie zaopiniowane. Dodatkowo występowało z wnioskami o powierzenie zadań priorytetowych dla GKK w związku z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez Głównego Geologa Kraju (m. in. Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa oraz Perspektywy gazo- i roponośne głębokich struktur karpackich wraz z dodatkowymi badaniami sejsmicznymi i otworami pilotażowymi etap I i II)⁴⁹.

[Dowód: akta kontroli str. 2903-2947]

Była Dyrektor DNG wyjaśniła, m.in. że zadania powierzone wynikają z aktualnych potrzeb Głównego Geologa Kraju, departamentów merytorycznych czy PIG-PIB, pełniącego PSG. Przepis ten pozwala na doraźne reagowanie na potrzebę realizacji zadań państwa w dziedzinie geologii, będących zarówno zadaniami spoza katalogu ustawowych zadań PSG jak również zadaniami uzupełniającymi zadania przewidziane w planie prac PSG na dany rok, czy też zadaniami pilnymi, które z uwagi na proces planowania zadań na dany rok nie mogły zostać wcześniej przewidziane lub nie mogły być uzgodnione w terminie przewidzianym na akceptację planu prac – a ich realizacja jest wymagana i zasadna. Często powierzane są zadania, które zostały odrzucone z planu i skierowane do dalszych uzgodnień, tak aby nie blokować procesu akceptacji całego planu PSG⁵⁰.

[Dowód: akta kontroli str. 3228-3258]

⁴⁶ Budowa i utrzymanie geologicznej infrastruktury informacji przestrzennej zgodnie z wytycznymi dyrektywy INSPIRE w zakresie tematów danych przestrzennych, dla których organami wiodącymi są Główny Geolog Kraju i Minister Środowiska; Finansowanie prac związanych z wydawaniem Przeglądu Geologicznego oraz numerów specjalnych poświęconych polityce surowcowej państwa; Monitoring geodynamiczny Polski; Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie stworzenia i rozwoju krajowego programu na rzecz ochrony georóżnorodności, geoedukacji i geoturystyki Perspektywy gazo- i roponośne głębokich struktur karpackich wraz z dodatkowymi badaniami sejsmicznymi i otworami pilotażowymi etap I i II; Prace ratunkowe mające na celu zabezpieczenie beczennych zbiorów Muzeum Geologicznego PIG-PIB oraz unikatowych księgozbiorów Biblioteki Geologicznej PIG-PIB zgromadzonych na terenie bud. C PIG-PIB w Warszawie ul. Rakowiecka 4 jak również zabezpieczenie jedynych w swoim rodzaju zabytkowych malowideł wieńczących salę wystawienniczą; Prowadzenie baz danych geologicznych w systemie przetwarzania danych służb geologicznej - zadanie ciągłe PSG; Rejestr zmian klimatycznych o wysokiej rozdzielczości w ostatnich tysiącach w świetle analiz osadów; Utrzymanie i rozwój systemów informatycznych PIG-PIB na potrzeby realizacji zadań PSG i PSH w latach 2015-2016; Wdrożenie i utrzymanie systemu kompetencji ekspertów ze środowiska geologicznego (Baza GEA); Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa; Wsparcie informatyczne zadań służby geologicznej w okresie od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2018; Współpraca w zakresie kartografii geologicznej na przygranicznych rejonach Polski, Czech, Słowacji i Ukrainy; Wykonanie badań dla oceny aktualnego stanu środowiska naturalnego na 7 poligonach badawczych, gdzie prowadzono prace poszukiwawcze za gazem z formacji łupkowych; Zwiększenie powierzchni magazynowej i centralizacja magazynów rdzeni wiertniczych

⁴⁷ Pismo z dnia 06-02-2019 r. znak: BKA-I.0945.1.2019.KD 867865.2361915.1766763

⁴⁸ Pismo z dnia 17 maja 2017 r. znak: NFOŚiGW-DZG.071.1.2015.242 NFOŚiGW-17-43236

⁴⁹ Pismo PIG-PIB z 23 stycznia 2019 r. znak: E-091-3/2019

⁵⁰ Pismo z dnia 07 marca 2019 r. znak: 890501.2433222.1825474

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, że w świetle brzmienia art. 162 ust. 2 ustawy pgg zadania mieszczące się w katalogu art. 162 ust. 1 ustawy pgg powinny być zawarte w planach prac PSG i w tym trybie realizowane. Część zadań została powierzona ponieważ nie uzgodniono ich zakresu i kosztów w trakcie opiniowania przez MŚ planów prac PSG. Pierwotnie zadania znalazły się w projektach planów, lecz w skutek negatywnego zaopiniowania przez MŚ, nie znalazły się w zatwierdzonych planach PSG. W czasie przewidzianym na uzgodnienie planu, tj. 3,5 miesiąca (od 31 maja do 15 września) zadania te powinny zostać uzgodnione i realizowane w trybie art. 162 ust. 1 ustawy pgg. Należy nadmienić, że plany prac PSG na lata 2016, 2017 i 2018 były uzgadnianie do grudnia roku poprzedzającego rok, na który plan był sporządzony, zatem czas na uzgodnienie wszystkich zadań, który wynosił 6 miesięcy, był stosunkowo długi. Ponadto część zadań była realizowana przez PIG-PIB przed ich formalnym powierzeniem przez GGK. Koszty tych zadań finansował PIG-PIB ze środków własnych lub z linii kredytowej. Do 18 stycznia 2019 r. dwa zadania nie zostały powierzone przez GGK, podczas gdy PIG-PIB ponosił koszty na ich realizację.

Przybliżone koszty poniesione bez zawarcia umów o dofinansowanie zostały przedstawione w tabeli na stronie 5. Przybliżone koszty poniesione przez PIG-PIB przed zawarciem umów o dofinansowanie zostały przedstawione w tabeli na stronie 6.

Decyzję o prefinansowaniu zadań podejmował każdorazowo w odniesieniu do każdego zadania Dyrektor PIG-PIB.

[Dowód: akta kontroli str. 3259-3297]

Odnosnie przyczyn prefinansowania zadań PSG ze środków własnych lub z linii kredytowej była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że w przypadku zadań ciągłych, takich jak np. Prowadzenie rejestru obszarów górniczych, czy Prowadzenie Centralnego Archiwum Geologicznego, nie ma możliwości zaprzestania realizacji prac w związku z brakiem finansowania tj. podpisanej aktualnie umowy⁵¹.

[Dowód: akta kontroli str. 2903-2947]

Ponadto była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że akceptacja zadania w ramach planu prac PSG przez Ministra Środowiska jest wystarczająca do rozpoczęcia realizacji zadania, a tym samym jego finansowania (prefinansowania). Zgodnie z art. 162 ust. 2 ustawy pgg analogiczne następstwa wywołuje także powierzenie zadania przez Ministra Środowiska. Jednocześnie Minister środowiska akceptując lub powierzając zadanie PSG, oprócz zakresu merytorycznego oraz finansowego, zatwierdza również termin rozpoczęcia i zakończenia zadania. Brak podpisanej umowy dwustronnej pomiędzy PIG-PIB a NFOŚiGW na realizację zadania nie powoduje przesunięcia terminów realizacji zadań zaakceptowanych w planie prac PSG lub zadań powierzonych. Taką interpretację stosował również Minister Środowiska, na przykład w przedsięwzięciu pt. Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną w zakresie rozpoznania budowy geologicznej kraju dla ustalania zasobów złóż kopalin i odnowienia bazy surowcowej realizowane od 2017 (pgg art. 162, ust. 1, pkt. 1), realizowanego wg zaakceptowanego planu prac PSG przewidzianych do realizacji w 2017 r. i w latach następnych. W umowach dotacji pomiędzy PIG-PIB a NFOŚiGW środki poniesione na realizację zadań przed zawarciem umowy mogły zostać uznane jako niezbędne do realizacji zadania i uwzględnione, a następnie zrefundowane niezwłocznie po podpisaniu umowy⁵².

[Dowód: akta kontroli str. 2903-2947]

⁵¹ Pismo PIG-PIB z 23 stycznia 2019 r. znak: E-091-3/2019

⁵² Pismo PIG-PIB z 23 stycznia 2019 r. znak: E-091-3/2019

Ponadto były Dyrektor PIG-PIB oświadczył, że informował GGK lub Departament Nadzoru Geologicznego MŚ o fakcie prefinansowania zadań PSG z planu prac oraz powierzonych przed zawarciem umów o dofinansowanie z NFOŚiGW.

[Dowód: akta kontroli str. 3003-3020]

Ocena obszaru

Skomplikowana i długotrwała procedura dotycząca zapewnienia finansowania zadań PSG jak i innych zadań z zakresu geologii powierzanych do realizacji Służbie, w tym przyjęty w większości przypadków model finansowania poprzez refundację powodowało, że koszty zadań były większe od możliwych, chociażby z uwagi na koszt odsetek od zaciągniętego na ww. zadania kredytu na warunkach komercyjnych.

Kontrola wykazała brak właściwej współpracy pomiędzy PSG, departamentami Ministerstwa Środowiska nadzorującymi PSG oraz będącymi odbiorcami efektów realizowanych zadań, jak i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W opinii Zespołu problemy w planowaniu finansowania zadań PSG i innych zadań w zakresie geologii oraz późniejsze jego zapewnienie wynikało m.in. z opóźnień w zatwierdzaniu planu prac PSG przez Ministra Środowiska, co uniemożliwiało składanie wniosków na dany rok w związku z limitowanym dostępem do generatora wniosków NFOŚiGW, oraz nierzetelnego planowania kosztów i zakresów zadań przez PIG-PIB. Do zidentyfikowanych błędów należy np. błędne wnioskowanie o finansowanie zadań powierzanych z art. 162 ust. 2 ustawy pgg, które mieszczą się w katalogu zadań PSG, o których mowa w art. 162 ust. 1 tejże ustawy.

Na późne zawarcie umów o dofinansowanie z NFOŚiGW zadań z planu prac PSG w 2016 r. i w konsekwencji ich prefinansowanie ze środków własnych PIG-PIB miały wpływ zmiany stanowiska MŚ odnośnie łączenia zadań w bloki tematyczne. Ostatecznie po blisko rocznej wymianie korespondencji dopuszczono możliwość łączenia zadań w bloki tematyczne, akceptując zmieniony plan zadań PSG na 2016 r. 4 października 2016 r. Późne zawarcie umów o dofinansowanie miało wpływ na brak możliwości rozliczenia poniesionych kosztów na realizację zadań PSG z planu prac w 2016 r. w roku ich poniesienia.

Plany prac PSG na lata 2017 i 2018 również nie były zatwierdzane przez GGK w wyznaczonych terminach, co spowodowało, że wnioski o dofinansowanie mogły być składane dopiero w kolejnych latach. Do czasu zawarcia umów o dofinansowanie PIG-PIB finansował zadania PSG ze środków własnych lub z linii kredytowej. Taki stan miał bezpośredni wpływ na wystąpienie straty finansowej w ogólnej działalności PIG-PIB oraz stratę na działalności związanej z realizacją zadań PSG i PSH.

Sygnaly dotyczące trudności w zapewnieniu finansowania w okresach rocznych, w wysokościach wnioskowanych na zadania PSG oraz inne zadania w zakresie geologii były zgłaszane przez Zastępcę Prezesa Zarządu NFOŚiGW. Podniósł on m.in., że istotną kwestią dla gwarancji zapewnienia finansowania zadań PSG z planu prac oraz innych zadań w zakresie geologii jest fakt, że po analizie wniosku, pomimo uzyskania akceptacji Ministra, to Zarząd NFOŚiGW i ewentualnie Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o udzieleniu dofinansowania i podpisaniu umowy.

Jednak należy mieć na uwadze, że w 2018 r. podjęto skuteczne działania, które doprowadziły do tego, że plan prac PSG na 2019 r. został zatwierdzony we właściwych terminach.

2. Realizacja wybranych zadań PSG

W okresie objętym kontrolą PIG-PIB realizował zadania PSG ujęte w planach prac, których wartość według umów o dofinansowanie wyniosła 407 735 249,0 zł oraz inne zadania państwa w zakresie geologii powierzone w trybie art. 162 ust 2 ustawy pgg, których wartość według umów o dofinansowanie wyniosła 59 655 699,0 zł.

PIG-PIB realizował 10 zadań/przedsięwzięć⁵³, na które nie zawarto umów o dofinansowanie z NFOŚiGW, z czego 4 zadania były zadaniami PSG uwzględnionymi w planach prac PSG, 4 zadaniami powierzonymi (innymi zadaniami państwa w zakresie geologii) i 2 realizowane bez powierzenia przez Ministra Środowiska.

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103]

Szczegółową kontrolą objęto 9 z 79 zadań o wartości 63 965 480,93 zł.

2.1 Prowadzenie Banku Danych Wód Podziemnych Zaliczonych do Kopalin (solanki, wody lecznicze i termalne) – zadanie z planu prac PSG na 2015 r.

Przedsięwzięcie *Prowadzenie Banku Danych Wód Podziemnych Zaliczonych do Kopalin (solanki, wody lecznicze i termalne)* zostało zatwierdzone w planie prac PSG na 2015 r., natomiast umowa o dofinansowanie przedsięwzięcia z NFOŚiGW o wartości 1 124 784,75 zł została zawarta 10 lutego 2017 r.⁵⁴ PIG-PIB ponosił koszty związane z realizacją przedsięwzięcia od 2015 r., refundacja kosztów następowała dopiero w związku z przedłożonymi rozliczeniami od kwietnia 2017 r. Składane przez PIG-PIB do NFOŚiGW wnioski o dofinansowanie w 2015 r. zostały trzykrotnie odrzucane na skutek negatywnej oceny formalnej, spowodowanej m.in. niezgodnością nakładów przewidzianych do realizacji przedsięwzięcia z katalogiem kosztów jednostkowych; braku ofert wykonawców lub szczegółowego uzasadnienia wysokości kosztów; brakiem zgodności wersji elektronicznej wniosku z wersją papierową. Zgodnie z obowiązującym Regulaminem naboru wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć ze środków NFOŚiGW wnioski, które nie spełniły któregokolwiek z kryteriów dostępu były odrzucane bez możliwości uzupełnienia/poprawy. Złożony w sierpniu 2016 r.⁵⁵ wniosek przeszedł pozytywnie ocenę formalną, która pozwoliła na jego dalsze procedowanie, tj. m.in. przekazanie w tym samym miesiącu wniosku do zaopiniowania zgodnie z art. 411 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2011 r. Prawo ochrony Środowiska do MŚ⁵⁶. GGK zaopiniował pozytywnie wniosek 15 grudnia 2016 r.⁵⁷

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103, 3529-3560]

Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił, że w przypadku, gdy umowa na przedsięwzięcie zostanie podpisana z opóźnieniem, koszty ogólne projektu obciążą wynik danego roku. Po podpisaniu umowy w 2017 r. "koszty te zostały odzyskane" i stanowiły przychód roku 2017⁵⁸.

[Dowód: akta kontroli str. 3033-3038]

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, że zadanie było przez ponad dwa lata prefinansowane przez PIG-PIB, m.in. z uwagi na nierzetelnie przygotowywany przez Instytut wniosek o dofinansowanie. Dodatkowo zadanie które zostało zatwierdzone do realizacji w trakcie opiniowania w MŚ wymagało

⁵³ Stan na 18 stycznia 2019 r.

⁵⁴ Umowa nr 41/2017/Wn-07/FG-GO-DN/D

⁵⁵ Wniosek złożono do NFOŚiGW 9 sierpnia 2016 r.

⁵⁶ Wniosek przekazano do NFOŚiGW, 18 sierpnia 2016 r.

⁵⁷ Wniosek był uzgadniany w korespondencji roboczej pomiędzy PIG-PIB a MŚ. Ostateczne uwagi do wniosku zostały przekazane przez DNG do PIG-PIB, 10 października 2016 r. PIG-PIB ustosunkował się do uwag 19 października 2016 r. Dalsze opiniowanie wniosku trwało aż do grudnia 2016 r.

⁵⁸ Pismo PIG-PIB z dnia 11 marca 2019 znak: N-28-03-2019

ponownych długotrwałych analiz i zmian. Wniosek złożony w 2016 r. był przez 5 miesięcy opiniowany w MŚ (czas jaki upłynął od złożenia wniosku do pozytywnej opinii GGK). Długotrwałe opiniowanie wniosku przyczyniło się do podpisania umowy o dofinansowanie dopiero w 2017 r. w tym na wynik finansowy roku 2016.

2.2 Monitoring Geodynamiczny Polski – zadanie powierzone

Zadanie zostało zaproponowane do realizacji przez PIG-PIB w projekcie planu prac PSG na 2017 r.⁵⁹, jako zadanie Służby, o którym mowa w art. 162 ust. 1 pkt. 10 ustawy pgg⁶⁰. Miało stanowić kontynuację przedsięwzięcia realizowanego na podstawie planów prac PSG w latach 2013-2016⁶¹. Zadanie ostatecznie nie zostało ujęte w planie prac PSG na rok 2017 zatwierdzonym 30 grudnia 2016 r.

Zadanie było realizowane od stycznia 2017 r., natomiast GGK powierzył realizację zadania po długotrwałych uzgodnieniach w zawężonym w stosunku do proponowanego w projekcie planu prac PSG zakresie tj. utrzymanie i serwisowanie istniejących stacji sejsmicznych 23 listopada 2017 r. (11 miesięcy po rozpoczęciu realizacji zadania).

Zakres zadania ujęty w projekcie planu prac PSG obejmował również rozbudowę, a nie tylko utrzymanie sieci monitoringu geodynamicznego, co konsekwentnie podtrzymywane było przez PSG pełnioną przez Instytut w trakcie uzgadniania zakresu zadania przed powierzeniem. Umowa o dofinansowanie została zawarta z NFOŚiGW, 10 sierpnia 2018 r.⁶² tj. 586 dni od rozpoczęcia realizacji zadania.

W planie prac PSG na 2019 r., zatwierdzonym przez GGK 1 sierpnia 2018 r. znalazło się zadanie Monitoring geodynamiczny Polski, które obejmowało utworzenie nowych mobilnych stacji sejsmicznych w ramach rozbudowy sieci PSG.

[Dowód: akta kontroli str. 3498-3514, 3527-3528, 3517-3518, 3561-3589, 4716]

Była Dyrektor PIG-PIB w sprawie długotrwałych uzgodnień co do zakresu zadania wyjaśniła, że Instytut podejmował próby przekonania pracowników MŚ o słuszności rozbudowy infrastruktury monitoringowej. Jednak ciągle negatywne opinie dotyczące zakupów inwestycyjnych wymusiły wewnętrzną decyzję PIG-PIB o realizacji dwuletniego zadania (2017-2018) jedynie w obszarze utrzymania infrastruktury i akwizycji danych tj. zgodnie z zakresem powierzenia⁶³.

[Dowód: akta kontroli str. 3033-3038]

Była Dyrektor DNG MŚ wyjaśniła, że zadanie nie zostało zatwierdzone w planie prac PSG 2017 ze względu na brak możliwości oraz czasu na wniesienie stosownych zmian i uzgodnienie nowego zakresu i kosztów jego realizacji. Jednocześnie, z uwagi na potrzebę utrzymania utworzonej infrastruktury i kontynuację pomiarów, Minister Środowiska wskazał możliwość realizacji zadania w ograniczonym zakresie. Wyrażenie zgody na realizację zadania możliwe było dopiero po przedłożeniu przez PIG-PIB opisu zadania, zawierającego akceptowalny i uzgodniony zakres rzeczowy oraz określenie adekwatnych do tego kosztów realizacji⁶⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 3228-3258]

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że zawarcie umowy z NFOŚiGW w sierpniu 2018 r. wpłynęło na sposób jego realizacji. Od stycznia 2017 r. do sierpnia 2018 r. temat był realizowany ze środków własnych PIG-PIB. Wydatki na realizację tematu w początkowym okresie realizacji były ograniczone

⁵⁹ przekazanego do MŚ, 31 maja 2017 r., NPL-070/10/2016/AB

⁶⁰ PSG rozpoznaje i monitoruje zagrożenia geologiczne

⁶¹ Zadanie pn. Permanentny monitoring geodynamiczny Polski - etap I

⁶² 182/2018/Wn-07/FG-GO-DN/D

⁶³ Pismo PIG-PIB z dnia 11 marca 2019 r. znak: N-28-3-2019

⁶⁴ Pismo DNG z 7 marca 2019 r. znak: 890501.2433222.1825474

do niezbędnego poziomu (przypis kontrolerów: Powierzenie nastąpiło 23 listopada 2017 r.). Wydłużony okres od rozpoczęcia prac (1 stycznia 2017 r.) do zawarcia umowy z NFOŚiGW i brak podstawy prawnej do wykonywania tej czynności w projekcie uniemożliwił Instytutowi wykonywanie na bieżąco aktualizacji witryny internetowej projektu. Serwisowanie stałych i mobilnych stacji odbywało się tylko w zakresie występowania braku łączności pomiędzy zestawem rejestrujących a serwerem PIG-PIB, a także w przypadku konieczności przeniesienia zapisu danych magnetycznych. Dane magnetyczne nie podlegały transmisji on-line.⁶⁵

[Dowód: akta kontroli str. 3033-3038]

Zdaniem byłej Dyrektora DNG powierzenie przez MŚ realizacji zadania pozwoliło na zachowanie efektów rzeczowych zrealizowanych w I etapie zadania (w latach 2013-2016), w tym m.in. na utrzymanie i serwisowanie istniejącej sieci stacji seismologicznych, kontynuowanie akwizycji danych sejsmicznych, magnetycznych i geodezyjnych oraz opracowywanie raportów o zjawiskach sejsmicznych. Tematyka i zakres przedmiotowego przedsięwzięcia realizowały ustawowe zadanie PSG polegające na rozpoznawaniu i monitorowaniu zagrożeń geologicznych w części dotyczącej zjawisk sejsmicznych i magnetycznych. Wobec braku sygnałów od potencjalnych interesariuszy o potrzebie modyfikacji zakresu rzeczowego przedsięwzięcia, należy uznać, że jego realizacja w uzgodnionej formie przyniosła wystarczające efekty⁶⁶.

[Dowód: akta kontroli str. 3228-3258]

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, że zadanie Monitoring geodynamiczny Polski jest zadaniem PSG wynikającym z art. 162 ust. 1 ustawy pgg, i jako takie powinno być w opinii zespołu kontrolującego realizowane na podstawie planu prac PSG, a nie powierzone w trybie art. 162 ust. 2 ustawy pgg. Plan prac PSG na 2017 r. był opiniowany przez MŚ przez 7 miesięcy. W tym czasie nie udało się uzgodnić zakresu zadania. Jednocześnie GGK wskazał na możliwość powierzenia tego zadania. Po wystąpieniu przez PIG-PIB z wnioskiem o powierzenie, uzgadnianie zakresu zadania z MŚ trwało jeszcze 11 miesięcy. Zespół kontrolujący nie wnosi uwag co do sposobu realizacji zadania przed powierzeniem.

2.3 Wdrożenie i utrzymanie kompetencji ekspertów ze środowiska geologicznego (Baza GEA) – zadanie realizowane w latach 2017-2018 – zadanie podjęte do realizacji, nie powierzone

PIG-PIB realizował zadanie polegające na stworzeniu systemu informatycznego, który dotyczyłby ekspertów ze środowiska geologicznego, tzw. Bazy GEA. W systemie miały być przechowywane dane dotyczące tych osób, na potrzeby Ministerstwa Środowiska. Zastępcy Dyrektora PIG-PIB ds. Służby Geologicznej oraz ds. Badań i Rozwoju poinformowali DNG, że projektowanie i tworzenie Bazy GEA przez informatyków i analityków PIG-PIB było realizacją bezpośredniego polecenia GGK. PIG-PIB realizował przedsięwzięcie Wdrożenie i utrzymanie kompetencji ekspertów ze środowiska geologicznego (Baza GEA) przed skonsultowaniem, omówieniem i dopracowaniem jego zakresu z GGK, w sytuacji, gdy Baza GEA miała być wykorzystywana na potrzeby Ministerstwa Środowiska. Prace nad zadaniem Instytut prowadził co najmniej od września 2017 r., a po wypracowaniu początkowych założeń zwrócił się do MŚ o powołanie zespołu roboczego, który miałby dookreślić szczegółowe założenia projektu. W listopadzie 2017 r. PIG-PIB przekazał do MŚ, informacje na temat założeń systemu, następnie 27 lutego 2018 r.⁶⁷ zwrócił się do GGK o powierzenie w trybie art. 162 ust. 2 ustawy pgg ww. zadania, którego koszt oszacowano na 428 242,0 zł. W odpowiedzi

⁶⁵ Pismo PIG-PIB z dnia 11 marca 2019 r. znak: N-28-3-2019

⁶⁶ Pismo DNG z 7 marca 2019 r. znak: 890501.2433222.1825474

⁶⁷ GSK-070/399/2018/AKO

Dyrektor DNG przekazała do PIG-PIB szereg uwag do karty przedsięwzięcia. Efektem dalszych prac było wycofanie przez PIG-PIB wniosku o powierzenie realizacji przedsięwzięcia⁶⁸.

[Dowód: akta kontroli str. 3590-3607]

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że na bezpośrednie polecenie GGK opracowana została wstępna dokumentacja założeń bazy GEA i na jej podstawie został wykonany jej prototyp. Dalsze prace miały być kontynuowane w ścisłej współpracy z Ministerstwem (opracowanie dokładnych założeń, ustalenie szczegółowych wymagań, w tym w zakresie RODO), po formalnym powierzeniu tego zadania Instytutowi. Ponieważ do tego nie doszło, nie prowadzono dalszych prac projektowych i programistycznych⁶⁹.

[Dowód: akta kontroli str. 292-294]

Brak skonsultowania i omówienia zakresu Bazy GEA z MŚ, głównym interesariuszem, bezpośrednio po zleceniu przez GGK przygotowania wstępnej dokumentacji założeń bazy GEA było w opinii zespołu kontrolującego działaniem niewłaściwym. Już na wstępnym etapie prowadzenia prac nad projektem Instytut powinien zwrócić się do MŚ jako interesariusza Bazy o doprecyzowanie jego zakresu. PIG-PIB wykorzystał własne zasoby do opracowania koncepcji, która nie została przez MŚ przyjęta m.in. z uwagi na niewystarczające bezpieczeństwo informacji i ochrony danych osobowych. Ostatecznie nie doszło do powierzenia zadania, ani do wykonania Bazy GEA.

2.4 Intensyfikacja zaangażowania Polski w poszukiwanie zasobów rud metali na dnach oceanów – etap I przygotowanie sprzętowe i logistyczne - zadanie podjęte do realizacji nie powierzone do dnia 18 stycznia 2019 r.

W projekcie planu prac PSG na 2017 r.⁷⁰ Instytut zaproponował m.in. realizację przedsięwzięcia pn. Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną w zakresie rozpoznania budowy geologicznej kraju dla ustalania zasobów złóż kopalin i odnowienia bazy surowcowej realizowane od 2017 r. Jednym z jego celów było Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie bezpieczeństwa surowcowego kraju, a w szczególności Działania PSG i PSH związane z przygotowaniem Polityki Surowcowej Państwa. GGK zaopiniował negatywnie przedsięwzięcie, podniósł, że przygotowany w karcie przedsięwzięcia zakres nie zapewniłby wsparcia Ministra Środowiska, Pełnomocnika Rządu ds. PSP oraz Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa. GGK przekazał PIG-PIB tabelę przedsięwzięć koniecznych do powierzenia w trybie art. 162 ust. 2 ustawy pgg dla realizacji i wdrożenia filarów PSP. W tabeli tej ujęto podzadanie pn. Pozyskiwanie deficytowych surowców mineralnych drogą importu i współpraca międzynarodowa, a w jego ramach Działanie pn. Intensyfikacja zaangażowania Polski w poszukiwanie zasobów rud metali i hydratów gazowych na dnach oceanów. W kwietniu 2017 r. PIG-PIB wystąpił o powierzenie zadania pn. Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa (PSP) w latach 2017-2018 na kwotę 164 440 000,0 zł. W ramach tego zadania zaplanowano realizację przedsięwzięcia pn. Intensyfikacja zaangażowania Polski w poszukiwanie zasobów rud metali i hydratów gazowych na dnach oceanów. Kluczowym elementem realizacji przedmiotowego podzadania był zakup i wyposażenie statku badawczego w celu organizacji rejsów badawczych poświęconych rozpoznaniu wystąpień głębokowodnych konkrecji polimetalicznych, masywnych siarczków oraz naskorupień kobaltonośnych. PIG-PIB w ramach tego zadania

⁶⁸Jako uzasadnienie wskazano na dysponowanie przez PIG-PIB jedynie prototypem desktopowym GEA utworzonym w 2017 r. oraz wstępną dokumentacją założeń systemu GEA wypracowaną z MŚ; braki kadrowe w PIG-PIB oraz konieczność wdrożenia i utrzymywania w infrastrukturze MŚ tworzonej bazy m.in. z uwagi na wymagania RODO

⁶⁹ Pismo PIG-PIB z dnia 13 marca 2019 znak: N-33-03/2019

⁷⁰ przekazanego do MŚ, 31 maja 2017 r., NPL-070/10/2016/AB

przeprowadził dialog techniczny poprzedzający wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup pełnomorskiej jednostki badawczej i wyposażenia pomiarowo-badawczego do geologicznych prac poszukiwawczych oraz wykonania stoczniowych prac remontowych. W ramach dialogu technicznego przeanalizowano m.in. ofertę statków na rynku wtórnym, skalkulowano wstępnie koszty doradztwa technicznego, remontu jednostki, zakupu i zainstalowania stacjonarnej aparatury badawczej oraz oszacowano koszty związane z przeflagowaniem, krótkoterminowym ubezpieczeniem i wykonaniem prób morskich.

DNG w sierpniu 2018 r. zidentyfikował ryzyko równoległej realizacji przez PIG-PIB i MŚ dublujących się zakresem merytorycznym przedsięwzięć. Minister właściwy ds. środowiska działający przy pomocy GGK był wskazany jako wykonawca Programu Rozpoznania Geologicznego Oceanów - PROGeO⁷¹, który mógł obejmować swoim zakresem przedmiotowe zadanie.

Analiza przekazywanej przez PIG-PIB dokumentacji zadania oraz odbywane spotkania przedstawicieli MŚ i PIG-PIB nie rozwiąły wątpliwości co do celowości zakupu statku oraz możliwej równoległej realizacji tych samych zadań przez PIG-PIB i MŚ.

PIG-PIB poniósł w latach 2017-2018 koszty realizacji tego zadania w wysokości 144 000,0 zł. Zadanie to nie zostało powierzone do realizacji przez Ministra Środowiska do 18 stycznia 2019 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103, 3608-3632]

Była Dyrektor PIG-PIB w sprawie realizacji zadania wyjaśniła, że uzgodniona lista zadań PSP była wystarczającym uzasadnieniem do rozpoczęcia działań przygotowawczych w ramach prac własnych, mimo formalnego braku powierzenia zadania Intensyfikacja zaangażowania Polski w poszukiwanie zasobów rud metali na dnach oceanów - etap I przygotowanie sprzętowe i logistyczne. Zadania te były realizowane przez pracowników Służby jako zadania PSG. Uruchomienie zadania wynikało ze zgłoszonej potrzeby ich realizacji. Przygotowanie i prowadzenie wstępnych prac w ramach ww. zadań związane było z ponoszeniem przez Instytut kosztów wskazanych w Sprawozdaniu, ograniczonych do prac własnych⁷².

[Dowód: akta kontroli str. 3033-3038]

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, na ponoszenie przez Instytut kosztów realizacji zadania pomimo braku doprecyzowania jego zakresu oraz powierzenia przez GGK. W opinii zespołu ponoszenie kosztów realizowanego zadania bez jego ostatecznego uzgodnienia np. poprzez powierzenie zadania przez GGK z ostatecznym określeniem jego zakresu, było co najmniej działaniem nierzetelnym. Należy również zwrócić uwagę, że ostatecznie przedstawiciele Ministerstwa Środowiska wyrazili wątpliwości co do zasadności kupna statku i podnieśli ryzyko dublowania się zadań realizowanych w PIG-PIB i MŚ, co mogło spowodować ich podwójne finansowanie.

2.5 Ochrona geologiczno - górniczego dziedzictwa kulturowego – zadanie podjęte do realizacji nie powierzone do dnia 18 stycznia 2019 r.

W projekcie planu prac PSG na 2017 r.⁷³ Instytut zaproponował m.in. realizację zadania pn. Opracowanie narodowego programu ochrony dziedzictwa geologicznego w zakresie funkcjonowania geoparków w Polsce jako zadanie służby, o którym mowa w art. 162 ust. 1 pkt. 9 ustawy pgg⁷⁴. Celem przedsięwzięcia miała być budowa i organizacja centrum ds. rozwoju i certyfikacji geoparków

⁷¹ Program wieloletni ustanowiony Uchwałą Nr 113 Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Program Rozpoznania Geologicznego Oceanów” – ProGeO.

⁷² Pismo PIG-PIB z 11 marca 2019 znak: N-28-03-2019

⁷³ przekazanego do MŚ, 31 maja 2017 r., NPL-070/10/2016/AB

⁷⁴ PSG rozpoznaje i monitoruje zagrożenia geologiczne

w Polsce wraz z opracowaniem wieloletniego narodowego programu ochrony dziedzictwa geologicznego.

Ostatecznie w planie prac PSG na rok 2017 zatwierdzonym 30 grudnia 2016 r. ograniczono cel zadania do opracowania wieloletniego narodowego programu ochrony dziedzictwa geologicznego, który z kolei miał poprzedzać ewentualną budowę i organizację centrum ds. rozwoju i certyfikacji geoparków w Polsce. Doprecyzowano, w karcie przedsięwzięcia, że celem zadania ma być przedłożenie do dalszych konsultacji, założeń wieloletniego narodowego programu ochrony dziedzictwa geologicznego kraju, kierunku rozwoju, budowy sieci geoparków o zróżnicowanej randze. Umowa na przedmiotowe zadanie została podpisana w grudniu 2017 r.⁷⁵, a zadanie było realizowane w latach 2017-2018.

Kontrola wykazała, że do września 2017 r. nie zrealizowano celu zadania pn. opracowanie wieloletniego narodowego programu ochrony dziedzictwa geologicznego. Pomimo tego we wrześniu 2017 r. GGK zwrócił się do Instytutu o przeanalizowanie i wytypowanie nieruchomości, które mogą zostać potencjalnie przeznaczone pod siedzibę Centrum Dziedzictwa Geologiczno-Górniczego i Ochrony Georóżnorodności wraz z Sekretariatem Krajowego Komitetu ds. Geoparków⁷⁶.

PIG-PIB wydatkował na ww. "przeanalizowanie i wytypowanie nieruchomości" 74,0 tys. zł w latach 2017-2018, a następnie zwrócił się do GGK o powierzenie zadania pn. Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie stworzenia i rozwoju krajowego programu na rzecz ochrony georóżnorodności, geoedukacji i geoturystyki: Ochrona geologiczno-górniczego dziedzictwa kulturowego (etap I)⁷⁷.

[Dowód: akta kontroli str. 3098-3103, 3608-3614, 3633-3648]

Była Dyrektor PIG-PIB potwierdziła wydatkowanie środków na zadanie nie powierzone w kwocie 74,0 tys. zł i wyjaśniła, że uzgodniona lista zadań PSP była wystarczającym uzasadnieniem do rozpoczęcia realizacji działań przygotowawczych. Zadania te były realizowane przez pracowników Służby jako zadania PSG. Uruchomienie zadania wynikało ze zgłoszonej potrzeby ich realizacji.⁷⁸

[Dowód: akta kontroli str. 3033-3038]

Zespół kontrolny, nie podziela stanowiska byłej Dyrektor PIG-PIB co do podstaw realizacji zadań PSG na podstawie uzgodnionej listy zadań PSP. Jak ustaliła kontrola zadanie ostatecznie nie zostało powierzone.

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, że zadanie pn. Opracowanie narodowego programu ochrony dziedzictwa geologicznego w zakresie funkcjonowania geoparków w Polsce jest zadaniem Służby wynikającym z art. 162 ust. 1 pkt. 9 ustawy pgg i jako takie powinno być w opinii zespołu kontrolującego realizowane na podstawie planu prac PSG, a nie powierzone w trybie art. 162 ust. 2 ustawy pgg.

2.6 Wsparcie zadań państwowej służby geologicznej w zakresie centralizacji archiwów rdzeni wiertniczych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Geologicznego zadanie z planu prac PSG.

Przedsięwzięcie pn. Wsparcie zadań państwowej służby geologicznej w zakresie centralizacji archiwów rdzeni wiertniczych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego zostało ujęte w planie prac PSG na 2013 r.⁷⁹.

⁷⁵ Umowa nr 371/2017/Wn-07/FG-go-dn/D z dnia 11 grudnia 2017 r. o dofinansowanie przedsięwzięcia pn. zadanie państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną w zakresie ochrony georóżnorodności i geologii środowiskowej realizowane od 2017 r. (pgg art. 162ust. 1 pkt 9) zawarta pomiędzy PIG-PIB a NFOŚiGW.

⁷⁶ Pismo z 22 września 2017 r.

⁷⁷ Pismo z 21 czerwca 2018 r. znak: GSK-070/891/2018/AKO

⁷⁸ Pismo PIG-PIB z dnia Warszawa, 11 marca 2019 znak: N-28-03-2019

⁷⁹ Zaakceptowane z upoważnienia Ministra przez byłego Podsekretarza Stanu, GGK 14 grudnia 2012 r. - pismo znak DGKn-0770-21/50585/12/AM.

Efektom rzeczowym ww. przedsięwzięcia miał być magazyn wysokiego składowania w Leszczach o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 7500 m² i kubaturze nie mniejszej niż 72 000 m³ wraz z budynkiem profilatorni i przetwarzania informacji geologicznej, gdzie miały być składowane dotychczasowe rdzenie wiertnicze⁸⁰ i który miał zapewnić możliwość gromadzenia, magazynowania i ochronę rdzeni z wierceń planowanych do 2025 r. Termin realizacji przedsięwzięcia planowany był na lata 2013-2015, a łączny koszt określono na poziomie 27 827 600,00 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 1008-1009, 1034-1036]

Przedsięwzięcie w całości miało być finansowane ze środków NFOŚiGW. Na realizację zadania Instytut otrzymał dofinansowanie w wysokości 27 827 600,0 zł, z terminem zakończenia realizacji przedsięwzięcia do 31 grudnia 2016 r.⁸¹ Umowa o dofinansowanie została podpisana w lipcu 2014 r. po uprzednim pozytywnym zaopiniowaniu wniosku o dofinansowanie przez GGK⁸². Aneksem nr 1/205⁸³ z lipca 2015 r., do ww. umowy zwiększono koszty przedsięwzięcia o 73 800,0 zł (koszty niekwalifikowalne) i określono nowy termin zakończenia inwestycji do 31 grudnia 2017 r. Kolejnymi aneksami do umowy o dofinansowanie aktualizowano terminy zakończenia realizacji, przy zachowaniu dotychczasowego zakresu rzeczowego i kosztu inwestycji. Ostatnim aneksem (nr 4/646⁸⁴) z grudnia 2018 r. zmieniono termin zakończenia realizacji przedsięwzięcia z 2021 r. na 2020 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1010-1036, 1053-1054, 1060]

PIG-PIB w kwietniu 2016 r.⁸⁵ przekazał do GGK Sprawozdanie roczne z realizacji przedsięwzięcia z zakresu państwowej służby geologicznej za okres styczeń - grudzień 2015 r. zgodnie z ust. 21 pkt. 3 Warunków szczegółowych umowy⁸⁶. Dyrektor DGK działając z upoważnienia MŚ nie zgłosił zastrzeżeń do przedmiotowego sprawozdania. W czerwcu 2016 r. GGK wystąpił do Prezesa NFOŚiGW⁸⁷ o wstrzymanie finansowania kosztów związanych z przedsięwzięciem w związku z planowaną zmianą lokalizacji archiwum rdzeni wiertniczych PIG-PIB oraz o przegląd stanu realizacji ww. przedsięwzięcia i rozliczenie PIG-PIB z dotychczas wykorzystanych środków.

W wyniku decyzji GGK o wstrzymaniu dofinansowania przedsięwzięcia w Leszczach, PIG-PIB informował NFOŚiGW, że na realizację przedsięwzięcia wydatkowano 944 848,57 zł, przedstawiając zakres zrealizowanych prac oraz dokonał 13 lipca 2016 r. zwrotu niewykorzystanej kwoty zaliczki w wysokości 12 898 231,08 zł.⁸⁸ Dyrektor PIG-PIB informował ponadto NFOŚiGW (do wiadomości MŚ), że decyzja o wstrzymaniu finansowania przedsięwzięcia jest decyzją zewnętrzną, która spowoduje szereg konsekwencji finansowych w stosunku do Instytutu. Podniósł, że poniesione koszty (koszt zakupu nieruchomości, koszty służebności, wynagrodzenie projektanta itp.) mogą zwiększyć się o ewentualne odszkodowanie dla firmy, z którą PIG-PIB zawarł umowę m.in. na sprawowanie nadzoru budowlanego, jak również koszty ew. rozwiązania umowy o przyłączenie do sieci oraz budowę przyłącza, czy też – w przypadku unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia z przyczyn leżących po stronie zamawiającego – o koszty poniesione przez uczestników postępowania⁸⁹.

[Dowód: akta kontroli str. 1090-1091, 1096, 1133-1135]

Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW zwrócił się w lipcu 2016 r. do GGK o powtórny analizę decyzji o wstrzymaniu finansowania przedsięwzięcia w celu eliminacji lub zmniejszenia skutków ewentualnej

⁸⁰ ok. 594 000 skrzynek rdzeni wiertniczych, kolejne zmagazynowane w innych miejscach oraz rdzenie gromadzone na bieżąco

⁸¹ Umowa nr 438/2014/Wn-07/FG-GO-DN/D o dofinansowanie w formie dotacji z 8 lipca 2014 r.

⁸² Pismo znak: DGKig-0770-01/7966/13/MK z 25 lutego 2014 r.

⁸³ Aneks z 8 lipca 2015 r.

⁸⁴ Aneks z 17 grudnia 2018 r.

⁸⁵ Pismo znak: EZU-070-293/2016/IW z 12 kwietnia 2016 r.

⁸⁶ nr 438/2014

⁸⁷ Pismo znak: DNG-wnsg.2163.438.2014.BB z 29 czerwca 2016 r.

⁸⁸ Pismo znak: EZU-070/684/2016/RD z 14 lipca 2016 r.

⁸⁹ Pismo znak: EZU-070/684/2016/RD z 14 lipca 2016 r.

straty finansowej w związku z wydatkowaniem środków publicznych na inwestycję przerwana w trakcie realizacji⁹⁰.

[Dowód: akta kontroli str.1136-1137]

W listopadzie 2016 r.⁹¹ PIG-PIB zwracał się do DNG w MŚ o akceptację refundacji kosztów w 2016 r. związanych z przyjęciem I etapu prac umowy podwykonawczej na kwotę 52 275,0 zł, wynikających z prac wykonanych na podstawie umowy zawartej z kontrahentem przed datą wstrzymania finansowania. W grudniu 2016 r.⁹² Instytut zwracał się do GGK o przedstawienie stanowiska dotyczącego dalszych losów umowy na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. Wsparcie zadań państwowej służby geologicznej w zakresie centralizacji archiwów rdzeni wiertniczych PIG-PIB.

[Dowód: akta kontroli str. 1146, 1275]

NFOŚiGW pismem z 28 lutego 2017 r.⁹³ informował GGK oraz PIG-PIB o uznaniu ww. spornych kosztów zadania w kwocie 52 275,00 zł za kwalifikowalne. Uzależnił jednocześnie sfinansowanie ze środków NFOŚiGW poniesionego po terminie wstrzymania finansowania wydatku od decyzji Ministra Środowiska. Były Dyrektor PIG-PIB informował, że wydatek zostanie rozliczony w 2019 r.⁹⁴

[Dowód: akta kontroli str. 1277-1278, 1266-1267, 1146, 1156]

W związku z wstrzymaniem realizacji zadania Instytut w sierpniu 2018 r. został obciążony opłatą za odstąpienie od umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej w wysokości 22 919,18 zł⁹⁵, z uwagi na nieprzedłożenie ENERGII-OPERATOR S.A. projektu zagospodarowania działki lub terenu, na której miał być przyłączony obiekt⁹⁶. Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła⁹⁷, że uiszczona kwota wyczerpuje roszczenia Energa Operator S.A. Jednocześnie PIG-PIB podejmie starania by, z uwagi na wznowienie inwestycji, kwotę zaliczyć na poczet kolejnej umowy przyłączeniowej.

[Dowód: akta kontroli str. 1157, 1162, 3788]

PIG-PIB pismem z 4 października 2018 r.⁹⁸ zwrócił się do GGK z prośbą o wyrażenie zgody na kontynuację przygotowań do budowy nowego magazynu próbek geologicznych w miejscowości Leszcze zgodnie z obowiązującym pozwoleniem na budowę.

GGK w październiku 2018 r. poinformował PIG-PIB (do wiadomości NFOŚiGW)⁹⁹ o wycofaniu decyzji o tymczasowym wstrzymaniu finansowania przedsięwzięcia pn. Wsparcie zadań państwowej służby geologicznej w zakresie centralizacji archiwów rdzeni wiertniczych PIG-PIB, argumentując powyższe brakiem wskazania przez Instytut alternatywnej dla miejscowości Leszcze akceptowalnej lokalizacji pod ww. inwestycję. Pismem z listopada 2018 r. PIG-PIB przesłał do NFOŚiGW wniosek o wypłatę zaliczki na kwotę 1 315,2 tys. zł.¹⁰⁰

[Dowód: akta kontroli str. 1359/4, 1360-1360/1]

W październiku 2016 r. Minister Środowiska przeprowadził w PIG-PIB kontrolę doraźną w zakresie "Wybranych zagadnień związanych z realizacją centralnego magazynu Narodowego Archiwum Geologicznego w Leszczach". W wyniku kontroli GGK, w lutym 2017 r.¹⁰¹ wniósł o przedstawienie

⁹⁰ Pismo znak: NFOŚiGW-DZG.071.1.2015, NFOŚiGW-16-67523 z 15 lipca 2016 r.

⁹¹ Pismo znak: EZU-070/1125/2016/JL z 16 listopada 2016 r.

⁹² Pismo znak: GA-70-5/1915/2016/MS z 7 grudnia 2016 r.

⁹³ Pismo znak: NFOŚiGW-DZG.4313.124.2015.37, NFOŚiGW-17-21309

⁹⁴ Wyjaśnienia Dyrektora PIG-PIB z 9 listopada 2018 r., znak GA-70-2/2094/2018

⁹⁵ Wyjaśnienia Dyrektora PIG-PIB z 9 listopada 2018 r., znak GA-70-2/2094/2018

⁹⁶ Wyjaśnienia Dyrektora PIG-PIB z 9 listopada 2018 r., znak GA-70-2/2094/2018

⁹⁷ Pismo znak: N-4204/2019 z 5 kwietnia 2019 r.

⁹⁸ Pismo znak: N-118-10/2018

⁹⁹ Pismo znak: DNG-wnsg.2163.438.2014.AS

¹⁰⁰ Pismo znak: GSK-070/1455/2018/RD z 28 listopada 2018 r.

¹⁰¹ Sprawozdanie z kontroli BKA-1.0943.12.2016

zmodyfikowanej koncepcji budowy magazynu próbek geologicznych w miejscowości Leszcze zakładającej ograniczenie powierzchni magazynowej w stosunku do pierwotnych założeń oraz znaczące obniżenie kosztów inwestycji.

W odpowiedzi, w marcu 2017 r. PIG-PIB przedstawił pięć wariantów dalszej realizacji budowy magazynu centralnego w Leszczach uwzględniających ograniczenie powierzchni magazynowej w stosunku do pierwotnych założeń i obniżenie kosztów inwestycji oraz czasowe zawieszenie realizacji projektu i jego ponowne uruchomienie w roku 2018¹⁰² z uwagi na informacje o ograniczeniu środków na finansowanie projektów w roku 2017 przekazywane przez NFOŚiGW. Przedstawione propozycje ograniczenia kosztów inwestycji w przypadku 3 wariantów zakładały rezygnację z 20% skrzynek, z rdzeniami wiertniczymi co doprowadziłoby do sytuacji, w której budowany magazyn z założenia nie pomieściłby przewidywanej ilości materiałów archiwalnych, a rezygnacja lub zmniejszenie powierzchni analityczno-technicznej doprowadziłoby z kolei do zdysfunkcjonowania przygotowanego projektu oraz pozbawiło możliwości należytego wykorzystania potencjału zgromadzonych w jednym miejscu próbek. Dyrektor Instytutu podnosił dodatkowo, że stan zaawansowania projektu oraz jego uwarunkowania finansowo-formalne ograniczają możliwości ingerencji w opracowany projekt inwestycji bez narażenia PIG-PIB na konsekwencje prawne i finansowe. Jako skutek zmian wskazywano konieczność pokrycia przez Instytut dotychczasowych kosztów realizacji przedsięwzięcia w wysokości ok. 1 mln ze środków własnych PIG-PIB oraz ryzyko wykluczenia na 3 lata Instytutu z możliwości ubiegania się o uzyskanie kolejnych dotacji w ramach środków będących w dyspozycji NFOŚiGW.

[Dowód: akta kontroli str. 1248, 1312-315]

W lipcu 2017 r. Dyrektor PIG-PIB¹⁰³ podkreślał, że brak decyzji w sprawie budowy centralnego magazynu rdzeni może zagrażać prawidłowej realizacji zadań w zakresie gromadzenia, zabezpieczenia i udostępniania próbek geologicznych należnych Skarbowi Państwa, a w przypadku jej braku zaproponował budowę tymczasowego obiektu magazynowego na terenie archiwum w Kielnikach, zapewniającego miejsce na bieżąco napływające próbki, do czasu podjęcia ostatecznej decyzji o budowie centralnego magazynu próbek, jeżeli projekt w Leszczach nie byłby kontynuowany. GGK w grudniu 2017 r. powierzył PIG-PIB realizację przedsięwzięcia w Kielnikach¹⁰⁴, na wniosek PIG-PIB z września 2017 r.¹⁰⁵ Projekt zakładał wybudowanie magazynu próbek geologicznych mogących pomieścić nie mniej niż 100 000 skrzynek wraz z profilatornią i miał być finansowany ze środków NFOŚiGW, a jego całkowity koszt określono na 10 350,0 tys. zł.

Informacja o powierzeniu ww. zadania budowy magazynu w Kielnikach została skierowana m.in. do wiadomości NFOŚiGW.

W nawiązaniu do pisma MŚ dotyczącego powierzenia PIG-PIB realizacji budowy magazynu próbek geologicznych w Kielnikach, Zastępca Prezesa NFOŚiGW w styczniu 2018 r. zwrócił się do PIG-PIB z prośbą o informację, odnośnie dalszej realizacji umowy z 8 lipca 2014 r., której efektem rzeczowym miał być m.in. magazyn wysokiego składowania w Leszczach, wskazując przy tym, że "nie jest zrozumiałe budowanie magazynu w Kielnikach (pow. Częstochowski) w świetle zawartej, a nie zrealizowanej umowy dotyczącej budowy magazynu rdzeni w Leszczach"¹⁰⁶. Ponadto wyraził stanowisko, że w przypadku dalszego wstrzymywania realizacji umowy na budowę magazynu inwestycji w Leszczach, w świetle powierzenia budowy innego magazynu, zasadnym wydaje się rozwiązanie umowy i zwrot wypłaconej kwoty, w wysokości 944 848,57 zł wraz z odsetkami, a następnie złożenie wniosku o dofinansowanie powierzonego przedsięwzięcia. W jego ocenie

¹⁰² Pismo znak: GA-70-2/460/2017/MS z 14 marca 2017 r.

¹⁰³ Pismo znak: EIR-243-10/2017 z 7 lipca 2017 r.

¹⁰⁴ Pismo znak: DNG-wnsg.0324.11.2017.KO

¹⁰⁵ Pismo znak: GSK-070-206/2017/AKO

¹⁰⁶ Pismo znak NFOŚiGW-DZG.071.1.2015.391, NFOŚiGW-18-00264 z 8 stycznia 2018 r.

nieuzasadnione było wstrzymanie realizacji czynnej umowy (na realizację inwestycji w Leszczach) w celu zawarcia nowej (na realizację przedsięwzięcia w Kielnikach) na zadanie tożsame. Jednocześnie podkreślił, że powierzenie przedsięwzięcia do wykonania nie oznacza udzielenia dofinansowania.

[Dowód: akta kontroli str. 1318-1319, 1339-1351]

W październiku 2018 r.¹⁰⁷ w związku z nierozwiązaną kwestią budowy magazynu rdzeni w Leszczach, Dyrektor PIG-PIB wniósł o wyrażenie zgody na kontynuację tego przedsięwzięcia. W piśmie wskazał również, że wybór alternatywnej lokalizacji dla centralnego magazynu próbek geologicznych, w miejscowości Oleśnica, będzie skutkowało kilkuletnim opóźnieniem w zwiększeniu powierzchni magazynowej i tym samym spowodować może problemy w przechowywaniu rdzeni.

[Dowód: akta kontroli str. 1359-1359/4]

Kwestia przejścia budynków wraz z terenem przyległym w Oleśnicy podniesiona była przez Dyrektora PIG-PIB¹⁰⁸ w piśmie z września 2017 r., w którym zwrócił się do GGK o opinię w sprawie możliwości powierzenia PSG zadania pn. Prowadzenie badań związanych z realizacją Programu Rozpoznawania Geologicznego Oceanów – PRoGeO oraz Polityki Surowcowej Państwa w zakresie przejścia budynków wraz z terenem przyległym w Oleśnicy. Jednocześnie Dyrektor PIG-PIB ww. piśmie podkreślał, że proponowane do powierzenia zadanie jest odpowiedzią na zapotrzebowanie GGK na wsparcie przy realizacji Programu Rozpoznawania Geologicznego Oceanów – PRoGeO oraz Polityki Surowcowej Państwa, w szczególności zaplecza badawczo-rozwojowego i wdrożeniowego dla badań oceanicznych i technik eksploracyjnych i eksploatacyjnych. Zadanie nie zostało powierzone.

[Dowód: akta kontroli str. 1357]

Były Dyrektor PIG-PIB w sprawie propozycji budowy magazynu rdzeni wiertniczych w Kielnikach wyjaśnił¹⁰⁹, że w związku z brakiem decyzji co do realizacji umowy na budowę magazynu rdzeni wiertniczych w Leszczach¹¹⁰, Instytut wystąpił we wrześniu 2017 r. do GGK z kartą informacyjną oraz harmonogramem rzeczowo-finansowym dla przedsięwzięcia: „Zwiększenie powierzchni magazynowej i centralizacji magazynów rdzeni wiertniczych”, którego przedmiotem była budowa magazynu próbek geologicznych w Kielnikach. Proponowane zadanie miało być nowym projektem na mniejszą skalę w porównaniu do projektu magazynu w Leszczach, nie wymagającym budowania magazynu wysokiego składowania. Zadanie zostało powierzone. Z uwagi na przywrócenie finansowania inwestycji w Leszczach GGK w listopadzie 2018 r.¹¹¹ na wniosek PIG-PIB wyraził zgodę na rezygnację z realizacji przedsięwzięcia w Kielnikach.

[Dowód: akta kontroli str. 1159, 1353]

2.7 Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa – zadanie powierzone

Zakres przedsięwzięcia obejmował zadanie zaproponowane do realizacji przez PIG-PIB w projekcie planu prac PSG na 2017 r.¹¹² pn. Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie bezpieczeństwa surowcowego kraju, jako zadanie Służby, o którym mowa w art. 162 ust. 1 pkt. 1 ustawy pgg¹¹³.

¹⁰⁷ Pismo znak: N-118/10/2018 z 4 października 2018 r.

¹⁰⁸ Pismo znak: GSK/070-242/2017/AKO

¹⁰⁹ Pismo znak: GA-70-2/2094/2018 z 9 listopada 2018 r.

¹¹⁰ 438/2014/WN-07/FG-GO- DN/D z dnia 8 lipca 2014 i brakiem odpowiedzi na pisma EIR-243-8/2017 oraz EIR-243-10/2017

¹¹¹ Pismo znak: DNG-wnsg.0341.11.2017.AS

¹¹² przekazanego do MŚ, 31 maja 2017 r., NPL-070/10/2016/AB

¹¹³ PSG inicjuje, koordynuje i wykonuje zadania zmierzające do rozpoznania budowy geologicznej kraju w tym prac o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, w szczególności dla odnowienia bazy surowcowej kraju, ustalania zasobów złóż kopalin, a także dla ochrony środowiska.

Zadanie ostatecznie nie zostało ujęte w planie prac PSG na rok 2017 zatwierdzonym 30 grudnia 2016 r. Jako przyczynę negatywnej opinii dla uruchomienia zadania GGK m.in. podnosił, że przygotowany w karcie przedsięwzięcia zakres nie spełniał wszystkich oczekiwań dotyczących działań priorytetowych i wyznaczonych celów niezbędnych do wypełnienia zadań Ministra Środowiska, Pełnomocnika Rządu ds. PSP oraz GGK¹¹⁴. Dodatkowo wątpliwości dotyczyły wysokości oszacowanych dla zadania/podzadań wynagrodzeń osobowych.

Zaproponowano, by zadania związane z Polityką Surowcową Państwa (dalej: PSP) były sukcesywnie powierzane zgodnie z art. 162 ust. 2 pgg. Jednocześnie dla usprawnienia wstępnych założeń organizacyjnych wskazano przedsięwzięcia konieczne do wykonania i związane z PSP oraz projekty kart przedsięwzięć.

Instytut w kwietniu 2017 r. wystąpił do GGK¹¹⁵ z wnioskiem o powierzenie m.in. zadania Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa w latach 2017-2018 za kwotę 164 440 000,00 zł. W związku z powyższym GGK wystąpił do NFOŚiGW o uwzględnienie w planie finansowym NFOŚiGW środków na realizację m.in. ww. zadania.¹¹⁶

[Dowód: akta kontroli str. 1320, 1328, 1365-1366]

Zastępca Prezesa NFOŚiGW w maju 2017 r. poinformował GGK, m.in. że¹¹⁷ uwzględnianie przez NFOŚiGW finansowania dodatkowych zadań PSG w bieżącym roku poprzedzone powinno być powierzeniem zadania PSG w trybie przewidzianym w ustawie; przeprowadzeniem i przedłożeniem do NFOŚiGW analizy kosztów realizacji zakresu składającego się na nowe zadania; przeprowadzeniem realistycznej analizy możliwości wydatkowania środków przez PIG-PIB, z uwzględnieniem już zawartych umów. Jednocześnie informowano, że wg. stanu na 10 maja 2017 r. istniały zaległości w wypłatach z roku 2016 i roku bieżącego w wysokości ok. 66,0 mln zł, a dodatkowo realizacja części umów była zawieszona.

[Dowód: akta kontroli str. 1330-1331]

Ostatecznie przedsięwzięcie pn. Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia PSP zostało powierzone 4 sierpnia 2017 r. przez GGK¹¹⁸ na podstawie art. 162 ust. 2 ustawy pgg.

Efektom rzeczowym przedsięwzięcia miało być wdrożenie części zadań podstawowych filarów określonych dla Polityki Surowcowej Państwa w latach 2017-2018 możliwych do realizacji przez PSG. Termin realizacji przedsięwzięcia zaplanowano od 1 lipca 2017 r. do 31 grudnia 2018 r., a łączny koszt określono na poziomie 30 870 370,0 zł. Pierwotny zakres przedmiotowy przedsięwzięcia obejmował dziesięć zadań, w tym:

- 1) Pozyskanie surowców mineralnych ze złóż kopalin – Baza wiedzy o złożach kopalin.
- 2) Uporządkowanie wiedzy na temat obszarów prognostycznych i perspektywicznych oraz ich statusu (+ Aktualizacja obszarów perspektywicznych i prognostycznych na MGŚP w skali 1:50 000).
- 3) Pozyskiwanie surowców mineralnych ze złóż kopalin – dokumentowanie.
- 4) Rewaluacja stanu rozpoznania geologicznego kraju.
- 5) Ocena występowania REE i niektórych pierwiastków śladowych.
- 6) Ocena możliwości reeksplotacji zaniechanych złóż cennych surowców.

¹¹⁴ Pismo znak: DNG-wnsg.0324.4.2016.BB z 7 grudnia 2016 r

¹¹⁵ Pismo znak: G-070-39/2017/EM z 26 kwietnia 2017 r.

¹¹⁶ Pismo znak: id. 369530 z 26 kwietnia 2017 r.

¹¹⁷ Pismo znak: NFOŚiGW-DZG.071.1.2015.242, NFOŚiGW-17-43236 z 17 maja 2017 r.

¹¹⁸ Pismo znak: DNG-wnsg.0771.980.2017.WK

- 7) Pozyskiwanie surowców mineralnych ze złóż kopalin – Ochrona złóż kopalin i gospodarka nimi w kontekście systemu planowania przestrzennego i innych uwarunkowań prawnych.
- 8) Upowszechnianie i promocja narodowego potencjału surowcowego oraz kształtowanie relacji z interesariuszami polityki surowcowej państwa.
- 9) Mineralogia i geochemia pyłów jako wskaźnik pochodzenia i kierunków migracji, ze szczególnym uwzględnieniem pyłów pochodzenia antropogenicznego i naturalnego oraz Dyrektywy Pyłowej.
- 10) Wstępna ocena możliwości pozyskiwania metali i pierwiastków z wód podziemnych.

[Dowód: akta kontroli str. 1362-1364]

W związku z powierzeniem PIG-PIB złożył do NFOŚiGW wnioski o dofinansowanie ww. przedsięwzięcia we wrześniu 2017 r.¹¹⁹ Pozytywna opinia GGK o celowości dofinansowania została wydana 23 listopada 2017 r.¹²⁰

[Dowód: akta kontroli str. 1460, 1591-1593]

Z uwagi na konieczność wykluczenia ryzyka podwójnego finansowania tożsamyh zadań mających być finansowanymi z NFOŚiGW¹²¹, a dotyczących geologii ponownie przeanalizowano zakres rzeczowy zadania w wyniku czego GGK w maju 2018 r. ograniczył zakres powierzonego zadania¹²² usuwając podzadanie 7.2.¹²³ W związku z następnymi wątpliwościami związanymi z pokrywaniem się zakresów zadań, GGK w maju 2018 r.¹²⁴ podtrzymał pozytywną opinię celowości przedsięwzięcia w zakresie zadań 2-6 oraz 8-10, pod warunkiem wykluczenia z wniosku o dofinansowanie zadania nr 1¹²⁵ i 7¹²⁶, z uwagi na potrzebę dokonania analizy szczegółowej czy wymienione zadania nie pokrywają się z zadaniami realizowanymi na podstawie innej zawartej umowy przez NFOŚiGW¹²⁷.

Ostatecznie w lipcu 2018 r. Minister Środowiska wypowiedział umowę nr 364/2017/Wn50/NE-ZS/D zawartą pomiędzy MŚ a NFOŚiGW na realizację przedsięwzięcia pn. Wdrożenie Polityki Surowcowej Państwa w obszarze „Informacja surowcowa i wykorzystanie potencjału surowcowego Polski” – program pilotażowy¹²⁸. Tym samym wyeliminowano ryzyko tożsamości przedmiotowej obydwu przedsięwzięć co pozwoliło PIG-PIB na ponowne złożenie wniosku o dofinansowanie na zadanie nr 1 i 7¹²⁹ - pn. Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa – cz. II, które zostały wyłączone z pierwotnego wniosku decyzją GGK z 30 maja 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1594, 1600, 1642-1644, 1647-1650, 1653, 1672-1673, 1715]

Przedsięwzięcie w całości miało być finansowane ze środków NFOŚiGW. Na realizację zadania nr 2-6 i 8-10 PIG-PIB otrzymał dofinansowanie z NFOŚiGW w wysokości 25 566 733,0 zł, z terminem

¹¹⁹ Pismo znak: GSK-70/269/2017/AKO

¹²⁰ Pismo znak: DNG-wnsg.0771.980.2017.WK

¹²¹ Pismo znak NFOŚiGW-DZG.4313.33.2017.13, NFOŚiGW-18-14102 z 19 lutego 2018 r.

¹²² Pismo znak: DNG-wnsg.0771.980.2017.UP z 18 maja 2018 r. Dyrektor PIG-PIB w kwietniu 2018 r. wniósł o wyłączenie podzadania 7.2, w związku z wynikami weryfikacji zadań MŚ i PIG-PIB stwierdzającej częściowe pokrywanie się zakresu merytorycznego zadania nr 7 z obszarem V wniosku 241/2017 na podstawie którego zawarto umowę nr 364/2017/Wn50/NE-ZS/D pomiędzy MŚ a NFOŚiGW na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Informacja surowcowa i wykorzystanie potencjału surowcowego Polski” – kontynuacja programu pilotażowego (pismo znak: GSK/070/537/2018/AKO z 9 kwietnia 2018 r.)

¹²³ Pn. Wypracowanie optymalnych procedur umieszczania złóż o istotnym znaczeniu dla gospodarki krajowej i regionalnej w dokumentach planistycznych celem ich ochrony

¹²⁴ Rezygnacja z zadania nr 1 i nr 7.1 – pismo znak DNG- wnsg.0771.980.2017.UP

¹²⁵ Pn. Pozyskanie surowców mineralnych ze złóż kopalin – Baza wiedzy o złożach kopalin.

¹²⁶ Pn. Pozyskiwanie surowców mineralnych ze złóż kopalin – Ochrona złóż kopalin i gospodarka nimi w kontekście systemu planowania przestrzennego i innych uwarunkowań prawnych.

¹²⁷ umowy nr 364/2017/Wn50/NE-ZS/D, zawartej 5 grudnia 2017 r. pomiędzy Ministerstwem Środowiska a NFOŚiGW na realizację przedsięwzięcia pn. Wdrożenie Polityki Surowcowej Państwa w obszarze „Informacja surowcowa i wykorzystanie potencjału surowcowego Polski” – program pilotażowy; zawartymi we wniosku dla przedsięwzięcia pn. Wdrożenie Polityki Surowcowej Państwa w obszarze „Informacja surowcowa i wykorzystanie potencjału surowcowego Polski” - program pilotażowy.

¹²⁸ Pismo znak: DSA-L.0230.15.2018.ADN z 31 lipca 2018 r.

¹²⁹ Wyjaśnienia Kierownika przedsięwzięcia psp z 27 lutego 2019 r.

zakończenia realizacji przedsięwzięcia do 30 czerwca 2020 r.¹³⁰ Umowa o dofinansowanie w formie dotacji¹³¹ została podpisana 6 grudnia 2018 r. po uprzednim jej pozytywnym zaopiniowaniu przez MŚ. Aneks nr 1/63 z 19 lutego 2019 r. zmieniono harmonogram wypłat środków z NFOŚiGW. Pierwotnie termin zakończenia przedsięwzięcia planowany był na 31 grudnia 2018 r. ale z uwagi na długotrwały proces opiniowania wniosku o dofinansowanie PIG-PIB wystąpił w październiku 2018 r. do GGK z wnioskiem m.in. o wydłużenie terminu zakończenia przedsięwzięcia do 30 czerwca 2020 r.¹³² GGK wyraził zgodę na powyższe.

[Dowód: akta kontroli str.1726, 1745, 1797, 1800-1803]

Z uwagi na przedłużającą się procedurę akceptacji zmian zakresu rzeczowego przedsięwzięcia uniemożliwiająca zawarcie umowy, przy realizacji zadania Instytut posiłkował się komercyjnymi kredytami w celu zachowania płynności finansowej¹³³. PIG-PIB informował GGK o problemach finansowych¹³⁴. W związku z trudną sytuacją PIG-PIB, GGK decyzją z października 2018 r. wstrzymał realizację przedsięwzięcia PSP¹³⁵. W związku z podpisaniem umowy o dofinansowanie zadania PIG-PIB wystąpił 7 grudnia 2018 r. do GGK o wznowienie przedsięwzięcia PSP od 2 stycznia 2019 r.¹³⁶. W odpowiedzi na ww. pismo GGK w styczniu 2019 r. wyraził zgodę na wznowienie realizacji przedsięwzięcia, ale tylko dla podzadania pn. Upowszechnianie i promocja narodowego potencjału surowcowego oraz kształtowanie relacji z interesariuszami polityki surowcowej państwa w zakresie przygotowania i druku dwumiesięcznika publikacji „Polityka Surowcowa Państwa”¹³⁷. Zgoda na realizację przedsięwzięcia w całym zakresie została udzielona przez GGK 3 lutego 2019 r.¹³⁸

[Dowód: akta kontroli str. 1806, 1809, 1908-1909, 1918-1920]

W okresie od lipca 2017 r. do grudnia 2018 r. PIG-PIB poniósł na realizację przedsięwzięcia koszty w wysokości 6 412 972,41 zł¹³⁹, z czego: 5 615 619,36 zł zostało rozliczone z NFOŚiGW. Pozostałe koszty w wysokości 579 414,71 zł miały być rozliczone w późniejszym okresie.

W okresie od lipca 2017 r. do grudnia 2018 r. wydatkowano 25,1% środków zaplanowanych na realizację przedsięwzięcia¹⁴⁰. Największe koszty tj. 2 942 240,25 zł (45,8 %) poniesiono na podzadanie nr 6 pn. *Upowszechnianie i promocja narodowego potencjału surowcowego oraz kształtowanie relacji z interesariuszami polityki surowcowej państwa*.

Koszty kooperacji poniesione w okresie od lipca 2017 r. do grudnia 2018 r. na podzadanie nr 6 wyniosły:

- 75 812,92 zł w roku 2017¹⁴¹
- 384 294,34 zł w I półroczu 2018 r. i 281 281,20 zł w II półroczu 2018 r.¹⁴²,

i stanowiły 25,1 % kosztów poniesionych w ramach podzadania nr 6.

[Dowód: akta kontroli str. 1709-1710,1811-1818, 1863]

¹³⁰ Umowa nr 289/2018/Wn-07/FG-GO-DN/D o dofinansowanie w formie dotacji z 6 grudnia 2018 r.

¹³¹ nr 289/2018/Wn-07/FG-GO-DN/D

¹³² Pismo znak: GSK-070/1233/2018/AKO z 2 października 2018 r.

¹³³ Pismo znak: GSK-070/720/2018/AKO z 18 maja 2018 r.; pismo znak: GSK-070/1044/2018/AKO z 27 lipca 2018 r.

¹³⁴ W piśmie z 30 maja 2018 r. Dyrektor PIG-PIB zwrócił się do GGK z prośbą o informację czy jest dalsza konieczność realizacji przedsięwzięcia pn. *Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa*, ponieważ prefinansuje realizację powierzonego przedsięwzięcia z własnych środków a do 30 maja 2018 r. koszty poniesione wyniosły ok. 4 864 000 zł.

¹³⁵ Pismo znak: DNG-wnsg.0771.980.2017.UP, ik. 794847

¹³⁶ Pismo znak: GSK-070/1509/2018/AKO

¹³⁷ Pismo znak: DNG-wnsg.2163.289.2018.UP z 15 stycznia 2019 r.

¹³⁸ Pismo znak: DNG-wnsg.2163.289.2018.UP z 3 lutego 2019 r.

¹³⁹ Zestawienie kosztów PIG-PIB

¹⁴⁰ Całkowite koszty przedsięwzięcia PSP 25 566 733,00 zł

¹⁴¹ Wydruk z systemu PIG-PIB kosztów z tematu 22.4000.1701.18 z okres 07/2017-12/2017

¹⁴² Wydruk z systemu PIG-PIB kosztów z tematu 22.4000.1701.18 za 2018 r.

Pomimo wcześniejszego braku zgody Dyrektora PIG-PIB na prefinansowanie prac podwykonawców dla przedsięwzięcia, w lipcu 2017 r.¹⁴³, Instytut zlecił podwykonawcom m.in. organizację cyklu regionalnych konferencji mających stanowić szerokie konsultacje w procesie tworzenia Polityki Surowcowej Państwa¹⁴⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 1805, 1867-1894, 1997-1998]

Były Dyrektor PIG-PIB w sprawie prefinansowania PSP wyjaśnił¹⁴⁵, że proces ten rozpoczął się przed objęciem przez niego funkcji dyrektora. Po powołaniu na stanowisko, dyrektora zasięgał opinii od Zastępcy Dyr. ds. PSG i Zastępcy Dyr. ds. ekonomiczno-finansowych, w sprawie możliwości finansowania przez Instytut zadania, mając na uwadze stan finansów Instytutu. Dodatkowo wyjaśnił, że otrzymywał zapewnienia, że wszystko dzieje się bez szkody dla instytutu. Oceniając jednak sytuację jako poważną, zdecydował o zawieszeniu realizacji zadania i formalnym wystąpieniu do MŚ z wnioskiem w tym zakresie, przez Zastępcę Dyrektora ds. PSG. Były Dyrektor Instytutu poinformował ponadto o zapewnieniu przez GGK sfinansowania zadania.

[Dowód: akta kontroli str. 1907, 3731-3746]

Zgodnie z kartą przedsięwzięcia PSP zadania 1-10, w tym zadanie 6 (pierwotnie 8) tj. Upowszechnienie i promocja narodowego potencjału surowcowego oraz kształtowanie relacji z interesariuszami polityki surowcowej państwa, miały być realizowane przez zespół 150 osób przez 18 miesięcy. Łączne koszty wynagrodzeń osobowych z pochodnymi oszacowano na 15 000 000,0 zł¹⁴⁶ a koszty wynagrodzeń bezosobowych z pochodnymi na kwotę 1 000 000,0 zł.

W ramach bezosobowego funduszu płac (dalej: bfp) przewidywano wykonanie specjalistycznych opracowań zewnętrznych oraz ekspertyz w zakresach tematycznych wykraczających poza działalność PIG-PIB (np. ekspertyzy ekonomiczne, rynkowe, relacji międzynarodowych). Przewidywano w ramach bfp zatrudnienie ekspertów zewnętrznych i włączenie ich w skład zespołu opracowującego dokumenty związane z realizacją przedsięwzięcia. Osobą odpowiedzialną merytorycznie za koordynację przedsięwzięciem był Kierownik Zakładu Surowców Mineralnych i Kopalin Energetycznych. Na dzień zakończenia kontroli ostatnim dokumentem określającym zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności kierownika zadania¹⁴⁷ był przyjęty przez niego 22 kwietnia 2014 r. zakres obowiązków na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Informacji o Złożach i Obszarach Górniczych Pracownia Ekonomiki Złóż. Ww. opisie nie wskazano powierzenia zadań kierownika tematu i określenia zakresu odpowiedzialności i uprawnień w tym zakresie.

W opisie znajdowała się m.in. informacja o obowiązku realizacji innych niż powierzone, zadań w miarę posiadanych kwalifikacji, przez Kierownictwo PIG-PIB. Kierownik zadania wyjaśnił, że¹⁴⁸ funkcja kierownika tematu została powierzona mu ustnie przez ówczesnego Dyrektora PIG-PIB w obecności Zastępcy Dyrektora PIG-PIB. Decyzja ta następnie znalazła się w systemie ewidencji pracy istniejącej wówczas w Instytucie oraz w karcie przedsięwzięcia, która została przekazana do Ministerstwa Środowiska w lipcu 2017 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1555, 1707-1708, 1713, 1781]

¹⁴³ Zgoda na prefinansowanie zadania pn. *Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa* z 10 lipca 2017 r.

¹⁴⁴ realizowanych w ramach zadania nr 6 pn. *Upowszechnienie i promocja narodowego potencjału surowcowego oraz kształtowanie relacji z interesariuszami polityki surowcowej państwa*

¹⁴⁵ Wyjaśnienia z 27 marca 2019 r.

¹⁴⁶ Pkt 14 Karty przedsięwzięcia: Analiza oszacowania kosztów zadania do pisma GSK/070-93/2017/AKO z 28 lipca 2017 r.

¹⁴⁷ Zgodnie z wnioskiem o dofinansowania zadania z NFOŚiGW znak GSK-070/269/2017/AKO z dnia 29 września 2017 r., zgodnie z umową nr 289/2018/Wn-07/FG-GO-DN/D z 6 grudnia 2018 r. - nazwany kierownikiem przedsięwzięcia/zadania.

¹⁴⁸ Pismo znak: E-091-9/2019 z 27 marca 2019 r. i mail z 27 lutego 2019 r.

Szczegółową kontrolą objęto realizację zadania nr 6 tj. Upowszechnienie i promocja narodowego potencjału surowcowego oraz kształtowanie relacji z interesariuszami polityki surowcowej państwa. Pierwszym koordynatorem badanego zadania był główny specjalista II w Dziale Współpracy Krajowej i Promocji/Sekcja Promocji. Dokument określający zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracownika nie zawierał żadnych zapisów dotyczących pełnienia funkcji koordynatora zadania. W zakresie obowiązków wskazano m.in. wypełnianie innych poleceń służbowych i zadań zleczanych przez dyrekcję Instytutu. Koordynator zadania wyjaśniła, iż polecenie koordynacji zadania nastąpiło ustnie. Pisemnie nie określono zakresu odpowiedzialności za powierzone zadanie. Następnie w związku ze zmianami kadrowymi na stanowisku Kierownika Biura Dyrektora koordynację nad zadaniem przejął kierownik Biura Dyrektora¹⁴⁹. Kontrola wykazała, że każdemu następnemu koordynatorowi zadania również pisemnie nie określono obowiązków związanych z koordynacją zadania¹⁵⁰.

[Dowód: akta kontroli str. 1921-1922, 1982,03749]

Zespół kontrolujący zwraca uwagę na brak sformalizowanej formy powierzenia pracownikowi zadań kierownika tematu/koordynatora wraz z określeniem zakresu obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności jako kierującego tematem/zadaniem. W opinii zespołu kontrolującego może mieć to istotny wpływ dla prawidłowej realizacji zadania.

Wśród 57 osób wymienionych w umowie o dofinansowanie przedsięwzięcia PSP do realizacji zadania nr 6¹⁵¹, 24 w trakcie realizacji zadania nie miało w ogóle (12), bądź miało nieaktualne zakresy czynności. Osoby przypisane do realizacji zadania zatrudnione były przede wszystkim w komórce organizacyjnej Biblioteka i Muzeum Geologiczne (23), w Biurze Dyrektora (13)¹⁵². Biuro Dyrektora zajmowało się m.in. organizacją wizyt, spotkań, posiedzeń oraz przygotowaniem merytorycznym treści materiałów i logistyki wystąpień dyrektora Instytutu; opracowaniem i realizacją planu działań promocyjnych Instytutu; organizacją i udziałem w wydarzeniach branżowych (targi, wystawy, konferencje, seminaria); budowaniem i podtrzymywaniem komunikacji z otoczeniem zewnętrznym Instytutu (organizacja i obsługa spotkań, prowadzenie korespondencji okolicznościowej).

W trakcie kontroli stwierdzono, że Kierownik Działu Koordynacji Zadań Państwowej Służby Geologicznej do dnia 18 grudnia 2019 r. miał również nieaktualny zakres obowiązków, z 23 grudnia 2016 r. jeszcze z okresu zatrudnienia na stanowisku specjalisty ww. Zespole.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym PIG-PIB¹⁵³:

- § 17 – 1. szczegółowe zakresy czynności, uprawnień i odpowiedzialności kierowników komórek organizacyjnych oraz samodzielnych stanowisk pracy ustalają bezpośrednio przełożeni, którym kierownicy są podporządkowani w uzgodnieniu z dyrektorem Instytutu, a w przypadku pracowników komórek organizacyjnych 2. ustalają kierujący dana komórka organizacyjną po zatwierdzeniu przez dyrektora Instytutu lub zastępcę dyrektora Instytutu.
- § 18 – 1. kierownicy komórek organizacyjnych są upoważnieni do powierzenia obowiązków i zadań podległym pracownikom, nie przewidzianych w szczegółowych zakresach czynności, zgodnie z obowiązującymi przepisami. 2. Kierownicy komórek organizacyjnych zobowiązani są na bieżąco analizować zakresy czynności podległych pracowników i w razie potrzeby je aktualizować.

[Dowód: akta kontroli str. 1921-1922, 1933-1985, 2001-2002]

¹⁴⁹ Wniosek o zmianę koordynatora zadania nr 6 z 13 marca 2018 r. zaakceptował pozytywnie Dyrektor PIG-PIB

¹⁵⁰ Wniosek o zmianę koordynatora zadania nr 6 z 24 stycznia 2019 r.

¹⁵¹ a wcześniej 8 (a część z nich wcześniej we wniosku)

¹⁵² Z dniem 1 lipca 2018 r. z Biura Dyrektora wyodrębniono Dział Komunikacji i Promocji.

¹⁵³ Stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 24 Dyrektora PIG-PIB z dnia 5 czerwca 2017 r.

Były Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił¹⁵⁴, że zakres obowiązków danego pracownika na zajmowanym stanowisku nie stanowi o zakresie obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności takiego pracownika jako kierującego tematem (zadaniem). To w trakcie definiowania tematu (zadania), określania jego zakresu i przypisywania zasobów, w tym pracowników przewidzianych do realizacji danego tematu, powinno następować również wskazanie kierownika danego tematu i określenie zakresu jego odpowiedzialności. Okoliczność, że w trakcie obejmowania przez tę osobę stanowiska Dyrektora PIG-PIB w Instytucie brak było procedury dotyczącej definiowania tematów, spowodowała opracowanie w Biurze Dyrektora projektu odpowiedniego zarządzenia, które zostało w PIG-PIB wedle jej wiedzy przyjęte pod koniec 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3731]

W opinii zespołu kontrolującego dopuszczenie do sytuacji braku zakresów czynności lub aktualnych zakresów czynności było działaniem niezgodnym z wewnętrznymi regulacjami Instytutu, a tym samym działaniem nierzetelnym.

Dodatkowo zespół kontrolujący zwraca uwagę, że brak wskazania zakresu odpowiedzialności osoby pełniącej funkcję kierownika tematu i 8 osób koordynujących poszczególne zadanie w ramach tematu świadczy o braku nadzoru ze strony kierownictwa Instytutu, w szczególności Zastępcy Dyrektora ds. PSG, w tym miało przyczynić się do nieprawidłowej realizacji zadań.

Zarządzeniem nr 1 Dyrektora PIG-PIB z dnia 4 lutego 2014 r. została powołana Komisja ds. oceny realizacji przedsięwzięć nadzorowanych m.in. przez Ministra Środowiska finansowanych ze środków NFOŚiGW w celu zapewnienia terminowego i zgodnego z zawartymi umowami sposobu realizacji prac prowadzonych w Instytucie.

Zgodnie z regulaminem ww. komisji w każdym roku kalendarzowym kontroli mogły podlegać wszystkie przedsięwzięcia nadzorowane przez Ministra Środowiska, prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz zamawiane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Przewodniczący miał ustalać listę przedsięwzięć podlegających kontroli w danym roku kalendarzowym i przekazywać Dyrektorowi Instytutu do akceptacji.

[Dowód: akta kontroli str. 2016-217]

Byłą Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła¹⁵⁵, że nie ma wiedzy czy w okresie 2016-2019 ww. komisja przeprowadzała jakiegokolwiek kontrole, a jeżeli tak, to nie na jej wniosek. Dodatkowo poinformowała, że obowiązki komisji od lipca 2017 r. przejął Dział Koordynacji Zadań Służby Geologicznej.

[Dowód: akta kontroli str. 1987-1988]

W trakcie kontroli nie przekazano kontrolerom dokumentów potwierdzających powyższe przekazanie obowiązków. Ww. dział nie przeprowadzał żadnych kontroli tylko monitorował stan realizacji prac w zadaniach PSG. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym PIG-PIB¹⁵⁶, obowiązującym od 1 lipca 2017 r., Dział Koordynacji Zadań Służby Geologicznej był odpowiedzialny za kontrolowanie stanu realizacji prac w zadaniach służb państwowych. Była Dyrektor Instytutu, wyjaśniła, że system monitorowania i kontroli Zastępcy Dyrektora ds. służby geologicznej realizacji zadań w ramach PSG, w tym projektu pn. Wsparcie działań Głównego Geologa Kraju w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa opierał się m.in. na spotkaniach z kierownikami zadań/przedsięwzięć/komórek organizacyjnych i bieżącym omawianiu realizacji zadań (postępy, problemy, koszty); przekazywanych informacjach pisemnych o zakresie prac wykonanych i planowanych do wydatkowania prac.

¹⁵⁴ Wyjaśnienia z 27 marca 2019 r.

¹⁵⁵ Pismo znak: N-29-03/2019 z 6 marca 2019 r.

¹⁵⁶ Zarządzenie nr 24 Dyrektora PIG-PIB z 5 czerwca 2017 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1986, 2003, 4006]

W ramach kontroli realizacji zadania 6 skontrolowano 4 umowy cywilno-prawne na łączną kwotę 192 903,34 zł pod kątem trybu udzielania zamówień. Koszty umów wyniosły 171 926,92 zł¹⁵⁷, co stanowiło 5,8 % kosztów poniesionych na realizację zadania nr 6 do 31 grudnia 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 2018, 2101, 4042-4043]

W ramach realizacji badanego zadania nr 6, Dyrektor PIG-PIB, 29 stycznia 2018 r. zawarł umowę zlecenia¹⁵⁸ na łączną kwotę 96 000,0 zł¹⁵⁹. Przedmiotem ww. umowy było merytoryczne wsparcie i doradztwo na rzecz Instytutu w zakresie realizowanych zadań statutowych w tym zadań państwa z zakresu służby geologicznej (bezpieczeństwa surowcowego i energetycznego) w szczególności poprzez przygotowanie opracowań (także analiz porównawczych) i projektów dokumentów, które miało polegać m.in. na:

- a) merytorycznym wsparciu i doradztwie w przygotowywaniu przez Instytut opinii, analiz i ekspertyz dotyczących działań państwa i Instytutu realizowanych na potrzeby zagospodarowania przestrzennego, gospodarki zasobami naturalnymi, bezpieczeństwa państwa, w szczególności bezpieczeństwa surowcowego i energetycznego, realizacji poszczególnych działań, w szczególności służących realizacji polityki państwa w zakresie geologii, w tym zasobów surowcowych, hydrogeologii i geologii inżynierskiej;
- b) merytorycznym wsparciu Instytutu w analizowaniu, opiniowaniu i przygotowywaniu projektów aktów prawnych i innych dokumentów dotyczących w szczególności geologii, surowców oraz dziedzin powiązanych;
- c) prowadzeniu monitoringu działań i opracowywaniu charakterystyk organizacji oraz działalności wybranych europejskich i pozaeuropejskich służb geologicznych oraz agencji lub struktur rządowych dedykowanych do wsparcia w przygotowaniu i realizacji polityk państwa w zakresie geologii, w tym zasobów surowcowych, polityki surowcowej, hydrogeologii i geologii inżynierskiej.

[Dowód: akta kontroli str. 2019-2022]

Zgodnie z wnioskiem o zlecenie prac umowa miała być w całości finansowana z tematu 22.4000.1701.08.1 – PSP. Wniosek o zlecenie pod względem merytorycznym nie był akceptowany przez Kierownika Tematu PSP. Umowa miała być realizowana w okresie od 30 stycznia 2018 r. do 31 lipca 2018 r. w wymiarze nie większym niż 800 godzin, a stawka za godzinę miała wynosić 120,00 zł. Wykonanie prac będących przedmiotem umowy miało być potwierdzane w protokole odbioru, który miał być sporządzany odrębnie dla każdego miesiąca trwania umowy. W celu dokonywania czynności odbioru i potwierdzenia wykonania prac wyznaczono przedstawiciela Zamawiającego, którym nie był Kierownik Tematu. Wskazano Kierownika Biura Dyrektora. W umowie nie wskazano natomiast sposobu oraz przedstawiciela Zamawiającego do zlecenia poszczególny prac.

Kontrola wykazała, że zakres zlecanych prac nie pokrywał się w pełni z zakresem rzeczowym tematu PSP, w związku z czym koszty umowy nie były w całości sfinansowane z umowy dotacji z NFOŚiGW¹⁶⁰. Przykładowo w ramach umowy zlecono prace: nad projektem ustawy o PAG; regulaminem organizacyjnym. W ramach dotacji na wniosek o refundację środków¹⁶¹ z wydatkowanej

¹⁵⁷ Bez ZUS PIG-PIB i kosztów pośrednich

¹⁵⁸ Nr 28/2018

¹⁵⁹ Na okres od 31 stycznia 2018 r. do 31 lipca 2018 r.

¹⁶⁰ Nr 289/2018/Wn-07/FG-GO-DN/D z 6 grudnia 2018 r. na Wsparcie działań GGK w zakresie prowadzenia PSP

¹⁶¹ Wniosek 2/289/2018/Wn07/FG-go-dn/D, data wpływu do NFOŚiGW, 21 grudnia 2018 r.

do czerwca 2018 r. kwoty 77 996,53 zł¹⁶² rozliczono ze środków NFOŚiGW tylko kwotę 40 059,25 zł¹⁶³.

[Dowód: akta kontroli str. 1725-1795, 1864-1896, 2024-2025, 2045-2092]

Były Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił, że¹⁶⁴ wysokość wynagrodzenia, stawkę godzinową i ilość godzin do umowy konsultował z zastępcami. Zawarcie przedmiotowej umowy zlecenia było niezbędne dla zapewnienia Instytutowi odpowiedniej wiedzy eksperckiej dla należytej realizacji prac w ramach tematu PSP. Okoliczność, że na realizację tego tematu nie była zawarta odpowiednia umowa powinna skutkować nie tylko niezawieraniem umów z osobami trzecimi na realizację wybranych prac, ale powinna prowadzić wprost do całościowego wstrzymania prac. Jak wynika z dokumentacji dostępnej w PIG-PIB, wobec braku po stronie GGK woli wsparcia działań PIG-PIB mających na celu zawarcie stosownej umowy, *w lecie 2018 r. wstrzymałem realizację zadań w ramach tematu PSP. W tym samym okresie zakończona została również współpraca w oparciu o przedmiotową umowę zlecenia. Nie pamiętam dokładnie sytuacji ale wnioski zapewne był mi przedstawiany do akceptacji, nie pamiętam natomiast przez kogo. Ja planowałem rozliczenie tego zlecenia z bfp, a nie z PSP. Potrzebne było merytoryczne wsparcie dyrekcji przez osoby o wysokich kompetencjach. Nie pamiętam jaki dokument dano mi ostatecznie do podpisu. Zastępcy (m.in. ds. adm-finansowych) zapewniali mnie, że nie ma tu żadnych ryzyk.*

[Dowód: akta kontroli str. 3733]

Kontrola wykazała, że przy zawieraniu umowy PIG-PIB odstąpił od przestrzegania wewnętrznych procedur dotyczących udzielania zamówień, określonych w Regulaminie udzielania zamówień wyłączonych z obowiązku stosowania przepisów ustawy prawo zamówień publicznych¹⁶⁵ (dalej: *Regulaminu zp*).

Zgodnie z § 3 pkt 2 Regulaminu zp, w przypadku zamówień nie przekraczających 30 000 euro netto:

- należy skierować zapytania ofertowe do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców lub zamieścić zapytanie ofertowe na stronie internetowej;
- w sytuacji skierowania zapytania ofertowego tylko do jednego lub tylko do dwóch wykonawców należało uzasadnić odstępnie od zasady wyboru wykonawcy, w oparciu o zapytanie ofertowe skierowane do co najmniej trzech wykonawców lub zamieszczenia zapytania ofertowego na stronie internetowej.

Kontrolującym nie przedłożono żadnego dokumentu potwierdzającego, że skierowano zapytanie ofertowe do co najmniej trzech wykonawców/lub zamieszczono zapytanie ofertowe na stronie internetowej/lub odstąpiono od zasady wyboru wykonawcy.

Uzasadnieniem dla powierzenia prac było doświadczenie specjalistyczne wykonawcy w zakresie wsparcia i doradztwa w przygotowywaniu opinii, analiz i ekspertyz oraz monitoringu dotyczących działań organizacji, w tym służb geologicznych oraz agencji i struktur rządowych, wskazane we wniosku na zlecenie prac z funduszu bezosobowego¹⁶⁶.

[Dowód: akta kontroli str. 2024-2025, 2037-2040]

Wniosek zlecenia został przygotowany i zaakceptowany od strony merytorycznej przez koordynatora zadania i zaakceptowany przez Dyrektora PIG-PIB, pomimo braku akceptacji kierownika tematu jak i nadzorującego PSG Zastępcy Dyrektora. Zgodnie ze wzorem formularza wniosku to kierownik tematu powinien dokonać sprawdzenia wniosku pod względem merytorycznym.

¹⁶² Wynagrodzenie + ZUS PIG-PIB

¹⁶³ Wynagrodzenie + ZUS PIG-PIB

¹⁶⁴ Wyjaśnienia z 27 marca 2019 r.

¹⁶⁵ Stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia nr 31 Dyrektora PIG-PIB z 19 lipca 2017 r. w sprawie udzielania zamówień

¹⁶⁶ Wniosek na zlecenie prac z funduszu bezosobowego z 29 stycznia 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 2024, 2038-2040/1]

W sprawie przyczyn braku akceptacji ww. wydatków Kierownik Tematu wyjaśnił¹⁶⁷, że zadanie 6 od początku miało charakter specjalny tj. decyzje o zakresie, wysokości i sposobie finansowania oraz wyborze wykonawców podejmowane były na linii GGK – Dyrekcja Instytutu – Kierownik zadania 6 z pominięciem kierownika tematu. W związku z czym nie uczestniczył merytorycznie lub organizacyjne czy formalnie w żadnym z podzadań w ramach zadania 6.

[Dowód: akta kontroli str.1714]

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła¹⁶⁸, że nie było zasadne opiniowania celowości wniosku przez Dyrektora ds. Służby w przypadku akceptacji wniosku przez Dyrektora PIG-PIB. Jednocześnie zaznaczyła, że zakres wykonywanych prac był zgodny z zakresem merytorycznym przedsięwzięcia.

[Dowód: akta kontroli str. 1987]

Były Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił¹⁶⁹, że Kierownikowi Tematu nie powierzono w sposób formalny (na piśmie) kierowania tematem PSP, w związku z czym, jak się wydaje, ówczesny kierownik Biura Instytutu nie miał formalnych podstaw do uzyskania akceptacji wniosku na zlecenie prac od Kierownika Tematu. Dodatkowo wyjaśnił, że za ustalenie zakresu obowiązków i odpowiedzialności kierownika tematu/koordynatora tematu etc. odpowiadała kierująca pionem PSG.

[Dowód: akta kontroli str. 3731-3746]

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, że brak sformalizowanych zakresów obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności osób koordynujących tematem/zadaniem PSP spowodował wybiórczy nadzór tychże osób nad projektem PSP. Potwierdzeniem powyższego jest wskazanie jako źródła finansowania kontrolowanego wniosku zlecenia¹⁷⁰ temat PSP pomimo, że ówczesny Dyrektor PIG-PIB¹⁷¹ (według wyjaśnień) nie planował rozliczenia umowy zlecenia z PSP.

Brak skoordynowania prac wszystkich osób zaangażowanych w temat PSP spowodował, że decyzje były podejmowane w oderwaniu od założeń tego tematu. Kontrolujący nie podzielają stanowiska Byłej Dyrektora PIG-PIB¹⁷², że zakres prac wykonywanych w ramach umowy był zgodny z zakresem merytorycznym przedsięwzięcia i tym samym nie było potrzeby opiniowania celowości przez Dyrektora ds. Służby w przypadku akceptacji wniosku przez Dyrektora PIG-PIB.

W opinii zespołu kontrolującego na etapie planowania należało rzetelnie ocenić czy cała umowa ma związek z tematem PSP, a jeśli nie to wskazać źródła z jakich będzie pokryta. Zgodnie z § 3 ust. 2 regulaminu organizacyjnego do obowiązków zastępcy dyrektora należy bezpośredni nadzór nad działalnością podporządkowanych mu komórek organizacyjnych z pionu PSG, a ponadto występowanie do dyrektora Instytutu z inicjatywami w sprawach dotyczących działalności Instytutu.

W opinii zespołu kontrolnego mechanizmy kontrolne w PIG-PIB służące prawidłowej realizacji zadań były niewystarczające, a skutkiem słabości kontroli zarządczej było m.in. wskazanie niewłaściwego źródła finansowania dla zlecenia.

[Dowód: akta kontroli str. 1713, 1986-1989, 2000, 2024-2025, 3731- 3746]

W trakcie kontroli stwierdzono również, że nie został zachowany min. 7 dniowy termin na złożenie do Działu Spraw Personalnych PIG-PIB wniosku o zlecenie, do czego obliguje § 7 pkt 2 Regulaminu zp.

¹⁶⁷ Wyjaśnienia z 28 lutego 2019 r.

¹⁶⁸ Pismo znak: N-29-03/2019 z 6 marca 2019 r.

¹⁶⁹ Wyjaśnienia byłego Dyrektora PIG-PIB z 27 marca 2019 r.

¹⁷⁰ Wniosek z 29 stycznia 2018 r. poz. I.2.

¹⁷¹ Wyjaśnienia byłego Dyrektora PIG-PIB z 27 marca 2019 r.

¹⁷² Wyjaśnienia Dyrektora PIG-PIB z 6 marca 2019 r., znak N-29-03/2019

Wniosek o zlecenie został sporządzony 29 stycznia 2018 r. i w tym samym dniu została podpisana umowa z wykonawcą.

[Dowód: akta kontroli str. 2019, 2024, 2040]

Wykonawca wyjaśnił, że zadania do wykonania zlecał Dyrektor PIG-PIB w formie ustnej, mailowej (niekiedy otrzymywał dokumenty w celu ich zaopiniowania). Koszty i ilość godzin potrzebnych do wykonania zadania były ustalane na bieżąco. Do kontroli nie przedstawiono dokumentów potwierdzających zlecenie realizacji konkretnych czynności, które miały być przedmiotem umowy.

[Dowód: akta kontroli str. 2042-2044]

Kontrola wykazała, że niektóre zadania zleczone wpisują się w zakres zadań realizowanych przez komórki organizacyjne Instytutu a określone m.in. w regulaminie organizacyjnym np.:

- Dział Koordynacji Zadań Służby Geologicznej był odpowiedzialny m.in. za sprawy związane z koordynacją prac pionu geologicznego, planowaniem i sprawozdawczością realizowanych zadań oraz zawieraniem i rozliczaniem umów w zakresie działalności PSG, PSH oraz KAPSCO2, w tym: koordynowanie zadań PSG i PSH; przygotowywanie materiałów do rocznych i wieloletnich planów i sprawozdań z działalności Instytutu w zakresie realizacji zadań służb państwowych; sporządzanie rocznych planów prac i sprawozdań z realizacji zadań służb państwowych; przygotowywanie materiałów na potrzeby sporządzania sprawozdawczości rzeczowej i finansowej z realizacji zawartych umów; koordynacja prac związanych z przygotowaniem odpowiedzi, sporządzaniem opinii oraz udzielaniem informacji w sprawach związanych z realizacją zadań służb państwowych;
- Program Geologia Żyłowa i Gospodarcza odpowiadał m.in. za analizę potencjału surowcowego w kraju i na świecie w aspekcie racjonalnego wykorzystania złóż kopalin metalicznych, chemicznych i skalnych, energetycznych oraz wód zaliczanych do kopalin;
- Komórki organizacyjne pionu PSG były odpowiedzialne m.in. za planowanie i koordynację zadań w zakresie działalności danej komórki organizacyjnej; dostarczanie informacji na potrzeby planowania, sprawozdawczości; sporządzanie ekspertyz, ocen, analiz i opinii oraz wykonywanie projektów i dokumentacji w zakresie ich działania opisanych w § 2 regulaminu organizacyjnego;
- Biuro Dyrektora było odpowiedzialne m.in. za opracowywanie rocznych sprawozdań z działalności Instytutu, za przygotowanie merytoryczne treści materiałów i logistyczne przygotowanie wystąpień Dyrektora Instytutu;
- W Biurze Dyrektora była zatrudniona osoba na stanowisku ds. legislacji wewnętrznej¹⁷³, która odpowiedzialna była za przygotowanie, przy współpracy z Zespołem Radców Prawnych, projektów wewnętrznych aktów prawnych¹⁷⁴. Należy zaznaczyć, że ww. osoba nie miała powierzonego zakresu obowiązków.¹⁷⁵ Były Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił¹⁷⁶, że stanowisko ds. legislacji wewnętrznej było obsadzone przez osobę bez wykształcenia prawniczego i specjalistycznej wiedzy legislacyjnej, a radcowie prawni zajmowali się głównie sprawami sądowymi i umowami, których w Instytucie jest wiele;
- Zespołowi Radców Prawnych powierzono współtworzenie i opiniowanie wewnętrznych dokumentów prawnych, udzielanie porad i konsultacji oraz sporządzanie opinii prawnych;
- przykładowo Kierownik tematu PSG miał w swoim zakresie czynności przygotowywanie opinii merytorycznych dotyczących projektów aktów prawnych.

[Dowód: akta kontroli str. 139-177, 1708, 1999-2014]

¹⁷³ w okresie 1 stycznia 2018 r. – 30 września 2018 r.

¹⁷⁴ Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym z 5 czerwca 2017 r.

¹⁷⁵ Pismo znak: NBL-070-2/2-19 z 29 stycznia 2019 r.

¹⁷⁶ Wyjaśnienia byłego Dyrektora PIG-PIB z 27 marca 2019 r.

Była Dyrektor Instytutu, wyjaśniła, że jej zdaniem zakres prac wykonywanych ww. umowie wykraczał poza kompetencje i możliwości pracowników PIG-PIB i był zgodny z zakresem merytorycznym przedsięwzięcia¹⁷⁷.

[Dowód: akta kontroli str. 1987]

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, że w ramach zlecenia pomimo pogarszającej się sytuacji finansowej Instytutu i wątpliwości NFOŚiGW zgłoszonych w lutym 2018 r. co do zakresu rzeczowego tematu – PSP udzielono zamówienia na usługi zewnętrzne z tego Tematu, które wpisywały się w zakres obowiązków osób zatrudnionych na umowę o pracę w PIG-PIB i zadania określone w regulaminie organizacyjnym Instytutu. Dodatkowo zespół zwraca uwagę, że w trakcie kontroli zmniejszono, koszty umowy, które miały być rozliczone w ramach Tematu PSP, zgodnie ze zgłoszonym wnioskiem, co potwierdza nierzetelne określenie źródła finansowania na etapie składania wniosku o udzielenie zamówienia.

[Dowód: akta kontroli str. 1594-1595, 1864-1907]

W ramach realizacji badanego podzadania nr 6 zadania PSP, Dyrektor PIG-PIB, 3 kwietnia 2018 r. zawarł umowę zlecenia, której przedmiotem było:

- a) przygotowywanie wywiadów z interesariuszami,
- b) przygotowywanie projektów informacji prasowych;
- c) przygotowywanie treści materiałów informacyjnych,
- d) przygotowywanie lub opiniowanie strategii komunikacyjnej,
- e) bezpośrednie kontakty z dziennikarzami, w szczególności z mediów lokalnych,
- f) bezpośrednie kontakty z interesariuszami na terenie kraju,
- g) przygotowywanie informacji i pism do interesariuszy,
- h) wsparcie eksperckie w zakresie przygotowania dyrekcji PIG-PIB i wybranych pracowników,
- i) do wystąpień publicznych oraz do wywiadów z mediami,
- j) przygotowywanie prezentacji na potrzeby kontaktów z interesariuszami,
- k) wsparcie Biura Dyrektora w zakresie przygotowań do konferencji i seminariów,
- l) wykonywanie niezbędnych czynności administracyjnych celem realizacji ww. zadań.

[Dowód: akta kontroli str. 2094-2100]

Zgodnie z wnioskiem o zlecenie prac umowa miała być w całości finansowana z tematu 22.4000.1701.08.1 – PSP. Wniosek o zlecenie pod względem merytorycznym nie był akceptowany przez Kierownika Tematu PSP. Umowa miała być realizowana w okresie od 3 kwietnia 2018 r. do 30 września 2018 r. w wymiarze nie większym niż 240 godzin, a stawka za godzinę miała wynosić 88,93 zł. Za wykonanie przedmiotu umowy Zleceniobiorca miał otrzymać łączne wynagrodzenie w kwocie nie większej¹⁷⁸ niż 21 342,84 zł brutto.

Wykonanie prac będących przedmiotem umowy miało być potwierdzane w protokole odbioru, który miał być sporządzany odrębnie dla każdego miesiąca trwania umowy. W celu dokonywania czynności odbioru i potwierdzenia wykonania prac wyznaczono przedstawiciela Zamawiającego, którym nie był Kierownik Tematu. Wyznaczono na przedstawiciela Pana A.K. W umowie nie wskazano natomiast sposobu oraz przedstawiciela Zamawiającego do zlecenia poszczególnych prac.

Na wniosku zlecenia z 23 marca 2018 r. wskazano, że przedmiot umowy nie pokrywał się z zakresem obowiązków osób zatrudnionych na umowę o pracę w PIG-PIB.

Umowa ostatecznie została wypowiedziana 25 czerwca 2018 r. a na jej realizację wydatkowano 10 671,42 zł, w tym do 31 grudnia 2018 r. rozliczono z NFOŚiGW kwotę 3 557,14 zł. Płatności

¹⁷⁷ Pismo z 6 marca 2019 r.

¹⁷⁸ nr 106/2018, na okres od 3 kwietnia 2018 r. do 30 września 2018 r.

dokonywano na podstawie przedstawianych przez Wykonawcę protokołów odbioru, zatwierdzanych przez przedstawiciela Zamawiającego. Do kontroli nie przedstawiono żadnych dokumentów potwierdzających zlecenie realizacji konkretnych czynności, które miały być przedmiotem umowy.

[Dowód: akta kontroli str. 2094-2100,2113-2114, 1867-1896]

Kontrola wykazała, że przy zawieraniu umowy PIG-PIB odstąpił od przestrzegania wewnętrznych procedur dotyczących udzielania zamówień, określonych w *Regulaminie zp*.

Zgodnie z § 3 pkt 2 Regulaminu zp, w przypadku zamówień nie przekraczających 30 000 euro netto:

- należy skierować zapytania ofertowe do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców lub zamieścić zapytanie ofertowe na stronie internetowej;
- w sytuacji skierowania zapytania ofertowego tylko do jednego lub tylko do dwóch wykonawców należało uzasadnić odstępnie od zasady wyboru wykonawcy, w oparciu o zapytanie ofertowe skierowane do co najmniej trzech wykonawców lub zamieszczenia zapytania ofertowego na stronie internetowej.

Kontrolującym nie przedłożono żadnego dokumentu potwierdzającego, że skierowano zapytanie ofertowe do co najmniej trzech wykonawców/lub zamieszczono zapytanie ofertowe na stronie internetowej/lub odstąpiono od zasady wyboru wykonawcy.

Uzasadnieniem dla powierzenia prac była konieczność zapewnienia wsparcia merytorycznego Instytutu w zakresie działań związanych z obsługą medialną, w związku z przygotowaniem do wejścia w życie ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej, wskazane we wniosku na zlecenie prac z funduszu bezosobowego.¹⁷⁹

[Dowód: akta kontroli str. 2024-2040/1, 2098-2099]

Wniosek zlecenia został przygotowany i zaakceptowany od strony merytorycznej przez koordynatora zadania i zaakceptowany przez Dyrektora PIG-PIB, pomimo braku akceptacji kierownika tematu jak i nadzorującego PSG Zastępcy Dyrektora. Zgodnie z wzorem formularza wniosku to kierownik tematu powinien dokonać sprawdzenia wniosku pod względem merytorycznym.

[Dowód: akta kontroli str. 2098-2099]

W sprawie przyczyn braku akceptacji ww. wydatków Kierownik Tematu wyjaśnił¹⁸⁰, że zadanie 6 od początku miało charakter specjalny tj. decyzje o zakresie, wysokości i sposobie finansowania oraz wyborze wykonawców podejmowane były na linii GGK – Dyrektor PIG-PIB – Kierownik zadania 6 z pominięciem kierownika tematu. W związku z czym nie uczestniczył merytorycznie lub organizacyjnie czy formalnie w żadnym z podzadań w ramach zadania 6.

[Dowód: akta kontroli str.1714]

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła¹⁸¹, że nie było zasadne opiniowania celowości wniosku przez Dyrektora ds. Służby w przypadku akceptacji wniosku przez Dyrektora PIG-PIB. Jednocześnie zaznaczyła, że zakres wykonywanych prac był zgodny z zakresem merytorycznym przedsięwzięcia.

[Dowód: akta kontroli str.1987]

¹⁷⁹ Wniosek na zlecenie prac z funduszu bezosobowego z 23 marca 2018 r.

¹⁸⁰ Wyjaśnienia z 28 lutego 2019 r.

¹⁸¹ Pismo znak: N-29-03/2019 z 6 marca 2019 r.

Były Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił¹⁸², że w związku z charakterem zadania po konsultacji z zastępcami udzielił zamówienia temu Wykonawcy. Wysokość wynagrodzenia określała Zastępca Dyr. ds. ekonomiczno-finansowych¹⁸³.

[Dowód: akta kontroli str. 3741- 3742]

Kontrola wykazała, że przedmiot zamówienia wpisuje się w zakres działania Biura Dyrektora Instytutu¹⁸⁴ np.: zakres zadań ww. Biura obejmował, opracowanie i realizację działań promocyjnych Instytutu, organizację i udział w wydarzeniach branżowych (targi, wystawy, konferencje, seminaria), budowanie i podtrzymywanie komunikacji z otoczeniem zewnętrznym Instytutu (organizacja i obsługa spotkań, prowadzenie korespondencji okolicznościowej), kształtowanie właściwego wizerunku Instytutu w środkach masowego przekazu, upowszechnianie wyników osiągnięć Instytutu, monitorowanie obecności Instytutu w mediach, a także opracowywanie i koordynowanie realizacji założeń polityki informacyjnej, w komórkach organizacyjnych instytutu.

[Dowód: akta kontroli str. 139-177, 1999-2014]

W sprawie przyczyn udzielenia zamówienia wybranemu Wykonawcy, pomimo braku podpisanej umowy na zadanie PSP oraz wątpliwości co do zakresu tematu PSP były Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił¹⁸⁵, że Zastępcy Dyr. ds. PSG oraz ekonomiczno-finansowych zapewniali o braku przeciwwskazań w zakresie funduszy jak i o konieczności realizacji usług przez wybranego Wykonawcę. Były Dyrektor Instytutu w związku z brakiem dostępu do dokumentów nie wyjaśnił m.in. sposobu zlecenia prac do wykonania tj. pisemnie czy ustnie, osoby szacującej/określającej ilość godzin niezbędnych do realizacji zlecenia, oraz przyczyn braku akceptacji wniosku o zlecenie prac jak i ich odbioru przez Kierownika Tematu. Były Dyrektor PIG-PIB¹⁸⁶ wyjaśnił, również że miał wątpliwości co do dalszej wartości i sensowności realizacji umowy w związku z czym wypowiedział ją w czerwcu 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 2113, 3741-3743]

Była Dyrektor Instytutu, wyjaśniła, że jej zdaniem zakres prac wykonywanych ww. umowie wykraczał poza kompetencje i możliwości pracowników Instytutu i był zgodny z zakresem merytorycznym przedsięwzięcia¹⁸⁷.

[Dowód: akta kontroli str. 1987]

Instytut dopiero w trakcie kontroli tj. 21 lutego 2019 r. zwrócił się z prośbą do Wykonawcy o przesłanie materiałów potwierdzających efekty jego pracy. Materiały zostały przekazane do Instytutu 26 lutego 2019 r. Tak jak wskazano powyżej do kontroli nie przekazano, żadnych materiałów potwierdzających co miało być przedmiotem poszczególnych zleceń.

[Dowód: akta kontroli str. 2115-2137/4]

Były Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił, że wyraził zgodę na zawarcie umowy w związku z zapewnieniami Zastępców Dyrektora ds. PSG oraz ekonomiczno – finansowych o posiadaniu środków na jej realizację.

[Dowód: akta kontroli str. 3741]

¹⁸² Wyjaśnienia byłego Dyrektora PIG-PIB 27 marca 2019 r.

¹⁸³ Wyjaśnienia byłego Dyrektora PIG-PIB z 27 marca 2019 r.

¹⁸⁴ Zarządzenie nr 24 Dyrektora PIG-PIB z dnia 5 czerwca 2017 r. ws. regulaminu organizacyjnego PIG-PIB

¹⁸⁵ Wyjaśnienia byłego Dyrektora PIG-PIB z 27 marca 2019 r.

¹⁸⁶ Wyjaśnienia byłego Dyrektora PIG-PIB z 27 marca 2019 r.

¹⁸⁷ Pismo z 6 marca 2019 r.

W ramach realizacji badanego zadania nr 6 - PSP, Dyrektor PIG-PIB, 29 stycznia 2018 r. zawarł umowę zlecenia¹⁸⁸, której przedmiotem była promocja cyklu konferencji konsultacyjnych dotyczących projektu Polityka Surowcowa Państwa w mediach.

Zgodnie z wnioskiem o zlecenie prac umowa miała być w całości finansowana z tematu 22.4000.1701.08.1 – PSP. Koszty obciążające temat miały wynieść 64 017,54 zł¹⁸⁹. Wniosek o zlecenie pod względem merytorycznym nie był akceptowany przez Kierownika Tematu PSP. Umowa miała być realizowana w okresie od 29 stycznia 2018 r. do 31 lipca 2018 r. w wymiarze nie większym niż 600 godzin, a stawka za godzinę miała wynosić 68,69 zł. Miesięcznie szacowany czas wykonania miał wynieść 100 godzin. Za wykonanie przedmiotu umowy Zleceniobiorca miał otrzymać łączne wynagrodzenie w kwocie nie większej¹⁹⁰ niż 41 215,50 zł brutto.

Wykonanie prac będących przedmiotem umowy miało być potwierdzane w protokole odbioru, który miał być sporządzany odrębnie dla każdego miesiąca trwania umowy. W celu dokonywania czynności odbioru i potwierdzenia wykonania prac wyznaczono przedstawiciela Zamawiającego, którym nie był Kierownik Tematu. Wyznaczono na przedstawiciela Zamawiającego Panią A.B. W umowie nie określono sposobu udzielania poszczególnych zleceń oraz osoby upoważnionej do tego.

Na realizację umowy wydatkowano 41 214,00 zł, w tym do 31 grudnia 2018 r. rozliczono z NFOŚiGW kwotę 33 814,38 zł.¹⁹¹ Płatności dokonywano na podstawie przedstawianych przez Wykonawcę protokołów odbioru, zatwierdzanych przez przedstawiciela Zamawiającego.

[Dowód: akta kontroli str. 1864-1906/1, 4007-4043]

Kontrola wykazała, że przy zawieraniu umowy PIG-PIB odstąpił od przestrzegania wewnętrznych procedur dotyczących udzielania zamówień, określonych w *Regulaminie zp*.

Zgodnie z § 3 pkt 2 Regulaminu zp, w przypadku zamówień nie przekraczających 30 000 euro netto:

- należy skierować zapytania ofertowe do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców lub zamieścić zapytanie ofertowe na stronie internetowej;
- w sytuacji skierowania zapytania ofertowego tylko do jednego lub tylko do dwóch wykonawców należało uzasadnić odstępnie od zasady wyboru wykonawcy, w oparciu o zapytanie ofertowe skierowane do co najmniej trzech wykonawców lub zamieszczenia zapytania ofertowego na stronie internetowej.

Kontrolującym nie przedłożono żadnego dokumentu potwierdzającego, że skierowano zapytanie ofertowe do co najmniej trzech wykonawców/lub zamieszczono zapytanie ofertowe na stronie internetowej/lub odstąpiono od zasady wyboru wykonawcy.

Uzasadnieniem dla powierzenia prac była konieczność zlecenia promocji cyklu konferencji doświadczonej na tym polu osobie, wskazane we wniosku na zlecenie prac z funduszu bezosobowego¹⁹².

[Dowód: akta kontroli str. 2027-2040/1, 4011-4012]

Wniosek zlecenia został przygotowany i zaakceptowany od strony merytorycznej przez koordynatora zadania i zaakceptowany przez Dyrektora PIG-PIB, pomimo braku akceptacji kierownika tematu jak i nadzorującego PSG Zastępcy Dyrektora.

Zgodnie z wzorem formularza wniosku to kierownik tematu powinien dokonać sprawdzenia wniosku pod względem merytorycznym.

[Dowód: akta kontroli str. 2027-2040/1, 4011-4012]

¹⁸⁸ nr 50/2018

¹⁸⁹ z ZUS PIG-PIB i kosztami pośrednimi

¹⁹⁰ nr 50/2018, na okres od 29 stycznia do 31 lipca 2018 r.

¹⁹¹ Wynagrodzenie i ZUS PIG-PIB

¹⁹² Wniosek na zlecenie prac z funduszu bezosobowego z 29 stycznia 2018 r.

W sprawie przyczyn braku akceptacji ww. wydatków Kierownik Tematu wyjaśnił¹⁹³, że zadanie 6 od początku miało charakter specjalny tj. decyzje o zakresie, wysokości i sposobie finansowania oraz wyborze wykonawców podejmowane były na linii GGK – Dyrektor PIG-PIB – Kierownik zadania 6 z pominięciem kierownika tematu. W związku z czym nie uczestniczył merytorycznie lub organizacyjnie czy formalnie w żadnych z podzadań w ramach zadania 6.

[Dowód: akta kontroli str.1714]

Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła¹⁹⁴, że nie było zasadne opiniowania celowości wniosku przez Dyrektora ds. Służby w przypadku akceptacji wniosku przez Dyrektora PIG-PIB. Jednocześnie zazaczyła, że zakres wykonywanych prac był zgodny z zakresem merytorycznym przedsięwzięcia.

[Dowód: akta kontroli str.1987]

Kontrola wykazała, że przedmiot zamówienia wpisuje się w zakres działania Biura Dyrektora Instytutu¹⁹⁵ np.: zakres zadań ww. Biura obejmował, opracowanie i realizację działań promocyjnych Instytutu, organizację i udział w wydarzeniach branżowych (targi, wystawy, konferencje, seminaria), kształtowanie właściwego wizerunku Instytutu w środkach masowego przekazu, upowszechnianie wyników osiągnięć Instytutu, monitorowanie obecności Instytutu w mediach.

[Dowód: akta kontroli str. 139-177, 1999-2014]

Kontrolerom nie przekazano, żadnych materiałów potwierdzających co miało być przedmiotem poszczególnych zleceń.

Z wyjaśnień pracownika PIG-PIB¹⁹⁶ wynika, że konferencje prasowe, wywiady i spotkania z dziennikarzami, wystąpienia w radio i telewizji towarzyszące konferencjom Polityki Surowcowej Państwa wymagały dynamicznych działań ze strony Wykonawcy, stąd kontakty telefoniczne były w pełni uzasadnione, a widoczne efekty towarzyszące wydarzeniom PSP były wystarczające dla rozliczenia umów z Wykonawcą.

[Dowód: akta kontroli str. 4044-4045]

W trakcie kontroli stwierdzono również, że nie został zachowany min. 7 dniowy termin na złożenie do Działu Spraw Personalnych PIG-PIB wniosku o zlecenie, do czego obliguje § 7 pkt 2 Regulaminu zp. Wniosek o zlecenie został sporządzony 29 stycznia 2018 r. i w tym samym dniu została podpisana umowa z wykonawcą.

[Dowód: akta kontroli str. 2040, 4007-4013]

Była Dyrektor Instytutu, wyjaśniła, że jej zdaniem zakres prac wykonywanych ww. umowie wykraczał poza kompetencje i możliwości pracowników PIG-PIB i był zgodny z zakresem merytorycznym przedsięwzięcia¹⁹⁷.

[Dowód: akta kontroli str. 1987]

W ramach realizacji badanego zadania nr 6 - PSP, Dyrektor PIG-PIB, 14 sierpnia 2018 r. zawarł umowę zlecenia¹⁹⁸, której przedmiotem była promocja wydarzeń, w tym konferencji, związanych z przygotowaniem i wdrażaniem projektu Polityki Surowcowej Państwa, organizacji wywiadów w telewizji oraz wykonywaniem wszelkich czynności związanych z upowszechnianiem projektu PSP w mediach.

¹⁹³ Wyjaśnienia z 28 lutego 2019 r.

¹⁹⁴ Pismo znak: N-29-03/2019 z 6 marca 2019 r.

¹⁹⁵ Zarządzenie nr 24 Dyrektora PIG-PIB z dnia 5 czerwca 2017 r. ws. regulaminu organizacyjnego PIG-PIB

¹⁹⁶ Wyjaśnienia z 22 lutego 2019 r.

¹⁹⁷ Wyjaśnienia z 6 marca 2019 r.

¹⁹⁸ Nr 239/2018

Zgodnie z wnioskiem o zlecenie prac umowa miała być w całości finansowana z tematu 22.4000.1701.08.1 – PSP. Koszty obciążające temat wynosiły 41 035,0 zł. Wniosek o zlecenie pod względem merytorycznym nie był akceptowany przez Kierownika Tematu PSP. Umowa miała być realizowana w okresie od 15 sierpnia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. w wymiarze nie większym niż 500 godzin, a stawka za godzinę miała wynosić 68,69 zł. Za wykonanie przedmiotu umowy Zleceniobiorca miał otrzymać łączne wynagrodzenie w kwocie nie większej niż 34 345,0 zł brutto.

Wykonanie prac będących przedmiotem umowy miało być potwierdzane w protokole odbioru, który miał być sporządzany odrębnie dla każdego miesiąca trwania umowy. W celu dokonywania czynności odbioru i potwierdzenia wykonania prac wyznaczono przedstawiciela Zamawiającego, którym nie był Kierownik Tematu. Wyznaczono na przedstawiciela Zamawiającego Pana A.K.

Na realizację umowy wydatkowano 24 041,00 zł. Płatności dokonywano na podstawie przedstawianych przez Wykonawcę protokołów odbioru, zatwierdzanych przez przedstawiciela Zamawiającego.

[Dowód: akta kontroli str. 4042-4043, 4046-4051]

Kontrola wykazała, że przy zawieraniu umowy PIG-PIB odstąpił od przestrzegania wewnętrznych procedur dotyczących udzielania zamówień, określonych w *Regulaminie zp*.

Zgodnie z § 3 pkt 2 Regulaminu zp, w przypadku zamówień nie przekraczających 30 000 euro netto:

- należy skierować zapytania ofertowe do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców lub zamieścić zapytanie ofertowe na stronie internetowej;
- w sytuacji skierowania zapytania ofertowego tylko do jednego lub tylko do dwóch wykonawców należało uzasadnić odstępnie od zasady wyboru wykonawcy, w oparciu o zapytanie ofertowe skierowane do co najmniej trzech wykonawców lub zamieszczenia zapytania ofertowego na stronie internetowej.

Kontrolującym nie przedłożono żadnego dokumentu potwierdzającego, że skierowano zapytanie ofertowe do co najmniej trzech wykonawców/lub zamieszczono zapytanie ofertowe na stronie internetowej/lub odstąpiono od zasady wyboru wykonawcy.

Uzasadnieniem dla powierzenia prac była konieczność zlecenia promocji cyklu konferencji w mediach doświadczonej na tym polu osobie, wskazane we wniosku na zlecenie prac z funduszu bezosobowego.¹⁹⁹

[Dowód: akta kontroli str. 2027-2040/1, 4049-4050]

Wniosek zlecenia został przygotowany i zaakceptowany od strony merytorycznej przez koordynatora zadania i zaakceptowany przez Dyrektora PIG-PIB, pomimo braku akceptacji kierownika tematu jak i nadzorującego PSG Zastępcy Dyrektora.

Zgodnie z wzorem formularza wniosku to kierownik tematu powinien dokonać sprawdzenia wniosku pod względem merytorycznym.

[Dowód: akta kontroli str. 2027-2040/1, 4049-4050]

W sprawie przyczyn braku akceptacji ww. wydatków Kierownik Tematu wyjaśnił²⁰⁰, że zadanie 6 od początku miało charakter specjalny tj. decyzje o zakresie, wysokości i sposobie finansowania oraz wyborze wykonawców podejmowane były na linii GGK – Dyrektor PIG-PIB – Kierownik zadania 6 z pominięciem kierownika tematu. W związku z czym nie uczestniczył merytorycznie lub organizacyjnie czy formalnie w żadnych z podzadań w ramach zadania 6.

[Dowód: akta kontroli str.1714]

¹⁹⁹ Wniosek na zlecenie prac z funduszu bezosobowego z 7 sierpnia 2018 r.

²⁰⁰ Wyjaśnienia z 28 lutego 2019 r.

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła²⁰¹, że nie było zasadne opiniowanie celowości wniosku przez Dyrektora ds. Służby w przypadku akceptacji wniosku przez Dyrektora PIG-PIB. Jednocześnie zaznaczyła, że zakres wykonywanych prac był zgodny z zakresem merytorycznym przedsięwzięcia.

[Dowód: akta kontroli str.1987]

Kontrola wykazała, że przedmiot zamówienia wpisuje się w zakres działania Biura Dyrektora Instytutu²⁰² np.: zakres zadań ww. Biura obejmował, opracowanie i realizację działań promocyjnych Instytutu, kształtowanie właściwego wizerunku Instytutu w środkach masowego przekazu, upowszechnianie wyników osiągnięć Instytutu, monitorowanie obecności Instytutu w mediach.

[Dowód: akta kontroli str. 2010- 2011]

Kontroli nie przekazano żadnych materiałów potwierdzających co miało być przedmiotem poszczególnych zleceń. Z wyjaśnień pracownika PIG-PIB²⁰³ wynika, że konferencje prasowe, wywiady i spotkania z dziennikarzami, wystąpienia w radio i telewizji towarzyszące konferencjom Polityki Surowcowej Państwa wymagały dynamicznych działań ze strony wykonawcy, stąd kontakty telefoniczne były w pełni uzasadnione, a widoczne efekty towarzyszące wydarzeniom PSP były wystarczające dla rozliczenia umów z wykonawcą.

[Dowód: akta kontroli str. 4044-4045]

Była Dyrektor Instytutu, wyjaśniła, że jej zdaniem zakres prac wykonywanych ww. umowie wykraczał poza kompetencje i możliwości pracowników Instytutu i był zgodny z zakresem merytorycznym przedsięwzięcia²⁰⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 1987]

Zespół kontrolujący ocenia jako działanie nierzetelne zawarcie ww. umów zlecenia pomimo nieuzgodnionego zakresu zadania, w związku z dublującym się zadaniem MŚ, a w związku z tym braku zawartej umowy na realizację zadania. Dodatkowo nierzetelnym było pominięcie wskazania w zapisach umowy osób odpowiedzialnych za zlecenie poszczególnych czynności i zadań w ramach umowy oraz potwierdzanie wykonania prac przez osoby nie posiadające wiedzy o zakresie poszczególnych zleceń w ramach umów.

2.8 Opiniowanie prac z zakresu: kartografii geologicznej, geologii środowiskowej, geozagrożeń, geologii morza, geologii gospodarczej, hydrogeologii, georóżnorodności i geoturystyki wykonywanych w ramach zadań PSG oraz innych opracowań

Zadanie było realizowane w terminie kwiecień 2015 - marzec 2018 r. na podstawie zatwierdzonego planu prac PSG na 2015 r. Umowa o dofinansowanie ww. przedsięwzięcia pomiędzy PIG-PIB a NFOŚiGW²⁰⁵ została podpisana 2 czerwca 2016 r. Efekt rzeczowy oraz sprawozdanie końcowe z realizacji przedsięwzięcia zostało zaakceptowane przez GGK działającego z upoważnienia Ministra Środowiska w lipcu 2018 r.²⁰⁶ W ramach rozliczenia dotacji na dofinansowanie przedsięwzięcia zostały rozliczone m.in. wydatki związane z pracami Komisji Opracowań Kartograficznych (dalej: KOK) oraz Komisji Opracowań Geologicznych (dalej: KOG), a także wydatki związane z wykonaniem opracowań dotyczących PSP.

²⁰¹ Pismo znak: N-29-03/2019 z 6 marca 2019 r.

²⁰² Zarządzenie nr 24 Dyrektora PIG-PIB z dnia 5 czerwca 2017 r.

²⁰³ Wyjaśnienia z 22 lutego 2019 r.

²⁰⁴ Wyjaśnienia z 6 marca 2019 r.

²⁰⁵ nr 67/2016/Wn-07/FG-BP-DN/D

²⁰⁶ pismo DNG-wnsg.2163.67.2016.KO z dnia 31 lipca 2018 r.

Przed zawarciem ww. umowy o dofinansowanie, Prezes NFOŚiGW pismem z 18 listopada 2015 r.²⁰⁷ zwrócił uwagę Instytutu, na brak jasnych reguł wyceny prac przy jednoczesnym dopuszczeniu w cenniku dużych rozbieżności co do ich wyceny; wykonywania recenzji przez pracowników Instytutu jako pracy dodatkowej, a nie w ramach obowiązków służbowych, przy braku ujęcia zadania w zakresach obowiązków oraz wypłacanie wynagrodzeń za posiedzenia komisji przy jednoczesnym pobieraniu wynagrodzenia za pracę za ten czas. Jednocześnie NFOŚiGW zwrócił się do MŚ o podjęcie działań zmierzających do ujednoczenia stawek za wykonywanie recenzji KOK oraz przeanalizowanie możliwości przetransponowania czynności związanych z recenzowaniem prac do obowiązków służbowych pracowników Instytutu, z wyłączeniem recenzentów zewnętrznych.

Pismem z listopada 2015 r.²⁰⁸ Dyrektor DGK MŚ zwrócił się do PIG-PIB stanowisko w powyższych sprawach. Instytut pismem z grudnia 2015 r.²⁰⁹, poinformował o dokonaniu korekty wynagrodzeń za sporządzane opinie i recenzje. Przedstawiono propozycję nowego cennika wynagrodzeń za recenzje w ramach prac KOK oraz wynagradzania członków Komisji za udział w posiedzeniu. Wyrażono stanowisko, że pracownicy PIG-PIB będący członkami KOK powinni uczestniczyć w posiedzeniach Komisji w godzinach pracy bez pobierania dodatkowego wynagrodzenia za pracę w sytuacji niepełnego obciążenia pracą w tematach bądź poza swoimi godzinami pracy, np. wylogowując się z systemu elektronicznej kontroli godzin pracy w Instytucie, w przypadku pełnego obciążenia pracą. Pismem z grudnia 2015 r. GGK zaakceptował realizację przedsięwzięcia po dokonaniu przez PIG-PIB korekty zakresu finansowego przedsięwzięcia. Nie ujęto natomiast zadań związanych z opiniowaniem i recenzowaniem arkuszy map w zakresach obowiązków, jak i nie wyjaśniono do MŚ przyczyn powyższego, skutkiem czego w latach 2016-2017 uczestnictwo w posiedzeniach Komisji pracowników Instytutu następowało na podstawie zawieranych umów zlecenia.

[Dowód: akta kontroli str. 694-695, 798-809]

Była Dyrektor DNG MŚ w lutym 2019 r., wyjaśniła że przy przejmowaniu przez DNG MŚ zadań w zakresie nadzoru nad PSG dokumenty związane z ww. kwestiami nie zostały przekazane²¹⁰.

[Dowód: akta kontroli str. 771-779]

KOK²¹¹ została powołana przez Dyrektora PIG-PIB w październiku 2012 r. Komisja²¹² wykonywała zadanie Służby określone w art. 162 ust. 1 pkt 7 ustawy pgg, polegające na rozpatrywaniu i dokonywaniu oceny wykonywanych prac geologicznych z zakresu kartografii geologicznej, w tym projektów robót geologicznych przed ich skierowaniem do zatwierdzenia przez właściwy organ administracji geologicznej oraz na dokonywaniu oceny końcowej opracowań autorskich z tego zakresu.

W okresie 17 października 2012 r. – 15 czerwca 2016 r. w składzie Komisji znalazło się 48 osób²¹³, z czego 56% stanowili pracownicy PIG-PIB, a od 16 czerwca 2016 r. do 26 września 2017 r. 94 osoby, z czego 60% było pracownikami PIG-PIB²¹⁴.

[Dowód: akta kontroli str. 696-702, 708-716]

²⁰⁷ Znak: NFOŚiGW-DZG.4313.54.2015. NFOŚiGW-15-15750

²⁰⁸ DGK-V.475.12.2015

²⁰⁹ GP/69/2015

²¹⁰ Pismo DNG z 6 lutego 2019 r. znak: 870649.2366592.1766156

²¹¹ Zarządzenie nr 22 Dyrektora PIG-PIB z dnia 17 października 2012 r. w sprawie powołania Komisji Opracowań Kartograficznych.

²¹² Załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 12 Dyrektora PIG-PIB z dnia 16 czerwca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji Opracowań Kartograficznych

²¹³ w tym przewodniczący, zastępcy przewodniczącego, sekretariat komisji oraz członkowie Komisji

²¹⁴ Zarządzenie nr 12/2016 p.o. Dyrektora PIG-PIB z dnia 16 czerwca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji Opracowań Kartograficznych

We wrześniu 2017 r.²¹⁵ Dyrektor PIG-PIB powołał KOG²¹⁶ i jednocześnie rozwiązał KOK. Zakres prac KOG został rozszerzony w porównaniu z zakresem prac KOK, o inne prace geologiczne²¹⁷.

W składzie KOG znalazły się 63 osoby, z czego 57% było pracownikami Instytutu.

Z członkami obu Komisji były zawierane umowy cywilnoprawne w przedmiocie wydania opinii lub recenzji do arkuszy map. Następnie opinie lub recenzje były wygłaszane na posiedzeniach Komisji. Po posiedzeniach Komisja wydawała uchwałę dotyczącą rozpatrywanego arkusza mapy – zgłoszenie uwag lub zatwierdzenie opracowania.

[Dowód: akta kontroli str. 295-687, 703-707, 708-716]

Według obowiązujących regulacji wewnętrznych dotyczących sposobu realizacji prac w ramach bezosobowego funduszu płac, pracownik Instytutu mógł zawrzeć umowę o dzieło lub umowę zlecenie z pracodawcą w przypadku, gdy zakres zadania lub pracy planowanej do wykonania na podstawie umowy cywilnoprawnej ma charakter pracy doraźnej, tymczasowej (przejściowej) wykonywanej w określonym czasie, realizowanej bez nadzoru bezpośredniego i w całości przez wykonawcę tej umowy; przedmiot umowy nie pokrywa się (jest różny) z zakresem obowiązków służbowych (czynności) realizowanych na podstawie stosunku pracy; przedmiot umowy nie jest wykonywany w czasie i miejscu pracy, w którym pracownik pozostaje do dyspozycji pracodawcy w Instytucie, na podstawie stosunku pracy wynikającego z przepisów Kodeksu pracy²¹⁸.

[Dowód: akta kontroli str. 691-693]

Od powołania KOG we wrześniu 2017 r.²¹⁹ za sporządzenie pisemnej opinii oraz ekspertyzy autorom spoza PIG-PIB miało przysługiwać wynagrodzenie według stawki określonej przez Dyrektora PIG-PIB i zaakceptowanej przez Ministra Środowiska działającego przy pomocy GGK. Natomiast pracownikom PIG-PIB będącym członkami Komisji za sporządzenie pisemnej opinii na posiedzeniu Komisji oraz sporządzenie ekspertyzy miał przysługiwać dodatek miesięczny do wynagrodzenia w wysokości określonej w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy (dalej ZUZP). Do końca 2018 r. w PIG-PIB nie obowiązywał ZUZP, który został wypowiedziany przez pracodawcę w czerwcu 2017 r. Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że zapis dotyczący możliwości wynagradzania pracowników z tytułu sporządzania ekspertyz, był projektowany w nowym negocjowanym ZUZP²²⁰ ale do lutego 2019 r. nie został wprowadzony.

[Dowód: akta kontroli str. 686, 703-707]

Od stycznia 2016 r. do września 2018 r. Instytut zawarł w ramach prac KOK i KOG ok. 526 umów cywilnoprawnych na kwotę ok. 380 280,0 zł, w tym ok. 212 umów na kwotę ok. 122 695,0 zł z własnymi pracownikami. W 2016 r. PIG-PIB zawarł ok. 184 umów cywilnoprawnych w ramach prac Komisji na kwotę ok. 124 780,0 zł (w tym ok. 97 umów z pracownikami PIG-PIB na kwotę 41 940,0 zł), w 2017 r. 247 umów na kwotę 162 010,0 zł (w tym 115 z pracownikami PIG-PIB na kwotę 80 755,0 zł).

²¹⁵ 27 września 2017 r.

²¹⁶ Załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 42 Dyrektora PIG-PIB z dnia 27 września 2017 r. w sprawie powołania Komisji Opracowań Geologicznych

²¹⁷ Zadaniem Komisji było dokonywanie oceny wykonywanych przez PIG-PIB prac geologicznych z zakresu: polityki surowcowej państwa, geologii gospodarczej i złóżowej, kartografii geologicznej, geoturystyki, geologii regionalnej, geologii morza, geologii środowiskowej i georóżnorodności, geozagrożeń i geologii inżynierskiej, hydrogeologii, podziemnego składowania, energii geotermalnej, lokalizacji farm wiatrowych i elektrowni jądrowych, materiałów koncesyjnych oraz aspektów prawnych w ramach geologii i górnictwa, a także innych opracowań w dziedzinie geologii, w tym projektów robót geologicznych przed ich skierowaniem do zatwierdzenia przez właściwy organ administracji geologicznej.

²¹⁸ Zgodnie z pkt. 2 Decyzji nr 4 Dyrektora PIG-PIB z dnia 9 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia zasad i sposobu realizacji niektórych prac w ramach bezosobowego funduszu płac

²¹⁹ Tego dnia powołano KOG oraz uchwalono Regulamin pracy KOG

²²⁰ Wyjaśnienia Kierownika Działu Personalnego z dnia 15 października 2018 r.

W 2018 r. pracownicy Instytutu wydawali opinie i recenzję oraz je wygłaszali w ramach obowiązków służbowych, a nie na podstawie umów cywilnoprawnych.

[Dowód: akta kontroli str. 295-687, 703-707, 734-737, 807, 2649-2815]

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że w Instytucie obowiązuje ewidencja czasu pracy pracowników zgodnie z Regulaminem Pracy, który pozwalał na kontrolowanie dyscypliny czasu pracy pracowników²²¹. W celu wyeliminowania przypadków wykonywania w czasie pracy zadań zarówno w ramach stosunku pracy jak i na podstawie umowy zlecenia zrezygnowano z umów cywilnoprawnych z pracownikami PIG-PIB dotyczących prac KOK i KOG.

[Dowód: akta kontroli str. 738-748, 810-840]

Kontrola ewidencji czasu pracy 3 pracowników PIG-PIB uczestniczących w 42 posiedzeniach KOK/KOG wykazała, w latach 2016-2017, że 2 osoby prawidłowo odnotowały wyjścia na posiedzenia komisji jako wyjścia prywatne, natomiast 1 osoba nie odnotowała 14 wyjść prywatnych na posiedzenia Komisji, podczas gdy uczestniczyła w 26 posiedzeniach.

[Dowód: akta kontroli str. 780-797]

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że uczestnictwo pracowników PIG-PIB w organach doradczych jest dobrowolne i nie wchodzi w ich zakres obowiązków. Przewodniczący, członkowie i sekretarze Komisji Opracowań Kartograficznych/Geologicznych nigdy nie opiniowali arkuszy/prac geologicznych wykonywanych przez siebie lub nadzorowanych przez siebie. Opinie takie mogą wydawać wyłącznie przewodniczący, członkowie oraz sekretarze powołani do składu Komisji na posiedzeniach Komisji. Zlecenie innym pracownikom PIG, nie będącym w składzie Komisji, wykonywania opinii byłoby niezgodne z zapisami umów i przeczyłoby idei powoływania Komisji, pracownicy z którymi podpisano umowy cywilnoprawne w ramach KOK i KOG w okresach obowiązywania tych umów, mieli całość kosztów swoich wynagrodzeń rozpisane w (inne – dopisek kontrolera) projekty²²².

[Dowód: akta kontroli str. 738-748]

Zgodnie z zakresami obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności do zadań pracowników, którzy opiniowali arkusze map w ramach prac KOK i KOG należało m.in. udział w projektach związanych z realizacją zadań PSG.

Zgodnie z art. 162 ust 1 pkt 7 ustawy *Prawo geologiczne i górnicze* Służba koordynuje i wykonuje prace z zakresu kartografii geologicznej, a zadanie to wykonywała m.in. KOK²²³.

Jeden z pracowników, z którym zawierano umowy cywilnoprawne był zatrudniony w komórce organizacyjnej Program Kartografia Geologiczna i Geologia Regionalna²²⁴. Do zakresu działania ww. komórki należało m.in. wykonywanie, aktualizacja i redakcja map, atlasów geologicznych, modeli geologicznych oraz innych opracowań kartograficznych (...).²²⁵

Z kolei zgodnie z Regulaminem pracy KOG, jej zadaniem było m.in. rozpatrywanie i dokonywanie oceny wykonywanych przez PIG-PIB prac geologicznych z zakresu polityki surowcowej państwa, geologii gospodarczej i złożowej, kartografii geologicznej, geoturystyki, geologii regionalnej, geologii morza, geologii środowiskowej i georóżnorodności itd. Zadania te wydają się być zbieżne z zadaniami Służby, wynikającej z art. 162 ust. 1 ustawy pgg.

²²¹ Pismo PIG-PIB z dnia 3 grudnia 2018 r. znak: E-091-12/2018

²²² Pismo PIG-PIB z dnia 3 grudnia 2018 r. znak: E-091-12/2018

²²³ Regulamin Pracy Komisji Opracowań Kartograficznych

²²⁴ Zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności z dnia 1 lipca 2017 r.

²²⁵ Regulamin organizacyjny PIG-PIB z dnia 5 czerwca 2017 r., Regulamin organizacyjny PIG-PIB z dnia 14 czerwca 2018 r.

Zakresy obowiązków pracowników PIG-PIB zawierają zadania, które sformułowano ogólnie np. „udział w projektach związanych z realizacją zadań państwowej służby geologicznej”.

W związku z tym, że działalność KOK/KOG była związana z wykonywaniem zadań PSG, w opinii zespołu kontrolnego wpisywały się w projekt związany z realizacją zadań PSG.

[Dowód: akta kontroli str. 44-244, 717-731]

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że Komisja opiniuje, a nie koordynuje wykonywania poszczególnych prac geologicznych, które prowadzą do osiągnięcia celu geologicznego, jakim jest opracowanie geologiczne, czy kartograficzne. Zadania koordynacji wykonywania prac geologicznych i kartograficznych realizują Koordynatorzy główni i regionalni w poszczególnych zadaniach PSG i PSH. Pracownik Instytutu w Programie Kartografii Geologicznej i Geologii Regionalnej wykonywał prace związane z opracowywaniem arkuszy map seryjnych oraz prace jako koordynator regionalny. W Komisji Opracowań Kartograficznych/Geologicznych był sekretarzem Komisji, z czym wiązało się przede wszystkim organizowanie posiedzenia, jak również wydawanie opinii do opracowań kartograficznych wykonanych przez innych autorów, z wyłączeniem opiniowania własnych arkuszy oraz arkuszy koordynowanych²²⁶. Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła dodatkowo, że pracownikom, których część godzin pracy została wpisana w koszty własne PIG-PIB, nie polecono przygotowania opinii/recenzji do arkuszy map, w ramach prac KOK, a godzin tych nie rozpisano w ramach tematu, z którego finansowano działalność KOK i KOG, ponieważ opinie musi przygotowywać osoba posiadająca wiedzę merytoryczną w zakresie danej tematyki/opracowania. Nie każdy pracownik mógł wykonywać opinie/recenzje. Dobór osób przygotowujących materiały w ramach zadania odbywał się na podstawie ich kwalifikacji, a nie zaangażowania w realizację innych zadań PIG-PIB²²⁷.

[Dowód: akta kontroli str. 738-748, 753-754]

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, że liczba i częstotliwość zawieranych umów z własnymi pracownikami do roku 2018, a także ciągłość prac Komisji wskazuje, że zakresy zadań zleczonych pracownikom na podstawie umów cywilnoprawnych nie miały charakteru pracy doraźnej, ani tymczasowej (przejściowej), a treść zakresów obowiązków pracowników realizujących dodatkowe zadania na podstawie umów cywilnoprawnych może budzić wątpliwości co do wyłączenia zadań realizowanych na podstawie umów cywilnoprawnych. W okresie styczeń – październik 2018 r. nie zawarto żadnej umowy z pracownikiem PIG-PIB, która dotyczyłaby przedmiotu prac Komisji, natomiast zadania te były przez pracowników wykonywane. Powyższe może prowadzić, do wniosku, że zadania dotyczące wydawania opinii/recenzji do arkuszy map czy uczestniczenie w posiedzeniach ww. komisji, pracownicy mogli wykonywać w ramach umów o pracę oraz że zakres umów cywilnoprawnych zawartych z własnymi pracownikami w ramach prac KOK i KOG był zbieżny z zadaniami wykonywanymi przez nich na stanowisku pracy w ramach umowy o pracę. Zespół kontrolujący zwraca również uwagę, że już w listopadzie 2015 r. Prezes NFOŚiGW sygnalizował potrzebę rozważenia kwestii realizacji zadań związanych z opiniowaniem/recenzowaniem map oraz uczestnictwem w posiedzeniach przez pracowników Instytutu w ramach realizacji obowiązków służbowych. Do czasu zakończenia kontroli nie nastąpiło uwzględnienie w zakresach obowiązków pracowników zadań polegających na opiniowaniu i recenzowaniu arkuszy map.

[Dowód akta kontroli: 753-754, 2605-2629]

W okresie wrzesień 2016 r. - styczeń 2017 r. pracownikom Instytutu zlecano przygotowywanie opracowań dotyczących przygotowywanej Polityki Surowcowej Państwa, w związku z czym został

²²⁶ Pismo PIG-PIB z dnia 3 grudnia 2018 r. znak: E-091-12/2018

²²⁷ Pismo PIG-PIB z 5 marca 2019 r. znak: N-26-03/2019

powołany Zespół ds. przygotowania dokumentów²²⁸ składający się z 19 pracowników PIG-PIB. W czasie pracy Instytutu odbywały się spotkania członków ww. Zespołu²²⁹. Odpowiedzialna za realizację zadania poinformowała, że zlecenie opracowania dokumentów nastąpiło w czerwcu²³⁰, a następnie w sierpniu 2016 r.²³¹ Opracowania zostały przesłane do MŚ, 29 listopada 2016 r. przy czym do kontroli nie przekazano dokumentacji potwierdzającej ich odbiór. Do kontroli nie przekazano również dokumentu potwierdzającego przekazanie lub wpływ do Ministerstwa Środowiska pisma z 12 kwietnia 2017 r.²³², przekazującego do MŚ do podpisania protokołu przyjęcia opracowań. Jednocześnie żaden z departamentów MŚ właściwy w sprawach dotyczących geologii nie potwierdził otrzymania protokołu²³³.

DNG MŚ 26 lipca 2018 r. zwróciło się do PIG-PIB o przesłanie efektu rzeczowego w postaci „opracowanych wstępnych założeń polityki surowcowej państwa, w szczególności problematyki jej uwarunkowań prawnych, instytucjonalnych i społecznych, określenia celu, zakresu, wstępnego harmonogramu realizacji i wiodących problemów szczegółowych, a także opracowanie propozycji priorytetów polityki surowcowej”, oraz zwróciło się o wskazanie z czyjego polecenia powyższy efekt został przygotowany²³⁴. Powodem wyjaśnienia sprawy, było otrzymane sprawozdanie roczne za okres I-III 2018 r. oraz sprawozdania końcowe do umowy nr 67/2016/Wn-07/FG-BP-DN/D z dnia 2 czerwca 2018 r., które miało zostać zaakceptowane w MŚ.

We wrześniu 2016 r. (1 umowa) oraz w styczniu 2017 r. (21 umów) Zastępca Dyrektora Instytutu zawarła 22 umowy o dzieło z własnymi pracownikami, na przygotowanie ww. dokumentów na łączną kwotę 51 200,0 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 841-1000, 2430-2581, 2586-2604]

Była Zastępca Dyrektora Instytutu wyjaśniła, że nie pamięta przyczyn podpisania umów dopiero w styczniu 2017 r., tj. po przekazaniu przygotowanych opracowań. Ponadto, wyjaśniła, że z pracownikami, którzy mieli pokrycie zadań w 100%, zawarto umowy o dzieło. Na przygotowanie opracowań wyznaczono krótki termin. Po zawarciu umowy na zadanie powierzone dot. wsparcia w zakresie przygotowania PSP, prace miały być rozliczane w ramach tego zadania²³⁵. Dodatkowo wyjaśniła, że nie brała udziału w przygotowywaniu dokumentów dotyczących tworzonej Polityki Surowcowej Państwa.

[Dowód: akta kontroli str. 3056-3081]

Była Dyrektorka PIG-PIB wyjaśniła, że opracowania zostały przygotowane na podstawie umów cywilnoprawnych z pracownikami poza godzinami pracy²³⁶. Dokumenty dotyczące przygotowywanej PSP, których wykonanie zostało zlecone pracownikom Instytutu, zostały przygotowane na zamówienie Ministerstwa Środowiska. PIG-PIB został zobowiązany do wykonania prac w zamkniętych zespołach w celu opracowania polityki surowcowej państwa na wyłączność Ministra Środowiska, bez prawa do publikacji i wypowiedzi²³⁷.

[Dowód: akta kontroli str. 2601-2604, 2614-2629,]

²²⁸ Decyzja nr 18/2016 p.o. Dyrektora PIG-PIB w Warszawie z dnia 27 września 2016 r. w sprawie powołania Zespołu ds. przygotowania dokumentów dotyczących polityki surowcowej państwa.

²²⁹ Protokół nr 1/2016 z dnia 12 października 2016 r.

²³⁰ Mail P. Barbary Radwanek-Bąk z dnia 27 lipca 2018 r.

²³¹ Protokół nr 1/2016 z dnia 12 października 2016 r., wyjaśnienia P/ Barbarek Radwanek

²³² znak: OK-070-1/2017

²³³ Pismo DSA z dnia 05-12-2018 r. znak: 821216.2202858.1655988

Pismo DNG z dnia 31-12-2018 r. znak: 840447.2277630.1695913

Pismo DGK z dnia 07-02-2019 r. znak: 839020.2367895.1766965

²³⁴ Mail z dnia 26 lipca 2018 r.

²³⁵ Protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 25 lutego 2019 r.

²³⁶ Pismo PIG-PIB z dnia 21 listopada 2018 r. Znak GSK-091-10/2018

²³⁷ Pismo PIG-PIB z 5 marca 2019 r. znak: N-26-03/2019

Zawieranie umów o dzieło po faktycznym wykonaniu dzieła przez wykonawcę zespół kontrolujący uznaje za nieprawidłowość. Dodatkowo zespół kontrolujący wnosi o rozważenie wykorzystywania zasobów kadrowych Instytutu w ramach rozpisywania czasu pracy w tematach realizowanych przez Instytut.

2.9 Wsparcie działań Ministra Środowiska jako organu administracji geologicznej w postaci: ekspertyz, opinii, analiz, raportów, recenzji, prezentacji i innych w zakresie geologii²³⁸ (zadanie 9.3)

Zadanie 9.3 było realizowane przez PIG-PIB na podstawie zatwierdzonego w grudniu 2017 r. przez GGK planu prac PSG na 2018 r. Zaakceptowanie planu prac PSG dopiero w grudniu 2017 r. uniemożliwiło PIG-PIB złożenie wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia w roku poprzedzającym rozpoczęcie realizacji przedsięwzięcia. Zgodnie z planem prac PSG na 2018 r. planowanym efektem rzeczowym badanego zadania miały być m. in.: opinie, analizy dotyczące m.in. geologii morza, hydrogeologii energii geotermalnej. Uzasadnieniem celowości realizacji zadania miało być wykorzystanie m.in. recenzji, opinii, raportów przez MŚ i PIG-PIB. Wyniki prac zespołu miały usprawnić realizację prac prowadzonych i nadzorowanych przez PSG i PSH.

Pomimo braku podpisanej umowy o dofinansowanie z NFOŚiGW Dyrektor PIG-PIB wyraził zgodę na otwarcie tematu²³⁹ z dniem 1 stycznia 2018 r. i prefinansowanie zadania z ograniczeniem do prac własnych²⁴⁰. Instytut dopiero 20 lipca 2018 r. PIG-PIB złożył do NFOŚiGW wnioski o dofinansowanie ww. przedsięwzięcia²⁴¹. Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że w generatorze wniosków o dofinansowanie NFOŚiGW wnioski można było składać w roku 2017, w terminie od 12 kwietnia do 30 listopada 2017 r. lub do wyczerpania alokacji środków, a w roku 2018, w terminie od 7 maja 2018 r. do 30 listopada 2018 r. lub do wyczerpania alokacji środków²⁴².

[Dowód: akta kontroli str. 2138-2145, 2284-2380/12, 3774-3775]

Dyrektor DNG w lipcu²⁴³ oraz wrześniu 2018 r.²⁴⁴ informował Instytut, że w zakresie rzeczowym zadania 9.3 nie powinny znaleźć się zapisy dotyczące wykonywania ekspertyz, opinii, analiz do opracowań realizowanych w ramach zadań PSH w związku ze zmianą organu nadzorującego działalność PSH, która nastąpiła 1 stycznia 2018 r. tj. z dniem wejścia w życie ustawy – Prawo wodne²⁴⁵. W zatwierdzonym z up. MŚ przez GGK 14 grudnia 2017 r. planie prac PSG na 2018 r. i lata następne tj. już po uchwaleniu ww. ustawy Prawo Wodne, znajdował się zapis że wyniki prac zespołu (tj. KOK) usprawnią realizację prac prowadzonych i nadzorowanych przez PSG i PSH²⁴⁶.

Kontrolujący zwracają uwagę, że w ramach planu prac PSG na 2018 r. i lata następne uwzględniono zadanie z zakresu PSH nad którą do 31 grudnia 2017 r. nadzór sprawował zgodnie z art. 90 ust. 1 pkt 6

²³⁸ w ramach przedsięwzięcia: Zadania PSG dotyczące działalności informacyjnej, szkoleniowej i współpracy zagranicznej w zakresie geologii realizowane od 2018 r. (pgg art. 162 ust. 1)

²³⁹ Pn. Wsparcie działań Ministra Środowiska jako organu administracji geologicznej w postaci: ekspertyz, opinii, analiz, raportów, recenzji, prezentacji i innych w zakresie geologii

²⁴⁰ Pismo znak: GGi/44/2017 z 19 grudnia 2017 r.

²⁴¹ Pismo znak GSK-70/1028/2018/JPi

²⁴² Pismo Dyrektora PIG-PIB z 5 kwietnia 2019 r., znak N-41-04/2019

²⁴³ Pismo znak: DNG-wnsg.0324.8.2017.KO, 395979 z 19 lipca 2018 r.

²⁴⁴ Pismo znak: DNG-wnsg.0324.9.2018.WK, 732324.1955950.1519102 z 20 września 2018 r.

²⁴⁵ Dz. U. z 2017 poz. 1566

²⁴⁶ w uzasadnieniu celowości realizacji zadania (informacja dla NFOŚiGW): Wykorzystanie recenzji, opinii, raportów, weryfikacji, zestawień przy podejmowaniu i realizacji działań w zakresie geologii przez Ministra Środowiska oraz PIG-PIB. Wydane opinie będą stanowiły podstawę dla organów administracji geologicznej do zatwierdzenia projektów prac geologicznych i dokumentacji geologicznych. Wyniki prac zespołu usprawnią realizację prac prowadzonych i nadzorowanych przez PSG i PSH oraz innych opracowań geologicznych, hydrogeologicznych i złożowych i innych wykonywanych poza PSG i PSH. Praca zespołu opiniującego zagwarantuje wysoki poziom merytoryczny wykonywanych zadań.

Prawo Wodne²⁴⁷ (dalej: ustawy pw) Prezes Krajowego Zarządu. Zgodnie z ustawą z 20 lipca 2017 r.²⁴⁸ Prawo Wodne obowiązującą od 1 stycznia 2018 r. organem nadzorującym PSH był Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej. Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska Minister kierował m.in. działaniem administracji rządowej gospodarka wodna²⁴⁹. Od 9 stycznia 2018 r. Ministrem właściwym do spraw gospodarki jest Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, które przejęło sprawy działu gospodarka wodna²⁵⁰. W myśl zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z 9 lutego 2018 r. w sprawie przeznaczenia składników majątkowych oraz ustalenia podmiotu i sposobu przekazania spraw wszczętych i niezakończonych przekształconego Ministerstwa Środowiska²⁵¹, sprawy wszczęte i niezakończone w Ministerstwie Środowiska przed dniem 9 stycznia 2018 r. z zakresu działu gospodarka wodna stały się sprawami Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Na pytanie kontrolujący, czy z początkiem roku 2018 były jakiegokolwiek uzgodnienia między PIG-PIB a MŚ jak ma wyglądać finansowanie opiniowania przez KOG arkuszy Mapy Hydrogeologicznej Polski, która nie wpisuje się w zadania PSG. Była Dyrektor Instytutu wyjaśniła²⁵², że PIG-PIB nie prowadził z MŚ uzgodnień w sprawie finansowania opiniowania przez KOG arkusz MhP.

[Dowód: akta kontroli str. 2138-2144, 2283, 2381, 3775-3776]

Dyrektor PIG-PIB w październiku 2018 r.²⁵³ odnosząc się do uwag DNG²⁵⁴ dotyczących finansowania opiniowania zadań z zakresu PSH poinformował, że w zadaniu 9.3 uwzględniono poniesione koszty opiniowania 142 arkuszy Mapy hydrogeologicznej Polski, które miało miejsce w II kw. 2018 r. Opiniowane arkusze mapy były sfinansowane w ramach umowy z 6 czerwca 2015 r. z NFOŚiGW²⁵⁵, która nie przewidywała finansowania kosztów opiniowania prac przez KOG. Zapewnił, że w ramach zadania 9.3 nie przewiduje się opiniowania kolejnych prac z zakresu PSH.

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła²⁵⁶, że koszty opinii KOG nie mogły być sfinansowane z umowy w ramach, której wykonano arkusze map, ponieważ w zakresie finansowym oraz merytorycznym tej umowy nie zostały umieszczone koszty prac komisji.

Zgodnie z art. 105 pkt 2a ustawy pw (obowiązującej do 31 grudnia 2017 r.) i art. 380 pkt 3c ustawy pw (obowiązującej od 1 stycznia 2018 r.) do obowiązków PIG-PIB było prowadzenie i aktualizowanie bazy danych hydrogeologicznych mapy hydrogeologicznej kraju, jako zadanie PSH²⁵⁷. Mając powyższe na uwadze, że wykonanie arkuszy Mapy Hydrogeologicznej Polski było zadaniem PSH to tym samym zadanie dotyczące opiniowania przez KOG było zadaniem PSH a nie PSG.

[Dowód: akta kontroli str. 2384, 2381, 3775, 3895-3943]

Pismem z września 2018 r. GGK zlecił Instytutowi²⁵⁸ przygotowanie opracowań w zakresie rozbudowy i uzupełnienia Projektu Polityki Surowcowej Państwa, szczególnie w pierwszej części oraz jego aktualizacji w zakresie informacji zawartych w rozdziałach opisujących poszczególne filary polityki, z terminem realizacji do 10 października 2018 r.; uzupełnienia rozdziału dotyczącego polityk

²⁴⁷ Tj. 2017, poz. 1121

²⁴⁸ Art. 360 pkt 6, Dz. U. 2017, poz. 1566

²⁴⁹ Dz. U. z 2017 poz. 2323

²⁵⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów, zmieniające rozporządzenie ws. utworzenia MGMiZŚ, Dz. U. 2018 poz. 105

²⁵¹ Dz. U. 2018 poz. 191

²⁵² Wyjaśnienia z 5 kwietnia 2019 r., pismo znak: N-41-04/2019

²⁵³ Pismo znak: GSK-070/1234/2018/AB z 3 października 2018 r.

²⁵⁴ Pismo znak: DNG-wnsg.0324.9.2018.WK, 732324.1955950.1519102 z 20 września 2018 r.

²⁵⁵ nr 197/2015/Wn-07/FG-HG-DN/D z 6 czerwca 2015 r.

²⁵⁶ Wyjaśnienia znak N-41-04/2019 z 5 kwietnia 2019 r.

²⁵⁷ Realizowane w zakresie kartografii hydrogeologicznej jako jednego z podstawowych celów strategicznych i kierunków działań w zakresie programowania, zamawiania i finansowania prac hydrogeologicznych ze środków NFOŚiGW, które wyznaczone zostały w dokumencie pn. "Kierunki badań w dziedzinie hydrogeologii (na lata 2008 - 2015) opracowanym w 2008 r. przez DGK MŚ.

²⁵⁸ Pismo znak: id.772998 z 27 września 2018 r.

surowcowych innych krajów oraz ewentualne uzupełnienie projektu o elementy najbardziej wartościowe i korespondujące z potrzebami Polski, z terminem realizacji do 1 grudnia 2018 r.; opracowania propozycji koncepcji oraz pełnych tekstów wybranych (uzgodnionych) programów wykonawczych do poszczególnych filarów, zadań, podzadań polityki Surowcowej Państwa wraz z ich charakterystyką (cele, zakres, narzędzia, czas, potencjalni wykonawcy, oczekiwane rezultaty z ewentualnym zyskiem, mierniki, ryzyka, szacunkowe koszty) z terminem realizacji do 31 stycznia 2019 r., w oparciu o zatwierdzony Prac PSG temat: Wsparcie działań Ministra Środowiska jako organu administracji geologicznej w postaci: ekspertyz, opinii, analiz, raportów, recenzji, prezentacji i innych w zakresie geologii (zadanie 9.3). Dodatkowo GGK prosił o rozważenie zaangażowania podmiotów zewnętrznych w procesie przygotowania zleczonych opracowań z uwagi na złożoną problematykę PSP.

Dyrektor PIG-PIB w odpowiedzi na ww. pismo sygnalizował ryzyko możliwego nakładania się zakresu ww. opracowań przewidzianych w ramach wskazywanego przez GGK zadania z planu prac PSG z innym realizowanym tematem tj. Wsparcie działań GGK w zakresie prowadzenia Polityki Surowcowej Państwa, czego skutkiem mogła być odmowa dofinansowania jednego z ww. zadań²⁵⁹.

[Dowód: akta kontroli str. 2138-2144, 2214-2218]

GGK w październiku 2018 r. zaopiniował pozytywnie celowość dofinansowania przedsięwzięcia, w tym sfinansowania kosztów opiniowania 142 arkuszy Mapy hydrogeologicznej oraz wydzielenia środków na prace kooperacyjne dotyczące współpracy przy przygotowaniu opracowań z jednostkami zewnętrznymi z zakresu Polityki Surowcowej Państwa²⁶⁰.

[Dowód: akta kontroli str. 2421]

W planie prac PSG na 2018 r. na realizację zadania 9.3 zaplanowano łącznie 7 090 000,0 zł, w tym 1 772 625 zł na 2018 r., 1 772 624 zł na 2019 r., 1 772 624 na 2020 r. i 1 772 127 zł na 2021 r.

Koszty zadania za okres od stycznia do listopada 2018 r. wyniosły – 402 137,29 zł²⁶¹ i do lutego 2019 r. nie zostały rozliczone z NFOŚiGW z uwagi na brak podpisanej umowy o dofinansowanie.

[Dowód: akta kontroli str. 2146-2147]

Dwa z ww. zleconych przez GGK opracowań zostały przekazane do MŚ 8 października 2018 r.²⁶² W przypadku trzeciego opracowania²⁶³ Dyrektor PIG-PIB informował GGK w listopadzie 2018 r.²⁶⁴, że brak umowy o dofinansowanie uniemożliwia zaangażowanie podmiotów zewnętrznych w procesie przygotowania finalnej koncepcji projektu pn. „Polityka Surowcowa Państwa” oraz propozycji koncepcji i w ślad za tym pełnych tekstów wybranych programów wykonawczych. Ostatecznie GGK w styczniu 2019 r., zrezygnował ze zleconego Instytutowi trzeciego opracowania oraz wskazał na konieczność zaangażowania podmiotów zewnętrznych, celem dostosowania dokumentu Polityka Surowcowa Państwa do wymogów stawianych dokumentem strategicznym. Dyrektor PIG-PIB wyraził zgodę na uruchomienie prac kooperacyjnych w przedsięwzięciu pn. „Zadania państwa wykonywane przez PSG dotyczące działalności informacyjnej, szkoleniowej i współpracy zagranicznej w zakresie geologii realizowane od 2018 r. (pgg art. 162 ust. 1)” – zadanie 9.3., pomimo braku umowy o dofinansowanie z NFOŚiGW.

²⁵⁹ N-120-10/2018 z 5 października 2018 r.

²⁶⁰ Pismo znak: DNG-wnsg.0324.9.2018.WK

²⁶¹ Wydruk z ewidencji PIG-PIB z 25.02.2019 r.

²⁶² mail z 8 października 2018 r.

²⁶³ opracowania propozycji koncepcji oraz pełnych tekstów wybranych (uzgodnionych) programów wykonawczych do poszczególnych filarów, zadań, podzadań polityki Surowcowej Państwa wraz z ich charakterystyką (cele, zakres, narzędzia, czas, potencjalni wykonawcy, oczekiwane rezultaty z ewentualnym zyskiem, mierniki, ryzyka, szacunkowe koszty)

²⁶⁴ Pismo znak: GSK070/1387/2018/AKO z 14 listopada 2018 r.

[Dowód: akta kontroli str. 2219, 2222, 2280, 2282]

Ustawa pgg²⁶⁵ nakłada na Służbę obowiązek wykonywania zadania pn. sprawdzenie prawidłowości poboru próbek z wykonania robót geologicznych, począwszy od 1 stycznia 2015 r. PIG-PIB podejmował próby uwzględnienia w planach prac PSG ww. zadanie natomiast nie znajdowało się ono w planie prac ze względu na liczne uwagi MŚ. GGK w piśmie z października 2017 r. wskazał na możliwość ponownego włączenia zadania do planu prac PSG po opracowaniu przez PIG-PIB procedur wykonania kontroli²⁶⁶, czego do lutego 2019 r. nie zrobiono.

[Dowód: akta kontroli str. 2197-2198]

W ramach badanego zadania 9.3 PIG-PIB zrealizował ekspertyzę²⁶⁷ dot. prawidłowości wykonania prac geologicznych²⁶⁸, która miała posłużyć jako zadanie pilotażowe przed wpisaniem Tematu dot. sprawdzenia prawidłowości poboru próbek z wykonania robót geologicznych do planu prac PSG na 2019 r. Przygotowana ekspertyza przez PIG-PIB²⁶⁹ została przyjęta przez MŚ w lutym 2019 r.²⁷⁰

[Dowód: akta kontroli str. 2148, 2196]

Ocena obszaru:

Zespół kontrolujący zwraca uwagę, na konieczność szczegółowej analizy zakresu zadań PSG ujmowanych w planie prac PSG jak i innych zadań powierzanych Służbie do realizacji na etapie zatwierdzania planu czy też powierzenia zadań. W opinii zespołu kontrolującego taka analiza na etapie projektu zarówno dokonana przez Instytut jak i właściwe Departamenty MŚ powinna zminimalizować ryzyko długotrwałego opiniowania wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć składanych przez PIG-PIB do NFOŚiGW. Dodatkowo w sytuacji występowania przez Instytut o powierzenie zadań zgodnie z art. 162 ust. 2 ustawy pgg, dokładne określenie ich zakresu w MŚ jest szczególnie istotne z uwagi na ewentualne wydatkowanie środków w trakcie prefinansowania realizacji zadania. Odmienne stanowisko Instytutu i MŚ może w późniejszym okresie spowodować brak możliwości rozliczenia poniesionych na zadanie kosztów.

Ustalony przez zespół kontrolujący w tym obszarze sposób realizacji tematów realizowanych przez PSG, w opinii kontrolujących powinien być wzmocniony poprzez określanie obowiązków, ale również uprawnień koordynatorów poszczególnych tematów/zadań, w tym z uwzględnieniem nadzoru nad wydatkowanymi środkami. Właściwym wydaje się również okresowe kontrolowanie poprawności realizowanych tematów.

Stwierdzone w umowach zlecenia (w ramach realizacji tematów PSG) o charakterze ramowym ogólnie określanie zadań do realizacji bez wskazywania osób uprawnionych do zlecenia poszczególnych czynności/zadań czy dokonywanie odbiorów prac przez osoby, które ich nie zlecały (w przypadku braku zachowania zasady pisemności) uniemożliwia weryfikacje czy wykonane czynności/zadania realizowano zgodnie z zapotrzebowaniem Instytutu.

Nieprawidłowością również w opinii zespołu kontrolującego było zawieranie umów o dzieło w sytuacji wcześniejszego zrealizowania przez Wykonawców przedmiotów tych umów.

²⁶⁵ Art. 162 ust. 1 pkt 11 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, Dz.U. z 2016 poz. 1136 ze zm.

²⁶⁶ Pismo znak DNG-wnsg.034.8.2017.KO z 27 października 2017 r.

²⁶⁷ zleconą 24 sierpnia 2018 r. przez DGiKG, pismo znak: DGK-VIII.4704.22.2018.MW

²⁶⁸ określonych w Projekcie robót geologicznych dla poszukiwania i rozpoznawania złóż bursztynu na części działek nr 78, 132/1, 133/1, 180/4, 756, 784/2, 784/3 obręb Katy Rybackie [0002] (w obszarze żeglugowym przez mierzeję Wiślaną w ramach przedsięwzięcia „Budowa drogi łączącej Zalew Wiślaną z Zatoką Gdańską”)

²⁶⁹ Pismo znak N-05-01/2019

²⁷⁰ Pismo znak: DNG-VIII.4704.7.2018.MW z 5 lutego 2019 r.

Do zidentyfikowanych błędów nie leżących po stronie Instytutu, należy powierzenie PIG-PIB zadania do realizacji tożsamego z zadaniem, które miało być realizowane przez jeden z departamentów Ministerstwa Środowiska, czy też błędnego wnioskowania o finansowanie zadań powierzanych z art. 162 ust. 2 ustawy pgg, które mieszczą się w katalogu zadań PSG, o których mowa w art. 162 ust. 1 ustawy pgg.

W wyniku przeprowadzonej przez NFOŚiGW weryfikacji zgłaszanych wniosków o zabezpieczenie finansowania zadań PSG oraz innych zadań w zakresie geologii dokonywano zmiany zarówno kosztów i zakresów rzeczowych zadań, również z uwagi na ryzyko podwójnego finansowania tych zadań. Podkreślenia wymaga, fakt że wnioski przekazywane przez Ministra Środowiska do NFOŚiGW opierały się o materiały przekazywane przez PIG-PIB.

Zespół kontrolujący zwraca uwagę na brak sformalizowanej formy powierzania pracownikowi zadań kierownika tematu/koordynatora wraz z określeniem zakresu obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności jako kierującego tematem/zadaniem. W opinii zespołu kontrolującego może mieć to istotny wpływ dla prawidłowej realizacji zadania.

Zespół kontrolujący ocenia jako działanie niewłaściwe zawarcie zlecenia pomimo niezgodnionego zakresu zadania, w związku z dublującym się zadaniem MŚ, a w związku z tym braku zawartej umowy na realizację zadania. Dodatkowo nierzetelnym było pominięcie wskazania w zapisach umowy osób odpowiedzialnych za zlecenie poszczególnych czynności i zadań w ramach umowy oraz potwierdzanie wykonania prac przez osoby nie posiadające wiedzy o zakresie poszczególnych zleceń w ramach umów.

3. Realizacja zadań PIG-PIB w kontekście koncepcji powołania Polskiej Agencji Geologicznej

Były Dyrektor PIG-PIB wyjaśnił²⁷¹, że PIG-PIB brał udział w procesie legislacyjnym projektu ustawy o PAG²⁷² przekazując do G GK swoje stanowiska do projektów tej ustawy²⁷³, biorąc udział w organizowanych przez MŚ spotkaniach konsultacyjnych, a także przekazując informacje służące opracowaniu załączników tabelarycznych do OSR.

Instytut wskazywał w trakcie opiniowania kolejnych projektów kwestie wymagające analiz w tym art. dotyczące podziału majątku Instytutu, braku okresu przejściowego dla przejścia zadań służb państwowych przez tworzoną agencję wykonawczą, warunki przejścia pracowników PIG-PIB do tworzonej agencji. W 2017 r. pozytywnie odnoszono się do propozycji zmierzających do uproszczenia i usprawnienia oraz zagwarantowania źródeł finansowania zadań państwa z zakresu geologii, a także rozszerzenia katalogu potencjalnych działań PSG – projektowanej agencji wykonawczej. Zaproponowano również rozwiązanie by w miejsce tworzonej PAG pozostawić zadania państwa w zakresie geologii w Instytucie przy zastosowaniu modelu finansowania dla projektowanej agencji²⁷⁴, wskazując skomplikowany i nieefektywny system zlecenia i finansowania zadań z zakresu geologii. Dodatkowo były Dyrektor PIG-PIB informował²⁷⁵, że nie wszystkie wersje projektu ustawy były konsultowane z PIG-PIB.

[Dowód: akta kontroli str. 3649-3729]

4. Wybrane obszary funkcjonowania jednostki, w tym w zakresie gospodarowania nieruchomościami z uwzględnieniem planów inwestycyjnych.

²⁷¹ Pismo znak: N-134-11/2018 z 15 listopada 2018 r.

²⁷² UD 118

²⁷³ wcześniej – ustawy o Polskiej Służbie Geologicznej

²⁷⁴ Pismo znak: N-83-11/2017 z 23 listopada 2017 r.

²⁷⁵ Pismo znak: N-134-11/2018 z 15 listopada 2018 r.

4.1 Gospodarowanie majątkiem, w tym plany inwestycyjne

W okresie objętym kontrolą PIG-PIB wykonał remonty i modernizacje infrastruktury na kwotę 5 580 957,51 zł. Źródłem finansowania remontów było dofinansowanie NFOŚiGW (2 760 889,66 zł) oraz środki własne PIG-PIB (2 203 739,45 zł). Jeden remont został dofinansowany przez Ministerstwo Nauki, a koszty jednej naprawy poniósł ubezpieczyciel. PIG-PIB w okresie objętym kontrolą dokonał także kupna 3 nieruchomości gruntowych na kwotę 22 915,90 zł.²⁷⁶ Wykonane remonty i modernizacje nie budzą wątpliwości co do zasadności ich wykonania.

W 2017 r. Instytut planował dokonać zbycia nieruchomości przy ul. Jagiellońskiej w Warszawie. W tym celu wszczęto przetarg nieograniczony sprzedaży prawa użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego budynkiem biurowym. W jego wyniku wyłoniono podmiot, z którym zawarto przedwstępłą umowę sprzedaży. Na podstawie art. 38 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym²⁷⁷, w lutym 2018 r. PIG-PIB skierował do Prokuraturii Generalnej wnioski o wyrażenie zgody na dokonanie czynności prawnej w zakresie rozporządzenia składnikami aktywów trwałych w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości o wartości rynkowej przekraczającej 5 000 000,0 zł. Prokuratura w postanowieniu z sierpnia 2018 r. nie wyraziła zgody na sprzedaż nieruchomości z uwagi na wątpliwości w zakresie gospodarczej racjonalności dokonania tej czynności.

[Dowód: akta kontroli str. 2631-2643, 4662-4715]

4.2 Bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych

4.2.1 Wdrożenie systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych

Rozwój elektronicznej formy komunikacji implikuje zapewnienie dostępności, integralności i poufności danych posiadanych i przetwarzanych przez podmioty realizujące zadania publiczne. W związku z powyższym, szczególnie istotnym jest zapewnienie bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w użytkowanych przez podmioty publiczne systemach informatycznych. W przeciwnym razie powstaje ryzyko utraty ww. właściwości gwarantujących bezpieczeństwo informacji, a w konsekwencji stabilności pracy podmiotu. Podważyć to może zaufanie obywateli do organów administracji publicznej. Podmiot realizujący zadania publiczne, aby zabezpieczyć swoje informacje powinien zastosować podejście systemowe, w ramach którego będzie zarządzać kompleksowo, posiadanymi aktywami informacyjnymi, infrastrukturą przeznaczoną do ich przetwarzania oraz ryzykiem dotyczącym bezpieczeństwa informacji.

W PIG-PIB nie opracowano, nie ustanowiono i nie wdrożono Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, co jest niezgodne z § 20 ust. 1 rozporządzenia KRI.

[Dowód: akta kontroli str. 290-291]

Zgodnie z § 20 ust. 1 rozporządzenia KRI podmiot realizujący zadania publiczne opracowuje i ustanawia, wdraża i eksploatuje, monitoruje i przegląda oraz utrzymuje i doskonali system zarządzania bezpieczeństwem informacji zapewniający poufność, dostępność i integralność informacji. Wymaga to opracowania dokumentacji SZBI, w tym regulacji wewnętrznych oraz zapewnienia aktualizacji tych

²⁷⁶ Pismo PIG-PIB z dnia 15 listopada 2018 r. znak: E-091-9/2018

²⁷⁷ Dz. U. 2018 r. poz. 1182

regulacji w zakresie dotyczącym zmieniającego się otoczenia (§ 20 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia KRI). Dokumentacja ta jest warunkiem niezbędnym dla skutecznego zarządzania bezpieczeństwem informacji.

Polityka Bezpieczeństwa PIG-PIB została ustanowiona i wdrożona dopiero Zarządzeniem nr 19 Dyrektora PIG-PIB z dnia 15 czerwca 2018r.

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że Prace nad Polityką Bezpieczeństwa w PIG-PIB zostały zainicjowane w roku 2013 wraz z uruchomieniem projektu ZSI (2013-2015), gdzie Polityka Bezpieczeństwa była wpisana jako efekt rzeczowy projektu. Niestety osoby ówczesnie odpowiedzialne za zarządzanie i realizację projektu nie uruchomiły tego zadania do chwili zamknięcia projektu – zalecenie Ministra Środowiska zakończenia projektu z 7 października 2016 r. Obecnie w sprawie projektu ZSI trwa postępowanie prokuratorskie. W ramach prac własnych została zrealizowana jedynie Polityka Bezpieczeństwa Danych Osobowych PIG-PIB i wdrożona Zarządzeniem Dyrektora w 2015 roku. W kolejnym projekcie „Utrzymanie i rozwój systemów informatycznych w latach 2015-2016” miały być kontynuowane prace nad dokumentem Polityka Bezpieczeństwa. W ramach projektu przygotowano postępowanie przetargowe, ogłoszono przetarg, ale zgłosiła się jedna firma. Przetarg został unieważniony z uwagi na to, że firma w ocenie *Zamawiającego była mało wiarygodna* oraz w związku z możliwością unieważnienia przetargu przez Zamawiającego na podstawie art. 93 ust. 1d ustawy Pzp zgodnie, z którym Zamawiający może unieważnić postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli liczba wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu jest mniejsza niż określona w ogłoszeniu o zamówieniu liczba wykonawców, których zamawiający zamierzał zaprosić do składania ofert. Kolejne postępowanie przetargowe nie zostało ogłoszone. Wszystkie prace w ramach przygotowania Polityki Bezpieczeństwa były realizowane w ramach prac własnych PIG-PIB, wyłącznie własnymi zasobami Działu Bezpieczeństwa wspieranymi w wybranym zakresie przez Dział IT. W ramach przygotowania Polityki Bezpieczeństwa były realizowane audyty obejmujące Zbiory danych cyfrowych, zasoby fizyczne, serwisy WWW, zasoby plików i pomieszczeń w PIG-PIB. Wszystkim zasobom zostali przypisani Administratorzy merytoryczni, administratorzy baz danych oraz administratorzy techniczni.

Zgodnie z założeniami projektu „Wsparcie informatyczne zadań służby geologicznej w okresie od 01 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2018 r.”, zostały przygotowane załączniki i dokumenty uzupełniające do Polityki Bezpieczeństwa ujęte w efektach rzeczowych tego projektu²⁷⁸.

[Dowód: akta kontroli str. 292-294]

Dokonywanie analizy zagrożeń związanych z przetwarzaniem informacji

W PIG-PIB nie wdrożono zarządzania ryzykiem utraty integralności, dostępności informacji. Nie podejmowano również działań minimalizujących ryzyka dla bezpieczeństwa informacji, pomimo obowiązku określonego w § 20 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia KRI, zgodnie z którym podmiot realizujący zadania publiczne przeprowadza okresowe analizy ryzyka utraty integralności, dostępności lub poufności informacji oraz podejmuje działania minimalizujące to ryzyko, stosownie do wyników przeprowadzonej analizy.

[Dowód: akta kontroli str. 290-291]

Wymogiem skuteczności przeciwdziałania skutkom zmaterializowanych, negatywnych zdarzeń jest przeprowadzanie okresowych analiz ryzyka utraty integralności, dostępności lub poufności informacji. Na analizę ryzyka składają się: identyfikacja, szacownie, a następnie określenie sposobu postępowania z ryzykiem oraz deklaracja stosowania zabezpieczeń będąca podstawą podejmowania wszelkich działań

²⁷⁸ Pismo PIG-PIB z dnia 13 marca 2019 znak: N-33-03/2019

minimalizujących ryzyko, stosownie do przeprowadzonej analizy. Analiza ryzyka pozwala na proaktywne zarządzanie BI, w tym na przeciwdziałanie zagrożeniom oraz ograniczanie skutków zmaterializowanych ryzyk. Analiza ryzyka pozwala na racjonalne zarządzanie środkami finansowymi poprzez stosowanie zabezpieczeń adekwatnych do oszacowanego poziomu ryzyka.

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że metodyka szacowania ryzyka została zrealizowana w ramach projektu „Wsparcie informatyczne zadań służby geologicznej w okresie od 01 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2018 r.” i zgodnie z założeniami projektu została przygotowana jako załącznik do Polityki Bezpieczeństwa PIG-PIB na dzień 31 grudnia 2018 r. jednak nie została jeszcze wdrożona. Na dzień udzielenia odpowiedzi przez byłą Dyrektor PIG-PIB tj. 13 marca 2019 r. metodyka szacowania ryzyka, jako załącznik do zaktualizowanej Polityki Bezpieczeństwa obejmującej również Procedurę szyfrowania dysków, procedurę zarządzania kluczami, oraz kilka innych zaktualizowanych załączników nie została wprowadzona, była w opiniowaniu w komórce Radców Prawnych do 13 marca 2019 r.²⁷⁹.

[Dowód: akta kontroli str. 292-294]

Ocena obszaru:

Kontrolujący zwracają uwagę, że pomimo realizowania od 2013 r. przez PIG-PIB zadań, których celem było m.in. wdrożenie systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji, do czasu zakończenia kontroli system ten nie został w pełni ustanowiony. Należy mieć też na uwadze, że PIG-PIB otrzymywał środki NFOŚiGW na realizację tych zadań. Ostatecznie Polityka Bezpieczeństwa została opracowana w ramach prac własnych PIG-PIB, wyłącznie własnymi zasobami.

5. Stan realizacji wybranych zaleceń pokontrolnych wydanych przez Ministra Środowiska oraz inne organy kontroli;

a) Kontrola nr 5/2016

Zalecenie zakończenia realizacji projektu pn. „*Zintegrowany system informatyczny Państwowego Instytutu Geologicznego — Państwowego Instytutu Badawczego (ZSI PIG-PIB) oparty o architekturę SOA*”.

Przyjęte do realizacji.

Była Dyrektor PIG-PIB wyjaśniła, że w związku z ww. zaleceniem zawarto dwa aneksy do umowy o dofinansowanie zadania, które zmniejszyły zakres i wartość przedsięwzięcia. Dodatkowo Dyrektor Instytutu zawiadomił organy ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z realizacją przedsięwzięcia, w związku z czym na wniosek Prokuratury Okręgowej przekazano całą dokumentację w sprawie²⁸⁰. Do zakończenia kontroli PIG-PIB nie rozliczył z NFOŚiGW wszystkich wydatków dotyczących przedsięwzięcia.

[Dowód: akta kontroli str. 2644-2648]

b) Kontrola nr 15/2016 przeprowadzona przez MŚ

- 1) Wniosek dotyczący zawierania umów cywilnoprawnych z zastępcami dyrektora PIG-PIB oraz członkami Rady Naukowej PIG-PIB wyłącznie w przypadkach szczególnie uzasadnionych.

Wniosek nie zrealizowany.

²⁷⁹ Pismo PIG-PIB z dnia 13 marca 2019 znak: N-33-03/2019

²⁸⁰ Pismo PIG-PIB z dnia 28 lutego 2019 r. znak: E-091-5/2019

Kontrola wykazała zawieranie umów cywilnoprawnych z członkami Rady Naukowej.

- 2) Wniosek dotyczący podjęcia działań zmierzających do ograniczenia ogólnej liczby zawieranych umów cywilnoprawnych przez PIG-PIB poprzez rozszerzenie zakresów czynności pracowników PIG-PIB w ramach stosunku pracy bądź przydzielenie dodatku finansowego w przypadku stałego powierzania zadań wykraczających poza zakres czynności wynikający ze stosunku pracy.

Wniosek przyjęty do realizacji.

Kontrola wykazała odstąpienie od zawierania umów cywilnoprawnych z pracownikami Instytutu. Do lutego 2019 r. ostatecznie nie rozwiązano kwestii realizacji zadań wykraczających poza zakresy czynności.

- 3) Wniosek dotyczący przestrzegania procedur wewnętrznych eliminujących występowanie uchybień formalnych w dokumentacji umów cywilnoprawnych oraz uzupełnienie procedur o obowiązek każdorazowego sporządzania protokołu odbioru pracy od Wykonawcy.

Wniosek zrealizowany.

[Dowód: akta kontroli str. 2649-2862]

c) Kontrola nr 21/2016 przeprowadzona przez MŚ

- 1) Wniosek dotyczący wprowadzenia w ramach procedury wewnętrznej obowiązku poinformowania NAG przez komórkę zajmującą się kadrami o terminach rozwiązania stosunku pracy w szczególności wypowiedzeniach umowy lub upływie czasu trwania umowy na czas określony.

Wniosek zrealizowany.

- 2) Wniosek dotyczący rozważenia możliwości rozbudowania wewnętrznego systemu obiegu dokumentów o aplikację umożliwiającą automatyczne przesyłanie do właściwych jednostek organizacyjnych „obiegówki” do elektronicznego wypełnienia.

Wniosek niezrealizowany.

Zgodnie wyjaśnieniami otrzymanymi od PIG-PIB w Instytucie nadal trwały prace wdrożeniowe systemu informatycznego ERP, który w znacznym stopniu poprawiłby przepływ informacji wewnątrz Instytutu. W nowo wdrażanym systemie były przewidziane rozwiązania umożliwiające automatyzację pewnych procesów związanych z przekazywaniem informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi PIG-PIG. Pełna ocena możliwości zaimplementowania rozwiązania z zakresu elektronicznej obiegówki będzie jednak możliwa po zakończeniu prac nad wdrożeniem systemu ERP w obecnym zakresie.

- 3) Wniosek dotyczący wprowadzenia monitoringu korzystania z wypożyczonej dokumentacji (tj. sprawdzanie po ustalonym okresie np. po pół roku czy dokumentacja jest Wypożyczającemu jeszcze potrzebna).

Wniosek niezrealizowany.

Sposób monitorowania korzystania z wypożyczonej dokumentacji nie uległ zmianie. Każde wypożyczenie rejestrowane jest w aplikacji do obsługi wypożyczeń działającej w strukturze Centralnej Bazy Danych Geologicznych (CBDG). Ostateczne rozliczenie rewersów następuje po upływie okresu korzystania zadeklarowanego we wniosku, natomiast potwierdzenie potrzeby dalszego korzystania z dokumentów poza terenem archiwum wymagane jest jedynie w przypadku, gdy z wypożyczonych materiałów chciałyby korzystać inne osoby.

Pracownicy Zespołu Czytelni NAG poprzez wykonanie telefonu do wypożyczającego dokumentację lub wysłanie do niego e-maila, proszą o zwrot wypożyczonych dokumentów, bądź ewentualne potwierdzenie konieczności dalszego korzystania z dokumentacji. Monitoring korzystania następuje na ogół wskutek zgłoszenia zapotrzebowania na dany materiał przez innego zainteresowanego a nie w trybie określonym w zasadach dostępu do informacji geologicznej zgromadzonej w zasobach Narodowego Archiwum Geologicznego (NAG) oraz bazach danych geologicznych prowadzonych przez PSG²⁸¹, wypożyczenie materiałów archiwalnych następuje na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, a dalsza potrzeba korzystania z dokumentów wymaga „odnowienia” rewersu poprzez m.in. okazanie wypożyczonych materiałów pracownikom Zespołu Czytelni NAG.

- 4) Wniosek dotyczący opracowania jednolitego wzoru, według którego imienne zgody na dostęp do informacji geologicznej pochodzącej z bieżącego przebiegu robót geologicznych powinny być udzielane, zawierającego m.in.
- imię i nazwisko uprawnionego;
 - datę udzielenia zgody;
 - termin na jaki zgoda została udzielona;
 - zakres informacji, którego zgoda dotyczy;
 - imię i nazwisko, stanowisko oraz podpis osoby udzielającej zgodę;

Wniosek zrealizowany.

- 5) Wniosek dotyczący utworzenia rejestru osób, którym udzielane są zgody na dostęp do informacji geologicznej pochodzącej z bieżącego przebiegu robót geologicznych.

Wniosek zrealizowany.

- 6) W celu wyeliminowania przypadków korzystania z dokumentów zawierających informację geologiczną pochodzącą z bieżącego dokumentowania przebiegu robót geologicznych w pokojach pracowników należy:
- rozważyć zmianę lokalizacji pomieszczenia pracy wydzielonej tak, by umiejscowić je bezpośrednio przy pomieszczeniu, w którym opracowania zawierające IGBD są przechowywane.
 - wprowadzić obowiązek przeszkolenia nowo zatrudnianych pracowników oraz osób posiadających zgodę na dostęp do materiałów zawierających IGBD w zakresie zasad dostępu i korzystania z dokumentacji geologicznej, w szczególności z materiałów zawierających IGBD.
 - wprowadzić obowiązek prowadzenia przez pracowników NAG kontroli sprawdzających, czy wypożyczona dokumentacja zawierająca IGBD znajduje się w pomieszczeniu pracy wydzielonej;

²⁸¹ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Dyrektora PIG-PIB nr 50 z dnia 28 sierpnia 2019 r.

- Wprowadzenie aktem wewnętrznym jednej procedury korzystania z materiałów zawierających IGBD odnoszącej się do wszystkich tematów realizowanych w PIG-PIB
- Wniosek przyjęty do realizacji.

Jak poinformował PIG-PIB zmiana lokalizacji pomieszczenia nie była możliwa.

W PIG-PIB prowadzone były szkolenia z zakresu korzystania z informacji geologicznej dla wszystkich osób zainteresowanych korzystaniem z materiałów archiwalnych. Instruktaż osób z zakresu zasad korzystania z informacji geologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem warunków dotyczących korzystania z IGBD, następował na etapie wnioskowania o dostęp do takich materiałów. Dodatkowo, najważniejsze warunki uzyskania takiego dostępu oraz obostrzenia związane

z korzystaniem z IGBD, zawarte zostały na formularzu wniosku, a fakt zapoznania się z nimi oraz zobowiązania z tego wynikające, wnioskujący o dostęp potwierdza stosownym oświadczeniem.

Pracownikom NAG przysługuje prawo kontroli stanu wypożyczonych materiałów oraz sposobu ich zabezpieczenia w miejscu ich aktualnego przechowywania. Obowiązek prowadzenia takich kontroli wynika z zakresów obowiązków określonych indywidualnie dla poszczególnych pracowników NAG. Zespół kontrolujący zwraca uwagę, że zakres obowiązków nie określa jednak jak często takie kontrole miałyby się odbywać, nie ma też dokumentu, w którym należałoby odnotować fakt przeprowadzenia kontroli.

Procedurę korzystania z materiałów zawierających IGBD reguluje opracowany w PIG-PIB dokument pn. Zasady dostępu do informacji geologicznej zgromadzonej w zasobach Narodowego Archiwum Geologicznego (NAG) oraz bazach danych geologicznych prowadzonych przez PSG²⁸². Dokument ten szczegółowo reguluje zasady gromadzenia i udostępniania informacji geologicznej w NAG, w tym IGBD.

d) Kontrola nr S/15/001 przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli – w zakresie Prawidłowości wykorzystania, przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, środków publicznych na finansowanie prac wykonywanych na podstawie umów cywilnoprawnych.

- 1) Wniosek dotyczący wyeliminowania przypadków zastępowania umów o pracę umowami zlecenia.

Wniosek zrealizowany.

- 2) Wniosek dotyczący realizowania płatności za zadania zlecone, na podstawie umów cywilnoprawnych, po wykonaniu prac i po potwierdzeniu ich odbioru.

Wniosek zrealizowany.

- 3) Wniosek dotyczący podjęcia działań zapewniających rzetelne prowadzenie dokumentacji dotyczącej zlecenia realizacji zadań na podstawie umów cywilnoprawnych.

Wniosek niezrealizowany.

- 4) Wniosek dotyczący opracowania i wdrożenia procedur zapewniających dokumentowanie poszczególnych działań w procesie zlecenia realizacji zadań, na podstawie umów cywilnoprawnych, umożliwiających ustalenie celowości i efektywności dokonanych wydatków ze środków publicznych.

²⁸² Załącznik nr 1 do Zarządzenia Dyrektora PIG-PIB nr 50 z dnia 28 sierpnia 2019 r.

Wniosek niezrealizowany.

e) Kontrola nr P/17/015 przeprowadzona przez NIK w zakresie gospodarki złożami strategicznych surowców kopalnych

Wniosek o zapewnienie realizacji zadania sprawdzania poboru próbek z wykonania robót geologicznych, zgodnie z zakresem kompetencji i wymogów określonych w Prawie geologicznymi górniczym.

Wniosek przyjęty do realizacji.

Kontrola wykazała niepełne wdrożenie wniosków pokontrolnych wydanych przez Ministra Środowiska oraz Najwyższą Izbę Kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 5410-5429]

Mając na uwadze powyższe ustalenia wnoszę o:

1. Podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie przypadków udzielania zamówień niezgodnie z wewnętrznymi regulacjami oraz po faktycznym wykonaniu przedmiotu zamówienia.
2. Podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie przypadków braku pełnej dokumentacji realizowanych umów zlecenia oraz odbioru przedmiotu umowy przez osoby, które nie miały wiedzy o tym, jaka praca została zlecona.
3. Podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie przypadków zawierania umów cywilnoprawnych w zakresie wpisującym się w zakres działania komórek organizacyjnych PIG-PIB.
4. Podjęcie działań doprowadzających do wdrożenia zaleceń i wniosków pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w PIG-PIB.
5. Podjęcie działań mających na celu wzmocnienie nadzoru nad aktualnością zakresów obowiązków pracowników.

Przedstawiając powyższe wystąpienie pokontrolne z kontroli, proszę Pana Dyrektora o złożenie pisemnej informacji w sprawie sposobu wykorzystania wyników kontroli oraz o podjętych działaniach zmierzających do realizacji zaleceń pokontrolnych **w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.**

W przypadku realizacji zaleceń pokontrolnych, której efektem będzie zmiana wewnętrznych regulacji lub innych dokumentów, proszę o przesłanie ich kopii wraz z powyższą informacją.

